

Crònica de la Llei d'Educació de Catalunya

Ramon Farré Roure

Crònica de la Llei d'Educació de Catalunya

Ramon Farré Roure

Crònica de la Llei d'Educació de Catalunya

Ramon Farré Roure

Informes Breus és una col·lecció de la Fundació Jaume Bofill que es distribueix gratuïtament. S'hi publiquen els resums i les principals conclusions d'investigacions que han estat promogudes per la Fundació, així com documents inèdits en llengua catalana, i que com succeeix amb els resums de les investigacions, es consideren rellevants pel seu interès social i polític.

Tots els textos que publica la Fundació Jaume Bofill es poden descarregar del web www.fbofill.cat.

Primera edició: novembre 2009

© dels textos: Ramon Farré Roure

© d'aquesta edició:

Fundació Jaume Bofill, 2009

Provença, 324

08037 Barcelona

fbofill@fbofill.cat

<http://www.fbofill.cat>

Edició a cura d'Editorial Mediterrània

Disseny: Amador Garrell

Maquetació: Jordi Vives

ISBN: 978-84-692-6835-3

DL: DL: B-47.086-2009

Índex

Resum	9
PRESENTACIÓ	11
1. INTRODUCCIÓ	17
2. EL PACTE NACIONAL PER A L'EDUCACIÓ, L'ESTATUT D'AUTONOMIA I LA LLEI ORGÀNICA D'EDUCACIÓ EN RELACIÓ AMB LA LLEI D'EDUCACIÓ DE CATALUNYA	23
El Pacte Nacional per a l'Educació: marc i antecedents de la Llei	25
Les dificultats per a la signatura del PNE com a antecedent de les de la Llei d'Educació	29
L'aproximació al PNE dels sectors lligats a les escoles concertades	30
L'Estatut d'Autonomia	31
La LOE i el Pacte Nacional	32
L'allunyament d'altres sectors no vinculats a l'escola concertada	33
Aprovació del Pacte	34
Contingut del PNE que afecta la Llei	36
3. EL DOCUMENT DE BASES DE LA LLEI	39
Presentació del Document de Bases	41
El context del Document de Bases	43
Reaccions a les Bases. La vaga del 14 de febrer de 2008	46
Pronunciament del Consell Escolar de Catalunya	50
4. L'AVANTPROJECTE DE LLEI	55
Presentació de l'Avantprojecte	57
La posició de les organitzacions sindicals	61
El parer de la FAPAC	62
Associació de Mestres Rosa Sensat	63
L'opinió de pares i mares d'escoles concertades	64
La posició de l'Escola Cristiana de Catalunya	65
Posicionament dels representants dels centres concertats	67
La Llei en la Comissió de Govern Local	68
Posicionament del Consell Escolar de Catalunya	69

Carta als docents	78
Estudi econòmic de l'Avantprojecte de Llei	78
5. PROJECTE DE LLEI	79
Negociacions prèvies a l'aprovació pel Govern	82
Posicionaments al voltant del Projecte de Llei	83
Context de tramitació de la Llei	85
6. TRAMITACIÓ DEL PROJECTE DE LLEI AL PARLAMENT	91
Esmenes a la totalitat	93
Tràmit de compareixences i presentació d'esmenes	95
Aportacions al Projecte de Llei	97
Nomenament de la Ponència	98
Informe dels lletrats del Parlament	98
Anàlisi de les esmenes presentades pels grups	102
La construcció dels consensos per a l'aprovació de la LEC	122
7. DICTAMEN DEL CONSELL CONSULTIU	125
Petició de dictamen	127
Contingut del Dictamen	128
Nou termini de presentació d'esmenes	139
8. APROVACIÓ DE LA LLEI AL PARLAMENT	141
9. EL DIA DESPRÉS EN ELS MITJANS ESCRITS DE DIFUSIÓ NACIONAL	155
10. LA POSICIÓ DEL DEPARTAMENT D'EDUCACIÓ	165
11. LA POSICIÓ DELS PARTITS POLÍTICS	171
12. LA POSICIÓ D'ORGANITZACIONS SINDICALS I REPRESENTANTS DE LA COMUNITAT EDUCATIVA	181
USTEC-STEs	183
La posició d'AJEC, FAPAC, FAPAES, MRP, CCOO i UGT	184
La posició de les escoles concertades	185
13. LA REACCIÓ EN ELS CENTRES DOCENTS	189
14. EPÍLEG	193

RESUM

Crònica de la tramitació de la Llei d'Educació de Catalunya (LEC), des dels seus orígens en el Pacte del Tinell a la seva publicació, passant pel Document de Bases, l'Avantprojecte i el Projecte de Llei.

El text inclou les imprescindibles referències al Pacte Nacional per a l'Educació (PNE), fonament de la Llei; els posicionaments de la comunitat educativa i dels sectors socials i econòmics durant la seva llarga tramitació, iniciada l'any 2004 amb els primers treballs del PNE; i el seu reflex en l'opinió pública i la vida escolar.

S'hi veuen reflectits els canvis que la Llei ha anat patint mentre s'elaborava, i com els diferents grups socials s'hi han anat acostant o allunyant, a mesura s'hi introduïen modificacions fins arribar a quallar l'acord entre una part dels partits del Govern (PSC i ERC) i CiU. També s'aprecia com es va anar trenant l'acord fonamental entre els dos principals partits de Catalunya.

El text dóna compte del debat al Parlament, de l'informe del Consell Consultiu de la Generalitat de Catalunya, i acaba amb la valoració dels agents socials, dels partits polítics i dels mitjans de comunicació escrits l'endemà de l'aprovació de la LEC.

Presentació

A les acaballes de l'any 2008 la Fundació Jaume Bofill tenia interès a disposar d'un text, relativament breu, per a l'*Anuari sobre L'estat de l'educació a Catalunya* que donés compte de la tramitació de la Llei d'Educació de Catalunya, des dels seus orígens a la seva publicació al DOGC, de forma i manera que constituís un relat la lectura del qual servís per fer-se una idea precisa del que succeí durant aquest procés.

En l'*Anuari* de l'any 2008 ja hi ha una descripció molt sumària d'aquest procés. Això no obstant, en redactar un primer esborrany del text es va fer evident que la tramitació de la Llei no podia condensar-se en una quinzena de pàgines sense que detalls importants en quedessin exclosos, fet que va dur els responsables de la Fundació a suggerir de fer una crònica extensa dels fets que han acompanyat la tramitació de la Llei. Tanmateix, és manifestament impossible traslladar en un llibre que ha de ser necessàriament breu tot el que ha suposat l'elaboració de la Llei, els seus antecedents i les primeres reaccions suscidades.

Per tant, en aquest escrit se n'ha fet una selecció amb la voluntat que res substancial n'hagi quedat exclòs, sabent, però, que tal pretensió és vana: sempre hi haurà, amb fonament, qui cregui que tal qüestió o tal altra circumstància s'han deixat de banda indegudament.

La ideologia, el posicionament polític, els valors i les opinions de qui escriu mai no poden quedar al marge, influeixen necessàriament i inevitable en el que hom escriu. Això no obstant, s'ha procurat fer un esforç de distanciament de la Llei i dels processos seguits, amb voluntat d'imparcialitat, a fi i efecte que totes les posicions quedin reflectides. Cal admetre, però, que hi haurà qui considerarà que s'ha donat pes a detalls que no mereixien ser explicats i que se n'han difuminat d'altres de molt substancials, de manera esbiaixada.

La crònica comença amb el Pacte del Tinell de desembre de 2003 i acaba amb la publicació de la Llei en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, el 16 de juliol de 2009, amb algunes referències anteriors i posteriors.

S'ha procurat reflectir-hi tots els posicionaments, sense excloure'n cap, tot i que no sempre ha estat fàcil o possible tenir accés a les fonts documentals ni copsar exactament l'ambient i les condicions dins les quals la Llei ha estat tramitada. Tingui's en compte que l'encàrrec està fet quan finia l'any 2008 i que ha estat imprescindible girar la vista endarrere a fets que havien succeït cinc anys abans.

Una llei d'aquesta extensió i complexitat no hauria estat duta a bon port sense trobades a l'ombra dels seus actors principals, en el decurs de les quals s'hauran resolt moltes qüestions delicades o s'hauran evitat trencaments irreversibles. Malgrat la importància indubtable que hauran tingut, aquestes trobades no poden quedar reflectides degudament en aquesta crònica, en no ser conegudes.

En la descripció de la tramitació de la Llei s'han distingit dos períodes: l'anterior i el posterior a l'aprovació. En el primer període, en la crònica s'ha donat més pes als agents socials. En el segon, el protagonisme principal ha passat a ser dels partits polítics, sense oblidar, però, els agents socials, el parer dels quals també ha quedat reflectit.

Aquesta publicació no conté una valoració del contingut de la Llei en les seves diferents redaccions (del Document de Bases al text definitiu, passant per l'Avantprojecte i el Projecte), perquè no era l'objecte del text. Això no obstant,

conté algunes pistes que poden contribuir a fer-ne una lectura més informada, o aquesta ha estat la intenció, sense ser-ne l'objectiu principal.

A la web de la Fundació Jaume Bofill, en l'adreça www.fbofill.cat, es poden trobar els documents fonamentals per seguir l'evolució de la Llei:

- Pacte del Tinell (apartat d'Educació)
- Pacte Nacional per a l'Educació
- Document de Bases per a la Llei
- Avantprojecte de Llei
- Projecte de Llei
- Debat de totalitat del Projecte de Llei
- Intervencions dels compareixents en la Comissió d'Educació i Universitats del Parlament de Catalunya
- Dictamen del Consell Consultiu sobre la Llei
- Debat del Dictamen de la Comissió d'Educació i Universitats del Projecte de Llei
- Llei d'Educació de Catalunya

Agraeixo a la Fundació Jaume Bofill i al seu director, Jordi Sànchez, l'encàrrec i la confiança que aquest suposa, així com els suggeriments fets, perquè la crònica de la principal llei aprovada en aquesta legislatura pel Parlament hagi estat escrita i pugui ser publicada. Com també agraeixo les informacions rebudes de diferents actors del procés d'elaboració de la Llei, sense les quals alguns detalls rellevants de la crònica haguessin passat desapercebuts.

1 Introducció

Ja a l'any 2000, en completar-se la implantació del nou sistema educatiu configurat per la LOGSE, la societat catalana va començar a expressar amb força creixent un sentiment d'insatisfacció amb l'estat de l'educació a Catalunya.

La LOGSE havia estat implantada, certament. El sistema educatiu espanyol, i per tant el català, havia quedat modificat, i trasbalsades moltes maneres de fer.

La complexitat del món al començament del segle havia fet saltar les costures d'una llei, la LOGSE, que tardanament havia situat l'educació espanyola en els estàndards europeus. Les aules canviaven de color i la societat ja ho havia fet a marxes forçades: una llei pensada en els primers vuitanta va envellir malament.

La remor de fons era que convenia un canvi en la gestió de l'educació, en la formació del professorat, en l'avaluació, en tota l'extensió de la paraula i en tots els àmbits, en la participació de la família en l'educació, en la implicació dels agents socials, de la societat en definitiva, si hom volia fer un tomb a una situació insatisfactòria. L'equitat i la qualitat es configuraven com les idees-força.

L'any 2000 el Partit Popular, amb majoria absoluta, va començar, afavorit per les circumstàncies, una campanya sistemàtica de descrèdit de la LOGSE i va encetar els primers treballs que havien de conduir, l'any 2002, a l'aprovació de la Llei Orgànica 10/2002, de Qualitat de l'Educació, de 23 de desembre.

La LOCE (Ley Orgánica de Calidad de la Enseñanza) va enterbolir el debat educatiu i va traslladar amb força un missatge d'insatisfactorietat amb l'estat de l'educació des de posicions generalment no compartides. També va deixar petja establint alguns llocs comuns, com ara la “cultura de l'esforç”, que han perdurat.

De manera coincident en el temps, la Generalitat de Catalunya va endegar un llarg procés de debat de la realitat educativa del país i de la cerca d'alternatives educatives per a la societat catalana, des d'un enfocament radicalment diferent del que la LOCE suposava.

La Conferència Nacional d'Educació 2000-2002 (CNE)¹ va ser el primer esforç sistemàtic d'anàlisi i reflexió, fortament participat, que culminà el 15 de juny de 2002 amb la presentació pública de les conclusions i propostes, que completaren dos anys i mig de treballs coordinats pel Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu.

El Departament d'Ensenyament va començar a dissenyar la implementació del que la CNE havia propugnat i que no coincidia gens, o gairebé gens, amb el que la LOCE perseguia. Una bona part dels esforços dels responsables de l'educació catalana en el darrer any de la legislatura 1999-2003 varen anar adreçats a evitar les conseqüències, inassolibles per a la societat catalana, del que la LOCE suposava i impedir tota intromissió en les competències de la Generalitat.

Els informes successius del Consell Superior d'Avaluació del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya, els informes PISA, els documents emesos per l'OCDE, els informes del Consell Escolar de Catalunya, les publicacions de la Fundació Jaume Bofill, singularment els seus anuaris sobre *L'estat de l'educació a Catalunya*, i les opinions expressades en molts debats participats anaven traslladant a l'opinió pública i a la publicada un sentiment difós, quan no explícit,

.....
1. Conferència Nacional d'Educació 2000 – 2002 (2002). *Debat sobre el sistema educatiu català. Conclusions i propostes*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. Juny. <http://www20.gencat.cat/docs/Educacio/Documents/ARXIUS/doc_30877803_1.pdf>

de la conveniència de donar un gir a l'educació a Catalunya i de fer quelcom per redreçar un rumb que s'albirava, i s'albira encara avui, com no prou satisfactori.

En aquest context, l'Acord per a un govern catalanista i d'esquerres a la Generalitat de Catalunya, de 14 de desembre de 2003, conegut com a Pacte del Tinell, recull la necessitat d'un nou impuls a l'educació: "...el Govern donarà un nou impuls de confiança i de qualitat al nostre sistema educatiu, que garanteixi, en l'àmbit de la societat del benestar i de la igualtat d'oportunitats, uns objectius mínims comuns a tota la ciutadania, que permetin la participació efectiva i democràtica i una formació adequada als reptes que tenim plantejats com a societat". El canvi educatiu era entès també com a canvi de rumb respecte de la política dels governs de CiU.

L'Acord ja preveia, en el marc d'un Pacte Nacional per a l'Educació, l'elaboració de la Llei Catalana d'Educació que inclogués un seguit d'acords: amb els ajuntaments per cooperar amb l'educació de la ciutadania; amb les famílies, de coresponsabilitat educativa; amb el professorat, per desenvolupar una carrera docent estimulant; amb les escoles finançades amb fons públics, per compartir responsabilitats; i amb la comunitat educativa, per gestionar els centres de manera autònoma i eficaç.

2 El Pacte Nacional per a l'Educació, l'Estatut d'Autonomia i la Llei Orgànica d'Educació en relació amb la Llei d'Educació de Catalunya

EL PACTE NACIONAL PER A L'EDUCACIÓ: MARC I ANTECEDENTS DE LA LLEI

El Pacte Nacional per a l'Educació (PNE) es dissenyà, així doncs, com un instrument de participació de la ciutadania i de la comunitat educativa catalana per dotar de fonaments, que es volien estables, la futura Llei Catalana d'Educació.

Antecedents del Pacte

Amb aquesta finalitat, el juny de 2004, el Departament d'Educació demanà al Consell Escolar de Catalunya (CEC) d'intervenir en la construcció del PNE. L'octubre de 2004 el CEC lliurà al Departament d'Educació el *Document-guió sobre el Pacte Nacional per a l'Educació (Recull d'aportacions)*,² en el qual el CEC feia un recull de temes que, al seu entendre, havien de formar part del Pacte Nacional per a l'Educació.

2. Consell Escolar de Catalunya (2005). *Educació i nous reptes socials. Aportacions al Pacte Nacional per a l'Educació*. Barcelona: Generalitat de Catalunya-Consell Escolar de Catalunya. Novembre. Publicació disponible a la Secretaria del Consell Escolar de Catalunya (consellescolarcatalunya@gencat.cat).

El punt de partida per al treball del Consell van ser els objectius, abans esmentats, del Pacte del Tinell en matèria educativa, tot buscant acords amb els ajuntaments, amb les famílies, amb el professorat, amb les escoles finançades amb fons públics i amb la comunitat educativa.

El Consell Escolar de Catalunya va afegir-hi altres qüestions a contemplar: l'educació i la cohesió social; la laïcitat del sistema educatiu; l'educació infantil; la formació professional; l'avaluació; la planificació i el mapa escolar; l'educació més enllà de l'horari lectiu; el finançament i els recursos; i l'elaboració de la Llei Catalana d'Educació.

En referir-s'hi, el Consell ho va fer en els termes següents: “La Llei haurà de definir el model educatiu de Catalunya com a sistema inclusiu, coeducatiu, democràtic i participatiu”. Considerava que calia un acord “entre el Govern de Catalunya i tots els membres de la comunitat educativa per elaborar una Llei Catalana d'Educació basada en la competència exclusiva que caldrà que li atorgui el nou Estatut de Catalunya. Una Llei que defineixi un sistema educatiu públic, democràtic, laic, sostenible, inclusiu i comprensiu, que valori tots els espais de participació de les famílies i de la societat en l'obertura dels centres educatius, que retorni a les mares i als pares, i al conjunt de la societat catalana, la responsabilitat en l'educació dels infants i els joves”.

Posteriorment, a partir del document del Consell Escolar de Catalunya i dels resultats de la Conferència Nacional d'Educació 2000-2002, el Departament d'Educació feu l'encàrrec a cinc grups d'experts –creats per Acord del Govern de la Generalitat de Catalunya de 9 de novembre de 2004– de redactar sengles documents referits als cinc àmbits que haurien de constituir el punt de partida per elaborar el contingut concret del Pacte Nacional per a l'Educació. El gener de 2005 els experts van lliurar el document *Idees per al debat*.

D'aquesta manera s'obria un procés de consulta a la comunitat educativa i de participació ciutadana. Acabat el debat públic, el Consell Escolar de Catalunya va aprovar per unanimitat dels seus membres el document *Aportacions del Consell Escolar de*

Catalunya al Pacte Nacional per a l'Educació, i els grups d'experts van redactar els informes amb les seves recomanacions al Govern de la Generalitat de Catalunya.

Coincidint en el temps amb el debat del PNE, i en alguns casos anticipant-s'hi, diversos col·lectius i entitats varen dir la seva sobre l'estat de l'educació a Catalunya, entre els quals, i sense ànim d'exhaustivitat, la Fundació Jaume Bofill i la Universitat Oberta de Catalunya, amb els *Debats d'Educació*; el Marc Unitari de la Comunitat Educativa que va presentar, el gener de 2005, el document *Un compromís per l'educació a Catalunya. Propostes de línies prioritàries d'intervenció per al canvi educatiu*; al final del mes de febrer del mateix any, a la Universitat de Barcelona, tingué lloc el Fòrum Social per l'Educació a Catalunya, arran d'una crida pública de quinze personalitats de la societat catalana; el mes de març tingué lloc el 6è Congrés de l'Escola Cristiana de Catalunya, que conclougué amb l'obertura a un acord estable i durador per a la millora de la qualitat de l'educació a Catalunya.

Per altra banda, l'*Acord estratègic per la internacionalització, la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'economia catalana*, signat el febrer de 2005, contenia referències molt clares a l'educació. La Cambra de Comerç de Barcelona, coincidint pràcticament amb la signatura de l'*Acord*, va emetre l'informe *El repte de l'educació no universitària a Catalunya: situació i propostes d'actuació*. En definitiva, la societat catalana endegava un conjunt d'activitats amb orientacions plurals que compartien la preocupació pel futur de l'educació a Catalunya.

L'abril de 2005 el Consell Escolar de Catalunya va fer les seves propostes per al PNE (vegeu nota al peu núm. 2).

El Pacte Nacional

El juny de 2005 es traslladà al Govern de la Generalitat de Catalunya, en la persona del seu president, el debat efectuat, les seves conclusions i les recomanacions finals del grup de vint-i-set experts a qui s'encomanà la tasca d'elaborar l'estudi

previ que havia de facilitar el PNE. Els sis primers mesos del curs 2005-2006 s'esmerçaren en els debats del Pacte i en les negociacions per fer-lo possible.

El Pacte s'estructurà segons els àmbits d'acord previstos en el Pacte del Tinell: les famílies, com a primers responsables de l'educació dels seus fills; les escoles finançades amb fons públics, “perquè col·laborin a bastir un veritable *servei públic d'educació*”; els ajuntaments, pel valor de proximitat al sistema educatiu; el professorat, per la seva importància en la qualitat del sistema educatiu; i els centres educatius públics, pel seu valor en donar qualitat al sistema.

El Govern i els agents socials signants coincidiren a assenyalar que el desplegament de la nova Llei Catalana d'Educació hauria de fonamentar-se, entre altres, en els aspectes següents: el desplegament d'un projecte educatiu de Catalunya, la implantació de la cultura de l'avaluació en el conjunt del sistema educatiu, el desenvolupament de l'exercici democràtic i responsable de l'autonomia de centre, la planificació de les necessitats educatives territorialment equilibrada i que emmarqui en el servei educatiu d'interès públic la totalitat de centres sostinguts amb fons públics, el reconeixement social de la funció docent del professorat, el reconeixement del paper fonamental de les famílies en el procés educatiu, l'acostament de les decisions al territori i als ciutadans i ciutadanes, impulsant la descentralització i la coresponsabilització dels ajuntaments, i el respecte als drets i deures que es deriven de la Constitució espanyola (CE), l'Estatut d'Autonomia de Catalunya (EAC) i la legislació vigent.

Al Pacte s'hi afegí un apartat de caràcter general amb quatre qüestions bàsiques: el compromís d'incrementar progressivament la despesa pública en educació, la memòria econòmica per al període 2006-2009 per atendre els compromisos que se'n derivaven, l'elaboració per part del Govern d'un projecte de Llei Catalana d'Educació i la constitució d'una comissió de seguiment, amb la voluntat de mantenir el PNE contínuament actualitzat amb la incorporació de noves iniciatives. Tal voluntat de continuïtat, de fet, s'ha anat trencant al llarg de la tramitació de la LEC, en anar creixent les desconfiances entre els signants a mesura que se'n concretava la redacció.

LES DIFICULTATS PER A LA SIGNATURA DEL PNE COM A ANTECEDENT DE LES DE LA LLEI D'EDUCACIÓ

El Departament d'Educació volia que el Pacte fos signat el novembre de 2005 i no el març de 2006, com finalment va succeir. L'endarreriment s'explica per les dificultats de tancar l'acord entre els signants, fins al punt que a mitjan novembre hi havia dubtes seriosos de la seva signatura. Des de novembre de 2005 a març de 2006 es van celebrar un seguit de reunions bilaterals i multilaterals entre la Conselleria i els signants de l'*Acord*. Al febrer els obstacles ja semblaven salvats; això no obstant, la signatura s'endarrerí fins al març, amb massa sensació, paradoxalment, d'una signatura apressada.

No hi havia, però, cap altra sortida que formalitzar el Pacte. Després de mesos i mesos de feina de tanta i tanta gent i de la magnitud de l'impuls polític esmerçat per fer-lo possible, que es concretà amb una forta insistència de l'Administració educativa a considerar, amb raó, un greu fracàs la seva eventual no formalització.

Es pot dir, ni que sigui com a hipòtesi plausible, que del contingut del Pacte se'n van fer tantes lectures com signants hi havia, relativament fonamentades en el text poc precís i subjecte a interpretacions diferents. Si tots els textos són polisèmics, el PNE n'és gairebé el paradigma. De fet, les dificultats de la LEC per aconseguir el suport de signants del PNE provenen en gran mesura d'aquesta polisèmia, permesa per tal de tancar l'*Acord* final.

No deixa de ser xocant que, ben sovint, signants del PNE de tots colors que més endavant presentaran al·legacions al Document de Bases, a l'Avantprojecte i al Projecte de Llei ho faran emparant-se en el contingut del PNE, tot reclamant que el text normatiu el reflecteixi fidelment.

A més, el Pacte fou objecte d'una llarga gestació durant la qual succeïren diversos fets rellevants. Vegem-ho, en la mesura que contribuirà a entendre el Pacte i les dificultats de tramitació de la LEC.

L'APROXIMACIÓ AL PNE DELS SECTORS LLIGATS A LES ESCOLES CONCERTADES

El Pacte del Tinell, entre altres punts, considerava l'educació pública “l'eix vertebrador del conjunt del sistema educatiu català”, propugnava la revisió dels concerts educatius, “amb la concreció d'una normativa clara de drets i deures, la prioritització de les necessitats d'escolarització, la garantia de la gratuïtat de l'ensenyament i el compliment de la seva missió social” i postulava actualitzar “els concerts de les escoles que compleixin la normativa” i rescindir “els concerts de les escoles que la incompleixin”.

Així mateix, el Pacte proposava crear les oficines úniques de matriculació i traspassar a les administracions locals el procediment d'admissió d'alumnes. Les OME (Oficina Municipal d'Escolarització) havien d'assumir “les competències de tramitació, barem i aplicació de les normes legals que regeixin en el procés de preinscripció i matriculació de l'alumnat en els centres docents mantinguts amb fons públics”.

Finalment, el Pacte del Tinell es pronunciava per avançar cap una xarxa integradora de tots els centres sostinguts amb fons públics per evitar la dualitat del sistema educatiu i per iniciar un procés per “igualar els centres concertats amb els centres públics, per tal d'assegurar progressivament la gratuïtat a les famílies i la igualtat de condicions dels centres”, i per equiparar progressivament les condicions laborals del professorat.

L'ensenyament de la religió se situava en “l'àmbit familiar i de la comunitat religiosa”, tot oferint l'ensenyament de la cultura religiosa en les etapes d'educació obligatòria. I, en conseqüència, proposava la modificació de la normativa actual.

Segons com es concretessin aquestes previsions, una bona part dels centres concertats, les seves organitzacions i les de pares i mares d'alumnes d'aquests centres podrien adoptar una posició francament refractària al PNE i a la Llei que se'n derivés.

L'ESTATUT D'AUTONOMIA

L'elaboració de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, aprovat pel Parlament de Catalunya el 30 de setembre de 2005, i la negociació de la LOE en el Congrés dels Diputats, que acompanyaren en el temps una bona part les negociacions del Pacte Nacional per a l'Educació, acabaren obrint vies d'entesa i de possibilitat de signatura del PNE.

El 30 de setembre de 2005 el Parlament de Catalunya havia aprovat la Proposta de Proposició de Llei Orgànica per la qual s'estableix l'Estatut d'Autonomia de Catalunya i es deroga la Llei Orgànica 4/1979, del 18 de desembre, de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya.

L'article 4 del text aprovat pel Parlament va recollir la garantia del ple exercici de llibertats i drets ja reconeguts a l'ordenament jurídic espanyol i en els tractats internacionals subscrits per l'Estat.

L'article 21 va determinar d'establir un model d'interès públic que garanteixi el dret de totes les persones a una educació de qualitat i a accedir-hi en condicions d'igualtat, obviant tota referència explícita a un únic servei públic educatiu integrat per tots els centres públics i concertats.

Així mateix, es garantia a mares i pares el dret que els assisteix per tal que els seus fills rebin formació religiosa i moral que vagi d'acord amb llurs conviccions a les escoles de titularitat pública, en les quals l'ensenyament és laic –darrera postil·la que desllorigà l'aprovació del text estatutari–. L'article 21.2 de l'Estatut ja va ser problemàtic durant la seva tramitació i ICV d'alguna manera se'n desmarcà.

Tot plegat va facilitar en gran manera que s'avancés en el Pacte, amb cauteles per part d'una bona part de l'escola concertada, però sense greus temences en considerar que les seves especificitats quedaven emparades.

LA LOE I EL PACTE NACIONAL

El 15 de desembre de 2005, quan el PNE s'encaminava cap als seus darrers passos, la LOE ja havia estat vista pel Congrés dels Diputats i s'hi havien introduït tot un conjunt d'esmenes que feien francament difícil que les lectures més exigents de les pretensions del Pacte del Tinell sobre admissió d'alumnes, ensenyament de la religió, concertació de centres privats i unicitat de xarxa es poguessin fer efectives a Catalunya, atès el caràcter bàsic de la LOE. La Llei va comptar amb el suport dels grups parlamentaris socialista, català (CiU), d'Esquerra Republicana i d'Izquierda Unida-Iniciativa.

Aquesta condició i l'extensió, abast i detall de la LOE mai no han estat prou ponderats en el decurs de la tramitació del PNE, i posteriorment de la LEC. L'espai per fer polítiques educatives pròpies a Catalunya és força reduït en matèries rellevants, si s'ha de respectar la legislació bàsica, i a voltes també orgànica, com correspon. Massa sovint es proposen i es formulen acords que no resisteixen el contrast amb el que la norma bàsica ja recull.

En el seu pas pel Senat i en la lectura posterior en el Congrés no s'hi afegiren canvis substancials, llevat de la presència d'un representant de l'ajuntament al consell escolar dels centres concertats, reivindicació d'alguns sectors d'esquerres que s'arrossegava des de l'aprovació de la LODE.

La interlocutòria del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC), deixant en suspens la renovació dels concerts educatius per només un curs acadèmic en espera de l'aprovació de la LOE, i la publicació en el DOGC de la Resolució de 14 de març de 2006, de renovació dels concerts educatius per quatre cursos, d'acord amb la legalitat vigent, van aplanar el camí de la signatura del PNE per part dels representants de les escoles concertades ja definitivament, i més quan l'Entesa Catalana de Progrés (integrada per representants del PSC, ICV i ERC) va retirar al Senat les esmenes que havia presentat sobre el règim de concert educatiu, que tal vegada haguessin dificultat el Pacte si s'haguessin aprovat. Coincidint en el temps, s'estava configurant el pacte PSOE-CiU en favor de la Llei, que a darrera hora va significar l'abstenció del grup català. En el debat parlamentari de la LEC

les referències a la conformitat dels tres grups a la legislació sobre concerts es farà ben present, tres anys després.

Amb tot, es deixaren a l'ombra de la manca de concreció suficient l'abast dels contractes programa, la seva interrelació amb el concert educatiu i el cost del mòdul del concert educatiu, que hauria de garantir la veritable gratuïtat dels ensenyaments declarats gratuïts en les escoles concertades.

L'ALLUNYAMENT D'ALTRES SECTORS NO VINCULATS A L'ESCOLA CONCERTADA

A mesura que els sectors vinculats a les escoles concertades s'acostaven a la signatura del PNE, se n'allunyaven, en algun cas irreversiblement, els sectors que havien estat mantenint posicionaments crítics amb la política de concert i que no acabaven d'acceptar de bon grat les successives revisions del text de la LOE per facilitar-ne l'acceptació per les organitzacions de les escoles concertades i de les que hi són properes.

I més se n'allunyaven com més esperaven una lectura estricta de les previsions del Pacte del Tinell amb la rescissió del concert educatiu a les malanomenades "escoles d'elit", que mai no es va produir, o la creació d'unitats d'escolarització que concentrassin la preinscripció i la matriculació dels centres sostinguts amb fons públics, que tampoc no es posaren en funcionament amb tot l'abast esperat, en part perquè el TSJC va suspendre l'aplicació d'alguns articles del Decret que regulava l'admissió d'alumnes.

La superació dels dubtes sobre l'extensió de la sisena hora, gràcies a les garanties donades per la Conselleria de fer-la efectiva en tres cursos a tots els centres, i la reducció de la càrrega lectiva dels mestres varen facilitar la signatura del pacte per les OOSS, que adoptaren una posició més propera a les tesis del Govern, els Moviments de Renovació Pedagògica (des d'ara MRP) i les federacions de pares de les escoles de titularitat pública.

Tot i els successius intents d'aproximació, finalment la USTEC-STEs, sindicat majoritari en l'escola pública, optà per la no signatura del PNE. En fer-ne balanç, als dos anys de la signatura, aquesta organització titllava el Pacte de fracàs anunciat i es manifestava convençuda de la seva ineficàcia per millorar el sistema educatiu, i l'escola pública en particular, alhora que negava al PNE autoritat moral per erigir-se en base fonamental de la LEC, perquè en la seva aplicació s'havia permès, al seu entendre, la política segregativa de les escoles concertades.

A més, el sindicat considerava que la municipalització podia ser un pas cap a l'externalització i provisió privada del servei educatiu, a banda de fer esment a una eventual discriminació que es podria produir entre centres i alumnes i per la subjectivització en la provisió de llocs de treball que el sindicat albirava.

APROVACIÓ DEL PACTE

Finalment, després de múltiples consultes i negociacions de darrera hora, el Pacte Nacional per a l'Educació se signà al Palau de la Generalitat el vint de març de 2006, transcorreguts vint-i-set mesos des de la signatura del Pacte del Tinell. El signaren el Govern de la Generalitat; les organitzacions de l'ensenyament privat: l'Agrupació Escolar Catalana, l'Associació Professional de Serveis Educatius de Catalunya, la Confederació de Centres Autònoms d'Ensenyament de Catalunya, la Federació Catalana de Centres d'Ensenyament; organitzacions sindicals i les seves federacions d'ensenyament: CCOO, UGT i USOC; associacions de pares i mares: FAPAC, FAPAES, FAPEL, Confederació Cristiana d'Associacions de Pares i Mares de Catalunya i la Federació Catalana d'Associacions de Pares d'Alumnes d'Educació Especial-Federació Catalana Pro Persones amb Retard Mental (FECAPAE–APPS); les associacions del món municipal: FMC i ACM; l'Associació de Joves Estudiants de Catalunya (AJEC); els moviments de renovació pedagògica (MRP) i el Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya.

USTEC-STEs, el principal sindicat de l'ensenyament públic i el més proper a ERC, no el signà, tot i demanar no ser exclòs del seguiment del Pacte. Tampoc no el

signaren ASPEPC-SPS ni l'Associació de Catedràtics ni, tampoc, AXIA, que no va ser convidada a la signatura i que va anar adquirint un cert paper en el decurs de la tramitació de la LEC, com també de la LOE.

Els partits polítics tampoc signaren, a diferència de pactes nacionals posteriors en què sí que participaren. Aquest fet donà als grups parlamentaris força llibertat en el moment d'intervenir en l'elaboració final de la Llei en el tràmit parlamentari, especialment a aquells grups de l'oposició no vinculats per l'aprovació del Govern prèvia a la tramesa del Projecte de Llei al Parlament, institució que no va referendar el Pacte.

No es pot deixar d'assenyalar la pretensió, sovint expressada per sectors educatius, de condicionar fortament i decisiva el posicionament dels grups parlamentaris per un acord majoritari i profund dels diferents actors educatius en el si del PNE. L'evolució posterior de la tramitació del Document de Bases, de l'Avantprojecte de Llei i del Projecte de Llei, amb una clamorosa falta de consens, ha deixat sense virtualitat tal pretensió.

El Pacte va ser signat però mai no va tenir una lectura unitària dels signants que acabés constituint un marc pacífic pel qual transités una tramitació pausada i sense ensurts de la LEC, si més no en aquells passatges especialment conflictius.

Dir que el PNE no va existir mai més enllà del document signat pot ser excessiu. La voluntat de construir un gran pacte educatiu hi va ser. Tanmateix, la seva redacció, molt dirigida a fer-ne possible la signatura, va facilitar lectures divergents del seu contingut en funció de la ideologia que informava la posició dels signants i la seva visió del que havia de ser un sistema integrat d'educació.

Sigui com sigui, les dificultats per a la signatura del Pacte s'acabaren traslladant a la LEC, que ha tingut una tramitació de tot menys pacífica.

CONTINGUT DEL PNE QUE AFECTA LA LLEI

El PNE és un document extens. En més d'un, i de dos, apartats es contenen afirmacions que podien tenir efectes sobre el contingut de la Llei d'Educació. Es fa esment de tres punts especialment rellevants, que poc o molt s'arrossegaren durant tota la tramitació de la LEC.

Servei públic. Servei d'interès públic

El Pacte reconeix l'existència de la xarxa de centres de titularitat privada que, acollits al règim de concert, han demostrat una voluntat social inequívoca en la prestació del servei educatiu, i que aporten al sistema un nivell destacat de pluralisme i diversitat.

Tot respectant la naturalesa jurídica de les diverses institucions que el presten, el servei públic educatiu esdevé, d'acord amb el Pacte, el marc on es concreta la concurrència entre l'escola pública i l'escola privada de caràcter social, alhora que es configura com a garantia dels drets fonamentals dels ciutadans i de la llibertat d'ensenyament.

El concepte de *servei públic educatiu* que s'estableix en el Pacte s'entén equivalent al model educatiu d'interès públic que es determinava en el projecte d'Estatut d'Autonomia.

En el Pacte, el Govern i els agents socials consideren que la llibertat d'ensenyament i el servei públic educatiu són dos elements centrals i no excloents del sistema educatiu que es pretén per a la Catalunya del segle XXI.

Jornada, horari i calendari

El Pacte avala l'equivalència de tots els centres del servei públic educatiu en relació amb l'horari, la jornada i el calendari escolar. Insta el govern i els agents

socials a assolir els acords necessaris per establir progressivament en l'educació bàsica un marc equivalent quant a horari, jornada i calendari en tots els centres sostinguts amb fons públics.

En l'educació primària, es referirà a les trenta hores setmanals en tots els centres que el prestin, de les quals vint-i-cinc s'utilitzaran per al desenvolupament del currículum i les altres cinc per intensificar l'exercitació d'habilitats que afavoreixin l'assoliment de les competències bàsiques.

Contractes programa i gratuïtat de l'ensenyament

El Pacte disposava inequívocament que el Departament d'Educació, els titulars dels centres concertats i els agents socials assolirien els acords necessaris per implantar progressivament, a partir del curs 2006-2007 i en un termini no superior a sis cursos, la gratuïtat en aquests centres en condicions equivalents als centres de titularitat pública.

Durant aquest període transitori, el Departament d'Educació s'obligava a formalitzar amb els titulars dels centres privats concertats un contracte programa per singularitzar la dotació de recursos a cada centre, d'acord amb les necessitats de l'alumnat i de l'entorn on es troba ubicat, i garantir així la veritable gratuïtat de l'ensenyament.

En el contracte s'havien de concretar els compromisos recíprocs, el sistema de seguiment, avaluació del seu compliment i rendició de comptes, així com les causes que puguin donar lloc a la rescissió del contracte programa en cas d'incompliment dels compromisos i les condicions assumides. Als centres concertats sense contracte programa se'ls permetia de rebre aportacions de les famílies d'acord amb la normativa vigent.

Acabat el període transitori de sis cursos i una vegada revisats els mòduls dels concerts educatius, el Pacte establí que els centres que prestessin el servei

educatiu d'interès públic no podrien percebre quantitats de les famílies per rebre ensenyaments de caràcter gratuït, ni obligar-les a fer aportacions a fundacions o associacions, ni es podrien establir serveis obligatoris associats als ensenyaments bàsics que requereixin aportacions econòmiques per part d'aquelles, tal com, sigui dit de passada, la legislació ja estableix des de la instauració del règim del concert educatiu.

El Pacte reconeix que el concert s'ha d'adequar a la realitat diversa dels centres, ha de garantir la plena gratuïtat per a les famílies dels ensenyaments bàsics objecte de concert i explicita que aquest s'actualitzarà anualment d'acord amb l'increment de l'IPC.

L'import dels mòduls ha d'incloure, a banda de les despeses del professorat, les quantitats relatives a les despeses de funcionament, personal no docent, ús de les instal·lacions i equipaments necessaris, costos de la responsabilitat civil i d'atenció als riscos laborals, i la imputació d'altres despeses rellevants per a l'acció docent del centre, que es concretaran més endavant i es reflectiran en legislació pròpia.

3 El Document de Bases de la Llei

PRESENTACIÓ DEL DOCUMENT DE BASES

El 20 de març de 2007, quan feia un any de l'aprovació del PNE, el conseller Maragall anuncià que Enric Argullol, exrector de la Universitat Pompeu Fabra, i Joan Manuel del Pozo, exconseller d'Educació, serien els encarregats d'elaborar els textos previs del que hauria d'acabar sent la Llei d'Educació de Catalunya. En les seves paraules, recollides pels mitjans, “la millor llei que el país mai pogué somiar”.

La tramitació inicial de l'Avantprojecte de la Llei d'Educació de Catalunya es va aprovar per Acord de Govern de 8 de maig de 2007.

El 16 de novembre de 2007 el conseller va presentar el Document de Bases de la Llei, i al desembre ho va fer davant del Plenari del Consell Escolar de Catalunya (CEC) i va demanar-ne el pronunciament. Els socis de govern saludaren la presentació del text i reclamaren el consens degut i el respecte al PNE.

Els objectius de la Llei, segons les Bases, eren “més de naturalesa estructural que pedagògica i es focalitzen bàsicament en els centres docents...”. El propòsit era “facilitar el marc institucional adequat per a una millora sistemàtica de la qualitat del nostre sistema educatiu”.

La Llei “desplegarà les previsions de la legislació bàsica (...), assumirà i desenvoluparà els preceptes orgànics i, si escau, bàsics de les lleis estatals LODE i LOE, sense repetir-los innecessàriament”.

Tanmateix, en el Document de Bases es podia llegir: “Tenim la necessitat i disposem de la capacitat de modelar un instrument potent per afrontar una política educativa pròpia: la Llei d'Educació de Catalunya. Una llei que ha de ser l'eina per configurar un model educatiu propi; s'ha de configurar a partir de l'oferta d'un servei públic educatiu de provisió mixta...”.

Sobre el contingut de la Llei, el Document de Bases explicitava: “La Llei inclourà deu aspectes bàsics: 1. Els principis generals del sistema educatiu català; 2. La definició, l'abast i la gestió del servei públic d'educació; 3. La planificació de l'oferta educativa; 4. La gestió dels centres docents des del principi d'autonomia; 5. La professió docent; 6. L'avaluació del sistema educatiu; 7. L'educació, les famílies i el territori; 8. L'ensenyament obligatori; 9. Els ensenyaments postobligatoris, i 10. El finançament”.

El Document de Bases es reclamava del PNE, “que contenia els elements que col·lectivament es consideraven fonamentals per inspirar una política educativa de llarg abast”.

Alguns punts controvertits del Document de Bases varen encetar una primera onada de repercussions negatives. La possibilitat de formes de gestió indirecta de centres creats per l'Administració “...mentre entitats diverses s'encarreguen de la gestió del patrimoni i l'organització dels recursos” va aixecar butllofes. La porta al que s'anomenà la privatització de l'educació semblava oberta i l'eslògan “no a la privatització de l'educació” va ser escoltat en els centres i va caure en terra adobada.

La previsió d'ordenació de la Llei en “cossos propis (o altres agrupacions equivalents de funcionaris), de manera que faciliti l'adaptació als requeriments educatius i a les necessitats de gestió autònoma dels centres...”, o la possibilitat que entre

les diverses variants del concepte *lloc de treball* es poguessin considerar tant els centres com les zones educatives, tampoc no varen tenir una lectura positiva en els claustres. La por de perdre la destinació guanyada per concurs va fer forat. Alguns dels tòpics sobre la Llei que encara romanen vius provenen del Document de Bases.

EL CONTEXT DEL DOCUMENT DE BASES

Els estudis de la Fundació Jaume Bofill

A mitjan novembre el conseller d'Educació presentava el Document de Bases. De manera gairebé coincident en el temps, la Fundació Jaume Bofill va presentar el seu informe *L'estat de l'educació a Catalunya. Anuari 2006*. El 21 de novembre de 2007, cinc dies després de publicat el Document de Bases, la Fundació va avançar els principals resultats de l'*Anuari*.³ Els resultats de l'anàlisi de l'educació catalana no eren pas satisfactoris. Els diaris se'n varen fer ressò i es traslladà a l'opinió pública una percepció gens positiva de l'educació a Catalunya. El sociòleg Salvador Cardús va titllar les reaccions de “veritable tormenta” en el seu article al diari *Avui* de 28 de novembre sobre els resultats de l'estudi.

Serveixi com a indicador com va titular la notícia *La Vanguardia* del dia 22 de novembre: “El sistema educatiu català empitjora. Catalunya se situa a la cua d'Espanya i d'Europa en la majoria dels indicadors”. La notícia va ser portada i va merèixer l'editorial, en aquest diari i en molts altres. Certament, les dades sobre abandonament escolar prematur, fracàs escolar, nivell de formació de la població catalana i despesa pública en educació en relació amb el PIB, per assenyalar-ne alguns, no sortien prou bé de la comparació amb diferents països de l'OCDE.

3. FERRER, F. i ALBAIGÉS, B. (2008). *L'estat de l'educació a Catalunya. Anuari 2006*. Volums I i II. Barcelona: Fundació Jaume Bofill i Mediterrània. Col·lecció Polítiques, 61.

El Document de Bases va ser escrit mentre la Fundació Jaume Bofill endegava un ambiciós estudi sobre el professorat de Catalunya i el sistema educatiu català, que es traduïren en dues publicacions força interessants.

La primera, dirigida per en Francesc Pedró —i en què també participaren Teresa Lloret, Salvador Carrasco, Ramón Plandiura, Josep M. Mominó i Julio Meneses—, va suposar una mirada sobre la situació del professorat a Catalunya i les seves condicions laborals. El llibre conté una anàlisi de la percepció que els docents tenen de la seva feina, fonamentada en una enquesta feta a més de 4.500 professors de tot tipus i condició, segurament la més completa feta mai.⁴

La segona publicació va ser el resultat d'un seminari coordinat per un equip molt plural dirigit per Miquel Martínez,⁵ catedràtic de Teoria de l'Educació de la UB, que tenia com a finalitat principal fer propostes per a l'imprescindible debat sobre el professorat de Catalunya que ja havia quedat apuntat en la publicació anterior.

El seminari comptà amb la participació d'un grup nombrós de personalitats⁶ que havien d'estar prou involucrades en el debat subsegüent a la publicació de les Bases de la Llei, quan no de les mateixes Bases.

Els debats en el si del seminari, força vius, anticiparen alguns dels continguts incorporats en el Document de Bases, com es pot llegir en el llibre que es publicà en acabar el seminari.⁷

.....
4. PEDRÓ, Francesc (director) (2008). *El professorat de Catalunya*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill i Mediterrània. Col·lecció Polítiques, 60.

5. Juntament amb el professor Martínez, coordinaren el seminari Iñaki Echevarría, catedràtic d'ensenyament secundari i director adjunt de l'ICE de la UB, Ramon Farré, catedràtic d'ensenyament secundari, Ramon Plandiura, advocat i professor de la UPF, amb la col·laboració de Mercè Chacón, aleshores coordinadora d'educació de la Fundació Jaume Bofill, i d'Isabel Ribas, exinspectorada d'educació i catedràtica d'ensenyament secundari.

6. Irene Rigau, Francesc Vidal, Alberto del Pozo, Carles Mata, Enric Masllorens, Joan Badia, Joan Carles Gallego, Montserrat Gurí, Carles Armengol i Francisco Longo, entre altres.

7. MARTÍNEZ, Miquel (director) (2008). *El professorat i el Sistema Educatiu Català. Propostes per al debat*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill i Mediterrània. Col·lecció Polítiques, 62.

PISA 2006

El 28 de novembre de 2007 una revista espanyola va filtrar els resultats de l'Informe PISA 2006. La conclusió més habitual va ser que l'educació estava estancada i que Catalunya perdia posicions respecte al 2003. L'efecte va ser força més impactant del que és habitual perquè va coincidir amb l'informe de la Fundació Jaume Bofill. Els efectes se sumaren en l'opinió pública i en la publicada.

El conseller d'Educació va maldar per relativitzar el contingut de l'informe però no li va ser possible deixar de dir que Catalunya estava en una posició intermèdia-baixa. Això no obstant, en una entrevista concedida el diumenge 2 de desembre,⁸ el conseller va qualificar el sistema educatiu català de la manera següent: “estem començant a superar l'aprovat alt i ens estem donant possibilitats d'arribar al notable. A l'excel·lent, que ja ens el plantejarem, hi arribarem més endavant”.

Inevitablement, la Llei d'Educació va ser objecte de comentari en l'entrevista. El conseller va considerar, a pregunta dels periodistes, que la Llei era, en part, la reacció a la davallada de l'educació que els informes palesaven. Considerà que es donaven les condicions per abordar els canvis necessaris en disposar de l'Estatut, del pacte de Govern i del Pacte Nacional per a l'Educació, alhora que insistí en la conveniència de la implicació de tota la societat en el debat sobre la Llei d'Educació.

Carme Alcoverro, directora de la revista *Escola Catalana* i catedràtica d'institut va publicar el sis de desembre un article⁹ que resumia l'estat de la percepció sobre l'educació i la Llei. “Fa dues setmanes vàrem conèixer els resultats educatius d'un estudi elaborat per la Fundació Jaume Bofill (...) A més a més, ja es coneixen els resultats PISA del 2006 (...) Catalunya no millora. (...) El problema és d'una gran complexitat, esperem que la nova Llei d'Educació aconseguixi els acords socials necessaris per aturar-ho”.

.....
8. *La Vanguardia*, 2/12/2007, pàgina 48. Entrevista publicada en castellà.

9. *La Vanguardia*, 6/12/2007, pàgina 19. Article publicat en castellà.

El neguit educatiu afectava tota la societat catalana. Finlàndia seguia essent la capdavantera de l'educació, segons l'informe PISA. Des d'Hèlsinki, el secretari general de CiU, Artur Mas, en el decurs d'un viatge a aquell país per conèixer de primera mà l'educació finesa durant la segona quinzena de gener de 2008, va proposar al PSC de pactar el canvi de model educatiu i la Llei d'Educació, prescindint d'algun dels seus socis, en considerar que el tripartit era incapaç de cohesionar-se en matèria educativa. La proposta passà relativament desapercibuda. El pacte, a criteri de CiU, havia de buscar l'estabilitat legislativa i tenir continguts reals, entre els quals la millora de la formació del professorat i l'augment de l'autonomia dels centres d'ensenyament, amb més autoritat per als seus directors. Vist ara, hom pot creure que alguna estratègia s'apuntava.

REACCIONS A LES BASES. LA VAGA DEL 14 DE FEBRER DE 2008

Organitzacions sindicals

El 29 de novembre de 2007 les organitzacions sindicals USTEC-STEs, CCOO, ASPEPC-SPS, FETE-UGT i CGT varen convocar, d'urgència, una concentració de delegats, oberta al professorat, davant la seu del Departament d'Educació per rebutjar el contingut del Document de Bases i contra la privatització de l'educació, en permetre formes de gestió privada dels centres, la reorganització empresarial de les escoles i la lògica de mercat, i la desregularització de les relacions laborals i la transferència de la responsabilitat de l'ensenyament públic als centres docents que, al seu entendre, les Bases propiciaven.

Amb una anàlisi més reposada i aprofundida, el 5 de febrer de 2008 CCOO, un dels signants del PNE, manifestava en roda de premsa que el document presentat per la Conselleria d'Educació no era la Llei que necessita ni la societat catalana, ni les famílies, ni els centres educatius i apuntava que suposava el trencament del consens social imprescindible per a qualsevol reforma.

En una lectura molt coincident amb altres posicions que es reclamen de l'escola pública i del progressisme, per a CCOO aprovar una Llei feta a partir de les Bases

comportaria no avançar cap a un únic servei públic educatiu, en el qual alumnes, famílies i centres educatius tinguessin els mateixos drets i obligacions, sinó cap a un sistema educatiu dual, que permetria la selecció i segmentació de l'alumnat en funció del seu origen, ingressos de les seves famílies o nivell educatiu; no garantir la gratuïtat real de l'etapa obligatòria fins als setze anys, amb el manteniment i, àdhuc, l'ampliació de les quotes imposades a les famílies; deixar el període de zero a tres anys en mans d'una oferta privada amb orientació assistencial i no ampliar l'oferta pública; i que es consolidés un sistema educatiu de copagament per part de moltes famílies.

Per tot plegat, CCOO propugnà, juntament amb la resta d'organitzacions sindicals, la celebració d'una vaga general de l'ensenyament per al 14 de febrer de 2008 provocada, a criteri de l'organització, per la tossuderia de la Conselleria, entestada a anar contra els acords del PNE. Considerava que l'eventual aprovació de la Llei contra els professionals de l'educació no suposaria cap millora del sistema educatiu i denunciava la confrontació que es provocava entre els educadors i la societat, així com el diàleg fictici proposat pel Departament d'Educació, que “ha preferit pactar amb el lobby dels titulars dels centres concertats i amb CiU en lloc de tenir cura i mantenir el consens de la comunitat educativa assolit amb molts esforços en el Pacte Nacional per a l'Educació”.

En opinió de CCOO, i no només, la sortida a l'atzucac no era altra que començar de nou a partir dels compromisos i els consensos del Pacte Nacional per a l'Educació.

El sindicat majoritari en l'escola pública, USTEC-STEs, tampoc no valorà positivament les Bases de la Llei, el contingut de les quals, al parer del sindicat, no era el més apropiat per aconseguir els objectius de la Llei, amb el risc que acabessin agreujant la manca d'equitat actual del nostre sistema educatiu i no n'augmentessin la qualitat.

En definitiva, segons l'organització sindical, la Llei “perjudica directament l'ensenyament públic i es carrega el model d'escola pública, laica, catalana, democràtica, participativa... per la qual, durant la transició democràtica, va lluitar la

comunitat educativa progressista del nostre país”, segons manifestaren en el comunicat emès el 21 de novembre de 2007 sota el títol de *Primera valoració de la nova Llei d'Educació de Catalunya*, l'Escola Única de la transició encara era present, trenta anys després. El sindicat també estava en desacord amb la consolidació del servei públic d'educació que es produïa en les Bases, que haurien de ser retirades, al seu parer. Altrament, amenaçaven amb demanar la dimissió del conseller.

FAPAC

L'anàlisi de la Federació d'Associacions de Mares i Pares d'Alumnes de Catalunya (FAPAC) de les Bases també es reclamà del PNE, que signà. És curiós de constatar que la Federació considerà la LEC com a legislació complementària de la LOE. Com a organització que aplega pares i mares d'alumnes, els sobtà l'absència pràcticament total de referències a la relació entre la família i l'escola, i més quan al PNE ocupava tot un capítol, i el no esment de les associacions de mares i pares d'alumnes AMPA i de les activitats complementàries, extraescolars i l'educació en el lleure, també presents en el PNE.

La FAPAC tampoc no va creure que les Bases s'ajustessin a la concepció de l'educació com a servei públic en els termes del PNE, que no era, al seu criteri, un servei mixt, entès com un servei proveït indistintament per la iniciativa pública o privada, sinó com un servei fonamentalment públic amb alguns centres privats que acorden sotmetre's a diversos compromisos d'escolarització, singularment d'alumnes amb necessitats educatives específiques. L'organització saludà el reconeixement explícit que els ensenyaments havien de ser de contingut laic i de base científica i considerà que el principi s'havia de transformar en un dels requisits per als centres privats que es volguessin incorporar al servei públic educatiu.

L'anàlisi de la Federació d'Associacions de Pares d'Alumnes d'Ensenyament Secundari de Catalunya (FAPAES) no era substancialment diferent.

Moviments de Renovació Pedagògica (MRP)

La junta de la Federació dels MRP també va valorar les Bases. Considerà positiu, entre altres, el reconeixement de l'autonomia de centres, l'impuls d'una professionalitat docent i l'aposta per l'avaluació. No compartiren la concepció de l'educació com a servei públic continguda a les Bases perquè era diferent de la recollida en el PNE: la possibilitat de gestió indirecta de centres públics no augurava res de bo, al seu entendre, ni tampoc no es progressava en situar l'escola concertada en un context on inevitablement hauria d'ajustar-se a conferir al servei educatiu el caràcter de públic.

Els MRP no volien una llei feta a la mida del professorat, però tampoc contra el professorat. Els xocà l'absència del terme *consell escolar* a les Bases i la percepció que es desprenia del fet que amb un director ja n'hi hagués prou per tirar endavant un centre. Es preguntà sobre l'organització de l'educació al llarg de la vida i reclamà que es vetllés per la llibertat dels alumnes, encara que s'escolaritzessin en centres privats. Al seu entendre, la clau per a la millora en equitat no era altra que aprofundir en el caràcter de servei públic de l'educació, en el qual les Bases no avançaven.

Rosa Sensat va fer unes primeres consideracions a les Bases en les quals manifestà satisfacció per veure recollits aspectes rellevants per a la Llei d'Educació i per a Catalunya a la vegada que expressà que les coincidències amb el text presentat disminueixen a mesura que se n'analitzen les concrecions.

Venien temps de conflicte. La suma de posicionaments contraris al Document de Bases va acabar calant en els centres docents de titularitat pública del Departament d'Educació fins al punt que la vaga va tenir una acceptació majoritària entre el professorat i el 14 de febrer de 2008 l'activitat escolar en els centres públics quedà molt minvada.

En els centres concertats, que havien considerat que la música del Document de Bases sonava bé, no hi va haver cap afectació, però calia esperar a la lletra per poder judicar amb fonament el que del text presentat se'n podria desprendre.

En qualsevol cas, la vaga va ser important i la Conselleria va haver de plantejar-se una part del contingut de l'Avantprojecte que ja estava elaborant.

PRONUNCIAMENT DEL CONSELL ESCOLAR DE CATALUNYA

El 5 de març de 2008 el Consell Escolar de Catalunya (CEC) aprovà per assentiment, sense vots particulars de cap mena, el document consensuat que contenia les seves aportacions al document *Bases per a la Llei d'Educació de Catalunya. Una llei de país*.¹⁰

El text del CEC gairebé s'encetava amb una declaració de prudència per l'eventual distància entre el text de les Bases i el contingut de la Llei: “el pronunciament respecte a aquest Document de Bases no limita ni condiona futures opinions que els consellers i conselleres puguin expressar en nom del col·lectiu o organització que representen”, alhora que entenia que faltaven una diagnosi i contextualització específiques de l'estat de l'educació a Catalunya que complementés l'anàlisi implícita que es desprenia del contingut de les dades que s'oferien com a justificació de la necessitat de la Llei.

Cal reconèixer que mai no es va concretar explícitament què convenia canviar de la legislació vigent, què afegir-hi o què suprimir, ni les raons justificatives corresponents per promoure el canvi educatiu que es buscava en favor d'una més gran qualitat i equitat del sistema educatiu a Catalunya, com tampoc no es va construir un relat estrictament educatiu que constituís la columna vertebral de la Llei, la qual cosa li va acabar donant un caràcter molt instrumental.

En el debat del Consell aparegué ben aviat la referència al PNE: “Es considera que hi ha elements del Pacte Nacional per a l'Educació que es valoren com a importants i que no s'han recollit en el Document de Bases. Una primera consideració és que els continguts del Pacte han de quedar reflectits adequadament en la futura Llei”.

.....
10. CONSELL ESCOLAR DE CATALUNYA (2008). *Educació i nous reptes socials. Aportacions a la Llei d'educació de Catalunya*. Barcelona: Generalitat de Catalunya-Consell Escolar de Catalunya. Desembre. 236 p.

El CEC demanà l'esforç mancomunat de tothom per disposar d'una llei de vocació estable, orientada a atendre les necessitats reals de la societat catalana, que permetés el disseny de polítiques educatives pròpies de la Generalitat, en l'exercici, fins a l'extrem, de les competències que en aquesta matèria li atribueixen l'Estatut d'Autonomia de Catalunya i la Constitució espanyola.

La referència al PNE es mantingué viva en el debat públic al llarg de la tramitació de la Llei, però no així les referències a dur al límit les competències de la Generalitat, que s'esmoreïren al llarg de la discussió de la norma, encara que formalment s'han mantingut fins al final.

El CEC es va mostrar favorable, en termes generals, al plantejament de les Bases, amb les cauteles abans esmentades. No deixà, però, d'assenyalar alguns punts delicats que no acabaren de tenir un posicionament netament favorable dels membres del Consell, quan no contrari.

Els principis de la Llei haurien de referir-se, a criteri del CEC, al millor desenvolupament de ciutadans i ciutadanes capaços i realitzats, i incloure els valors de la convivència, la coeducació i el desenvolupament del comportament democràtic.

La configuració del servei públic educatiu va merèixer una consideració ponderada que acontentà tots els sectors en recollir la llibertat d'ensenyament, la igualtat d'oportunitats i l'exigència que la seva regulació contingués totes les connotacions d'un servei d'utilitat i caràcter públics.

La gestió indirecta dels centres de la Generalitat es considerà matèria controvertida i com una porta oberta a la privatització i a la desigualtat educativa.

El CEC avalà la voluntat d'afavorir la coresponsabilització municipal, amb el finançament adequat de les seves competències, la zonificació territorial i la descentralització de la gestió, sense burocratització, entenent la zona educativa en termes d'atenció a les necessitats educatives i, per tant, com a context d'integració de propostes educatives i recursos, tant formals com no formals, per a l'atenció adequada de la població de zero a divuit anys, i no només per mitjà de

l'oferta escolar. Amb tot, el Consell apuntava que les zones no havien de ser considerades el context apropiat per concretar les competències de l'Administració local, llevat que la zona coincidís amb el municipi.

En matèria de personal, el Document de Bases fou considerat poc concret, ambigu i imprecís, tot i valorar com a important la incorporació a la Llei de la regulació de la carrera docent, la promoció professional, la formació inicial i continuada, l'accés a la funció pública i l'avaluació docent, tot fent una crida al seu debat en les meses de negociació amb els representants dels treballadors en afectar condicions laborals.

El Consell es pronuncià per un model col·legiat i participatiu de la direcció dels centres, tot palesant la necessitat d'estimular la formació d'equips directius per actuar amb un major nivell de professionalització, en el marc i al servei d'un projecte educatiu fixat per la comunitat educativa representada en el Consell Escolar de centre, alhora que es recordava que calia reflectir amb claredat els principis del PNE.

El CEC avalà l'avaluació del sistema apuntada en les Bases, com a imprescindible contrapartida a l'autonomia dels centres docents i com una peça clau en els processos de millora de l'educació, i propugnà que la Llei havia d'implementar els mecanismes i les propostes que la fessin possible. El model d'avaluació externa generà preocupació i considerà que convenia ser curós en traslladar a la societat els seus resultats i les propostes concretes de solució dels problemes que es detectessin.

El CEC no avalà la intenció del Departament de considerar obligatori el segon cicle de l'educació infantil, que s'apuntà en la presentació de les Bases com una mesura important de la nova Llei, alhora que demanà l'ampliació de l'oferta pública del primer cicle i que la Llei preveïés fórmules diversificades per a l'atenció a la petita infància més enllà dels contextos escolars, amb l'establiment de criteris i indicadors que assegurin la qualitat del servei.

El Consell considerarà que l'aprovació de la Llei s'hauria d'acompanyar dels recursos necessaris per al seu desenvolupament, com a continuïtat del procés de millora de la inversió iniciat amb el Pacte Nacional per a l'Educació, amb el compromís que la inversió en educació tingui com a referent l'horitzó del 6% del Producte Interior Brut, i que permeti atendre els compromisos del PNE, particularment els recursos per als materials escolars i llibres de text.

El Dictamen del CEC va ser el resultat de la voluntat de totes les entitats representades, que volien arribar a un document consensuat de totes totes, la qual cosa va dur a fer un conjunt d'equilibris molt inestables, que es reflecteix en el pragmatisme que traspua el text, capaç d'incorporar visions contraposades, a l'estil de com ho va fer el PNE, i a obviar els aspectes potencialment més conflictius. L'ambigüïtat de les Bases ho afavorí notablement. Amb tot, el Consell fixà alguns posicionaments rellevants.

Les valoracions d'alguns actors educatius, molts d'ells representants en el CEC, no van ser tan amables ni en el fons ni en la forma, com s'ha vist.

4 L'Avantprojecte de Llei

PRESENTACIÓ DE L'AVANTPROJECTE

Al final d'abril de 2008 el Departament d'Educació va presentar l'Avantprojecte de Llei, que rebaixà algunes de les previsions de la Conselleria contingudes en el Document de Bases, com ara la tendència a la privatització de la gestió de centres de titularitat pública que hom apreciava en el text.

Els objectius de l'Avantprojecte seguien essent definir un sistema propi d'educació, millorar el sistema educatiu català sota les premisses d'equitat i excel·lència, i prestigiar la tasca del professorat, segons explicava el titular del Departament. No correspon aquí analitzar el contingut del text presentat, tanmateix cap llei garanteix per ella mateixa aitals objectius.

Tal com es podia llegir en l'exposició de motius, "la Llei d'Educació proposa un cos legal coherent, complet i amb visió de futur que:

- Defineix els principis generals que inspiren el sistema educatiu i la seva organització per donar satisfacció al dret a l'educació, mitjançant la cooperació entre els diversos agents de la comunitat educativa.
- Consolida un projecte educatiu de país que garanteix el dret a l'educació de tots els ciutadans i que, prenent com a fonament la igualtat, l'equitat i la justícia social, els ofereix una educació gratuïta i de qualitat.

- Determina com els centres educatius ofereixen un servei educatiu de qualitat i fixa les bases del servei públic d'educació de Catalunya i les garanties derivades del principi d'autorització administrativa.
- Fixa els principis generals de la regulació del règim lingüístic en l'àmbit de l'ensenyament.
- Regula el desenvolupament de l'exercici democràtic i responsable de l'autonomia dels centres docents públics i el marc normatiu que empari el seu exercici participatiu i responsable, així com els mecanismes de seguiment dels processos d'avaluació dels resultats i d'informació i transparència, que els faci millorar en excel·lència i igualtat.
- Dóna pautes i referents per a l'organització de l'acció educativa i els continguts dels ensenyaments i assegura que, en el marc d'autonomia dels centres, els projectes educatius n'ordenin la gestió, la direcció, l'organització pedagògica i els continguts dels ensenyaments.
- Caracteritza la professió docent, estableix la funció pública docent a Catalunya, adaptada a les necessitats dels centres, i també dissenya la carrera docent.
- Assegura un sistema d'avaluació com a garantia d'ajust del sistema als principis i les finalitats i com a instrument imprescindible per desenvolupar l'autonomia dels centres i les bases del servei públic d'educació, tot implantant la cultura de l'avaluació en el conjunt del sistema educatiu, que permeti un millor coneixement del seu funcionament i dels resultats.
- Estableix una base jurídica administrativa de les competències i l'organització territorial de l'Administració educativa, posant les bases de la cooperació estable entre l'Administració local i l'Administració educativa, tot tenint en compte el principi de subsidiarietat. D'aquesta manera, dibuixa els trets principals de l'organització territorial del sistema educatiu.
- Concreta els drets i els deures de les famílies en el procés educatiu, amb el reconeixement del paper fonamental de les famílies, i en potencia la participació en la vida escolar.”

El text s'estructura en un títol preliminar, objecte i principis, i dotze títols més (Comunitat educativa; El servei públic d'educació; Ordenació dels ensenyaments;

Centres educatius; L'autonomia dels centres educatius; Professorat i altre personal dels centres educatius; Direcció i govern dels centres educatius; Mesures correctores i sancions; Administració de l'educació; Avaluació del sistema educatiu de Catalunya; Cooperació amb altres administracions, organismes i institucions; Finançament del sistema educatiu de Catalunya) i set disposicions addicionals, quatre transitòries i una derogatòria.

Es derogaven la Llei 8/1983, de 18 d'abril, de centres docents experimentals, la Llei 25/1985, de 10 de desembre, dels consells escolars, la Llei 4/1988, de 28 de març, reguladora de l'autonomia de gestió econòmica dels centres docents públics no universitaris de la Generalitat de Catalunya, i la Llei 3/1991, de 18 de març, de formació d'adults, lleis educatives promulgades durant els governs de CiU.

Prèviament a la publicació de l'Avantprojecte, el conseller es va dedicar reservadament, amb intensitat i encert, a facilitar la bona acollida del text pels creadors d'opinió i a buscar el suport dels mitjans, i no només dels escrits. Fins i tot s'entrevistà amb personalitats de l'entorn de CiU amb responsabilitats de govern en períodes anteriors.

La publicació de l'Avantprojecte va ser precedida per un intens joc de negociació entre els partits del govern i entre els responsables de la Conselleria i CiU, amb canvis en el text fins a darrera hora, amb voluntat d'harmonitzar el que es podia i el que no. Òbviament varen conèixer el text inicial de l'Avantprojecte algunes setmanes abans que no es fes públic.

L'Avantprojecte reflecteix l'equilibri inestable que no deixà cap grup polític content, com també les presses per tancar principis d'acord amb els socis del govern i CiU sempre parcials i, a voltes, contradictoris. L'objectiu d'avançar en els tràmits va passar davant de la claredat en els acords i en els desacords. L'ambigüitat del Document de Bases es traslladà, en part, a l'Avantprojecte.

CiU va proposar al conseller d'Educació de constituir una ponència conjunta al Parlament per abordar la redacció de la LEC, que no va comptar amb l'acceptació

del conseller Maragall en entendre que la Llei l'havia de fer el Govern. Tampoc no acceptà fer una comissió d'estudi o grup de treball previ. En qualsevol cas, CiU, en la persona d'Irene Rigau, va oferir al conseller un principi d'acord sobre la Llei fonamentat en el desenvolupament del model d'interès públic contingut a l'Estatut, la creació de cossos docents de la Generalitat de Catalunya, la professionalització de la direcció dels centres públics, la creació d'un òrgan de gestió dels centres del Departament, a la manera de l'Institut Català de la Salut (ICS), la gratuïtat real en l'educació bàsica i l'educació en el tram d'edats de setze a divuit anys, i la subvenció del tram de zero a tres anys en centres concertats. En aquell moment el pacte no va ser possible, malgrat el clima favorable i la voluntat d'acord que presidien les relacions entre ambdós responsables polítics.

Els equilibris polítics fràgils s'aprecien en el text, que palesa les ziga-zagues constants de la Conselleria per esquivar obstacles a banda i banda. No es negocià prou bé el text de les Bases i tampoc no es va fer del tot bé en l'Avantprojecte. La consigna semblava que era avançar sense prendre partit definitivament, confiant que en el decurs de la tramitació s'anirien resolent les contradiccions i que als grups polítics no els quedaria altre remei que acceptar de bon grat o per força la Llei: els socis de govern per no posar en dubte la seva continuïtat, i CiU per no quedar despenjada d'una llei que volia ser de país, com el discurs establert predicava, i de qui es coneixia la bona disposició a l'entesa.

Amb la publicació de l'Avantprojecte la Conselleria va endegar un ampli programa d'intervencions, ara ja més públiques, del conseller i d'influència sobre mitjans i institucions creadores d'opinió per ressaltar els punts forts de la Llei, tot presentant-la com el desllorigador d'una situació educativa gens acceptable, cosa que pot ser compartida per moltes instàncies, encara que en aplicació de criteris diferents o, si més no, no del tot coincidents.

L'esforç del conseller va tenir més efecte en els sectors no vinculats directament amb les escoles que en els directament vinculats, segurament perquè aquests darrers tenen un coneixement més profund i ajustat a la realitat del que succeeix en els centres docents i dels instruments que s'han d'aplicar per redreçar la situació. Només els convençuts del poder taumatúrgic de les normes avalaren la Llei.

En el DOGC de 8 maig de 2008 es publicà l'Edicte de 30 d'abril de 2008, pel qual es va sotmetre a informació pública l'Avantprojecte de Llei, i es van donar vint dies hàbils per presentar-hi al·legacions. Immediatament els grups interessats es posicionaren, dins de termini, de manera poc, o gens, favorable a la Llei.

LA POSICIÓ DE LES ORGANITZACIONS SINDICALS

CCOO i UGT, en un comunicat conjunt, manifesten que les mobilitzacions contra les Bases han donat fruits però que segueixen entenent que els avenços plasmats en l'Avantprojecte són insuficients. Les organitzacions sindicals consideren que el Pacte Nacional no està prou ben recollit a l'Avantprojecte, a la vegada que subscriuen que en la Llei cal anar més enllà del que aquell disposa en el desplegament del servei públic educatiu a Catalunya, amb el màxim consens.

En aquest sentit, consideren que el text no garanteix el finançament del servei públic educatiu, la gratuïtat dels ensenyaments obligatoris mitjançant la fórmula del contracte programa, la coresponsabilització de tots els centres i la no segregació de l'alumnat amb mesures de control de l'escolarització i de la gestió dels centres concertats, l'objectiu d'avançar cap a la gratuïtat de zero a tres anys i el suport a l'ensenyament postobligatori mitjançant la política de beques.

Així mateix, propugnen que cal garantir les condicions de l'escola inclusiva i l'educació especial, l'escolarització mixta i l'educació al llarg de la vida i la formació professional.

Les al·legacions presentades per la UGT il·lustren bé el posicionament d'aquests sindicats i moltes de les temences del professorat i de la prevenció amb què acolliren l'Avantprojecte. El sindicat reclama la regulació i generalització dels contractes programa tal com van ser definits al PNE; la gratuïtat dels llibres de text, com va ser recollit en el programa de govern; una aposta decidida pel primer cicle de l'educació infantil; donar un impuls estratègic als estudis de formació professional; incentivar els estudis postobligatoris, en particular el règim nocturn;

recollir de manera més concreta l'educació en el lleure; definir amb més claredat els òrgans de govern dels centres i llurs funcions. El consell escolar de centre ha de tenir una composició i unes funcions equivalents en tots els centres que conformen el servei públic, i hi ha d'haver un model únic per a la planificació de tots els ensenyaments assumibles pels ajuntaments.

En matèria de personal, la UGT propugnava que no es fes cap traspàs de personal als ajuntaments; homologació de remuneracions i condicions de treball dels docents de centres concertats en un termini no superior a tres anys; el reconeixement i regulació d'àmbits d'exercici professional diferents de la docència en centres docents; evitar de regular en la Llei detalladament les condicions laborals dels docents per tal d'esperar el futur Estatut Docent, del qual la Llei només n'hauria d'establir les bases; el manteniment de l'adscripció dels docents a llocs de treball en els centres en els termes actuals i no a les zones educatives; la supressió dels sistemes de provisió de lliure designació, per no contradir els principis de publicitat, mèrit i capacitat; la supressió de la contractació laboral de docents en centres públics; la no introducció d'hores extres en la funció pública docent.

Finalment, la Llei ha d'incorporar els indicadors de l'avaluació positiva dels docents, que en cap cas poden fer només referència als resultats acadèmics dels alumnes.

Del posicionament d'USTEC-STEs se'n donarà compte en comentar el vot particular que formulà al Dictamen del Consell Escolar de Catalunya sobre l'Avantprojecte de Llei.

EL PARER DE LA FAPAC

La Federació veu aspectes positius i millorables en l'Avantprojecte. Entre els primers, que és una veritable Llei d'Educació perquè inclou de manera significativa la consideració d'aspectes no formals de l'educació; la voluntat de desenvolupar el dret a l'educació de qualitat amb equitat i que estableixi alguns mecanismes

per assegurar-lo, com ara una distribució equilibrada de l'alumnat amb necessitats educatives específiques dins d'un servei públic educatiu gratuït, tot regulant els requisits perquè un centre en formi part o deixi de fer-ho; el plantejament de drets i deures i el mandat d'aconseguir que les obligacions laborals no impedeixin la participació de les famílies a l'escola; la integració de projectes educatius i de direcció única de centres públics integrats entre primària i secundària; els mecanismes d'avaluació i millora de centres; la carrera professional avaluada i, finalment, la descentralització administrativa.

Entre els millorables, els àmbits de participació de les famílies en els centres no concordants amb el PNE; no considerar la participació de les famílies en l'avaluació dels centres; la necessitat de delimitar l'abast de la carta de compromís amb els drets i deures educatius, sense incloure aspectes d'ideari en els centres privats; la possibilitat, que no hauria d'estar permesa, de participació en la creació de places escolars de la iniciativa social o privada; la falta de mesures de suport a centres que en els anys anteriors han patit davallada de matrícula per una distribució inadequada d'alumnes amb necessitats educatives específiques; la manca de regulació del personal de suport educatiu, especialment dels qui es fan càrrec de l'educació més enllà de l'horari lectiu; la poca definició i la no qualificació dels òrgans col·legiats de govern dels centres com a òrgans de control de la gestió; i algunes indefinicions de la gestió de personal en la zona educativa i de noves modalitats d'adscripció de centres.

ASSOCIACIÓ DE MESTRES ROSA SENSAT

L'Associació considera que “el contingut de l'Avantprojecte de Llei és insuficient, perquè no s'hi veuen recollits els problemes endèmics ni s'afronten els reptes que el futur planteja. Des del nostre punt de vista tampoc no es resolen les aspiracions per a l'educació a Catalunya.”

Per a una Llei d'Educació de Catalunya, l'Associació de Mestres Rosa Sensat reclama tres eixos bàsics: garantia d'igualtat, que només pot ésser garantida

des de “la responsabilitat pública, des de l'educació pública”; reconeixement i respecte a les bones pràctiques; i assumpció de la realitat actual, cosa que Rosa Sensat considera urgent que s'incorpori “a l'Administració educativa i al sistema, la qual cosa exigeix canvis en profunditat com tancar definitivament un model centralista i burocràtic que ha regit durant massa temps el funcionament totalment inadequat als reptes i a les idees que l'actualitat reclama. Una administració i un sistema coherents i flexibles alhora, amb capacitat d'adequar a cada realitat i a cada moment la resposta justa.”

No és habitual que l'Associació manifesti la seva discrepància amb una iniciativa educativa impulsada per un conseller socialista, encara que algunes propostes per a la regulació del període de zero a tres anys ja van suposar un posicionament crític de la seva presidenta Irene Balaguer.

L'OPINIÓ DE PARES I MARES D'ESCOLES CONCERTADES

La Confederació Cristiana d'Associacions de Pares i Mares d'Alumnes de Catalunya (CCAPAC) i la Federació d'Associacions de Mares i Pares de l'Escola Lliure de Catalunya (FAPEL) varen presentar, el 2 de juny de 2008, al registre del Departament d'Educació, 225.429 al·legacions a l'Avantprojecte de Llei d'Educació de Catalunya, sota un format de contingut predeterminat, en considerar que no respectava el mandat de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya de bastir un model educatiu d'interès públic i no respectava el pluralisme ni l'autonomia dels centres en posar controls addicionals als projectes educatius. El gran nombre d'al·legacions s'explica per la implicació de tota la comunitat educativa de les escoles, que percebia que la Llei podia condicionar el futur de l'escola cristiana catalana.

Al seu entendre, l'Avantprojecte restringia el dret dels pares a l'elecció d'escola, atorgava atribucions impròpies a les OME i consagrava la discriminació de l'alumnat de l'escola concertada sense assegurar la gratuïtat en els mateixos nivells que en l'escola pública, en no quedar garantida la suficiència del mòdul econòmic del concert.

La posició habitual dels sectors vinculats a les escoles concertades, i també la dels seus responsables, és que l'accés a un centre educatiu ha de ser lliure mentre tingui places suficients per atendre totes les sol·licituds, respectant les reservades per atendre necessitats educatives específiques, i sempre que disposi de vacants noves. En aquestes condicions, el centre té obligació d'admetre qualsevol sol·licitud rebuda sense més condicions que les legalment establertes i ha de facilitar l'escolarització de l'alumnat amb necessitats educatives específiques, cercant la màxima coresponsabilitat entre tots els centres sempre que es disposi de recursos anàlegs. El centre educatiu és sempre el responsable de la baremació de sol·licituds, amb la supervisió del seu consell escolar i de la inspecció educativa, i ha de ser el receptor de les sol·licituds que el continguin com a primera opció.

Les al·legacions varen ser contestades el 29 de setembre de 2008 amb referència al text del Projecte de Llei entrat al Parlament.

La tarda del dia 2 de juny, el conseller, convidat pel Cercle Financer, va dictar una conferència sobre la Llei a La Caixa i es va palesar una certa incomoditat de la Conselleria per la presentació de les al·legacions. De fet, un diari va titular "Maragall planta cara a les firmes de l'escola concertada" (*Avui*, 3/6/2008). El conseller afirmà que cap dels motius d'inquietud de l'escola concertada no estava justificat. També va al·ludir els sindicats del professorat.

L'endemà, la diputada de CiU Irene Rigau va rebre una trucada del conseller Maragall per mirar d'acostar posicions i intentar pactar la LEC. Algun efecte s'havia produït.

LA POSICIÓ DE L'ESCOLA CRISTIANA DE CATALUNYA

El 8 de maig de 2008 l'Escola Cristiana de Catalunya (ECC) exposà públicament el seu parer, poc favorable, sobre l'Avantprojecte. Explica que no se sent en absolut reconeguda en un text sobre el qual plana l'ombra de la concepció subsidiària de l'escola concertada respecte de la pública i obvia la referència estatutària

segons la qual la Generalitat ha d'establir un model educatiu d'interès públic, quan només fa referència al servei públic d'educació.

El retret principal a un text al seu criteri molt confús, poc concret i extremadament llarg és que frustra les expectatives creades pel Pacte Nacional per a l'Educació i se situa lluny del seu esperit i lletra. No compleix les Bases de la Llei, ni el que el conseller i alts càrrecs del Departament prediquen.

Alhora, es valora positivament l'esforç per la dignificació i reconeixement de la figura del professorat i la voluntat manifesta d'una major implicació i compromís de la família amb l'escola, cosa que, a criteri de l'ECC, és poc coherent amb el tracte poc afavoridor que rep el dret dels pares a escollir centre educatiu.

Considera que la multiplicitat de les administracions que poden intervenir en educació i les competències d'aquestes perjudica l'autonomia dels centres docents, en teixir una teranyina burocràtica sobre l'escola feta de zones, consorcis, consells... que mediatitza l'autoritat de les direccions a l'escola pública i la de la titularitat dels centres privats, la qual cosa converteix la Llei en una norma molt intervencionista.

L'ECC troba sorprenent que entre els principis de la Llei no s'esmentin la llibertat d'ensenyament, el pluralisme o el dret d'elecció de centre per part dels pares. L'escola concertada sempre s'ha manifestat perquè la Llei faci seus els principis recollits en els tractats internacionals, la Constitució i l'Estatut d'Autonomia de Catalunya i asseguri el ple exercici de les llibertats i drets fonamentals.

També estranya que no es faci esment explícit al país i a la cultura catalana, més enllà de la llengua i d'un ambigu "conreu de la cultura pròpia". Per contra, "s'entesta a parlar d'un ensenyament laic impropï en un estat constitucionalment aconfessional, però no pas laic".

A parer de l'Escola Cristiana, el caràcter propi dels centres privats, els titulars dels quals tenen dret a establir, passa a ser irrellevant. La Llei allunya el compliment

de la gratuïtat i del principi d'analogia de recursos humans i materials per a una coresponsabilitat entre l'escola pública i la concertada. A parer dels centres concertats, s'han d'ampliar els conceptes que defineixen el mòdul econòmic del concert.

Com a conclusió l'ECC qüestiona una llei d'aquestes característiques, creu que només pot generar tensió, i la creu innecessària per l'escassetat d'elements innovadors que conté.

El dos de juny de 2008 el secretari general de la Fundació Escola Cristiana de Catalunya, senyor Enric Puig i Jofra, va formular al·legacions a l'Avantprojecte de Llei. Com a síntesi final d'un document prolix i ben documentat es pot llegir: “el text de l'Avantprojecte de Llei d'Educació de Catalunya no és fidel als principis constitucionals, estatutaris i orgànics en els elements que s'han indicat, la qual cosa comporta que existeixen vicis d'il·legalitat en aquest text i que, amb el seu redactat actual, no pot ser objecte de l'ampli acord social i polític que el nostre sistema educatiu demana i que es va assentar en les bases documentals que precediren el redactat legal ara sotmès a consulta.”

POSICIONAMENT DELS REPRESENTANTS DELS CENTRES CONCERTATS

L'escola concertada en el seu conjunt ha mantingut al llarg de la tramitació de la Llei una posició unitària, molt cohesionada i ben travada, que li ha donat fruits. Mantenir posicionaments divergents, ni que fos lleugerament, hagués afeblit la seva posició en les negociacions amb la Conselleria d'Educació.

El 12 de juny de 2008 les organitzacions representatives de l'escola concertada de Catalunya –Agrupació Escolar Catalana, Associació Professional Serveis Educatius de Catalunya, Confederació de Centres Autònoms d'Ensenyament de Catalunya i Federació Catalana de Centres d'Ensenyament de Catalunya–, acollint-se al Pacte Nacional per a l'Educació, assenyalen com a imprescindible la consideració d'alguns punts rellevants en l'Avantprojecte de la Llei d'Educació de Catalunya. Seguidament se n'assenyalen alguns.

La Llei ha de fer seus els principis i assegurar el ple exercici de les llibertats i drets fonamentals recollits en els tractats internacionals, la Constitució i l'Estatut d'Autonomia de Catalunya. La llibertat d'ensenyament i el model educatiu d'interès públic constituït per centres de titularitat pública i centres privats concertats se citen entre aquests grans principis. El caràcter propi i el projecte educatiu de centre no han de tenir, al seu criteri, més limitacions que el respecte a la Constitució i a l'Estatut i no han d'estar subjectes a cap forma d'autorització administrativa. El caràcter laic de part del sistema o de l'ensenyament, que és jutjat per les organitzacions com un fet del tot innecessari i contraproductiu, s'ha de limitar a allò que ja estableixen l'Estatut d'Autonomia i la Constitució.

En matèria de centres, consideren que tots han de rebre uns recursos i un finançament homòleg i suficient per a aquells nivells educatius que es declarin gratuïts. Pel que fa als centres privats (concertats o no), el darrer nivell d'administració educativa competent ha de ser el de la Generalitat de Catalunya.

En definitiva, en conèixer la lletra de la música que sonava bé el sector de les escoles concertades es va allunyar del parer favorable que li havia merescut el Document de Bases.

LA LLEI EN LA COMISSIÓ DE GOVERN LOCAL

En la sessió de 18 de juny de 2008, la Comissió de Govern Local de Catalunya va informar, com pertocava preceptivament, l'Avantprojecte de Llei, que va comptar amb el vot favorable dels representats de la Federació Catalana de Municipis (FCM) però no de l'Associació Catalana de Municipis i Comarques (ACM), que s'abstingué per no impossibilitar la tramitació de la Llei, malgrat tenir discrepàncies importants, com es reflectirà al llarg de la tramitació de la Llei en el Dictamen del Consell Escolar de Catalunya o en la intervenció davant la comissió parlamentària corresponent.

Abans, les entitats representatives dels ens locals havien fet arribar els seus suggeriments als gestors del Departament.

Les esmenes de la FCM anaven en la línia de garantir el finançament, un cop conegut i negociat el seu cost total i efectiu, dels serveis i competències que eventualment fossin transferits als municipis, a petició d'aquests, i mai unilateralment pel Departament, protegir els procediments d'elecció dels òrgans unipersonals dels centres públics municipals, d'acord amb normativa complementària d'aquests (tot un pronunciament envers el sistema d'aplicació general, establert en lleis de caràcter bàsic) i protegir-ne les competències.

Les de l'ACM eren coincidents amb aquestes, a banda d'insistir en la conveniència de respectar les competències dels petits municipis i de les comarques, sense cap esment en l'Avantprojecte, i que les competències municipals no quedessin condicionades o sotmeses a les decisions del Departament sobre zonificació territorial, en el marc de la qual s'havia de produir l'acció coordinada de les dues administracions, local i autonòmica.

POSICIONAMENT DEL CONSELL ESCOLAR DE CATALUNYA

El contingut del Dictamen

Com és preceptiu, el Consell Escolar de Catalunya va emetre Dictamen (10/2008) sobre l'Avantprojecte de Llei, amb data 7 de juliol de 2008.¹¹ El Dictamen no va poder ser aprovat per unanimitat perquè no va ser possible trobar un punt de confluència al voltant del Pacte Nacional per a l'Educació, del qual tots els actors se seguien reclamant, i perquè la concreció del text no va permetre jugar amb l'ambigüitat per arribar al consens, al contrari del que passà amb el Document de Bases.

Tanmateix, s'aprovà per majoria, amb vint-i-vuit vots a favor, deu en contra i una abstenció. La importància del Dictamen rau en el seu contingut, en els vots particulars que s'hi presentaren i en el fet que és el darrer pronunciament del Consell.

.....
 11. Consell Escolar de Catalunya (2008). *Educació i nous reptes socials. Aportacions a la Llei d'educació de Catalunya*. Barcelona: Generalitat de Catalunya-Consell Escolar de Catalunya. Desembre. 236 p.

El Dictamen palesa els equilibris en el Consell, derivats de la seva composició. Com a exemple, en el Dictamen es reflecteix la preocupació perquè la Llei garantís, sense limitacions de cap mena, els drets i deures ja recollits en la Constitució, entre els quals la llibertat d'ensenyament i d'elecció dels pares del tipus d'educació religiosa o moral per als seus fills, sense que s'arribés a assolir un acord sobre si aquest darrer dret era compatible amb l'assignació de plaça a un centre no escollit pels pares. O sobre el caràcter laic de l'educació que es resolgué proposant la reproducció exacta d'allò que estableix l'Estatut d'Autonomia de Catalunya a l'article 21.2.

El Consell demanà conèixer la memòria econòmica de la Llei i suggerí limitar-ne el contingut als aspectes essencials, com ara la definició dels drets i els deures, els principis i criteris generals, les garanties del dret a l'educació, i deixar les concrecions per al desenvolupament reglamentari, amb ànim de facilitar la flexibilitat de la norma i fer-la adaptable als canvis socials. Així mateix, es qüestionà la necessitat de reproduir legislació bàsica de l'Estat, tot i reconèixer la conveniència de garantir la intel·ligibilitat de la norma, cosa que podria exigir, en un equilibri difícil, incloure text idèntic o similar al ja promulgat.

En matèria lingüística, el Consell considerà que havia de ser el Departament qui resolgués sobre l'ús de les llengües, i concretament del català, i la seva presència en el currículum, sense traspasar la responsabilitat de definir el marc normatiu als centres docents.

El Consell valorà el concepte de *comunitat educativa*, amb una visió àmplia més enllà del marc escolar, que inclou els col·lectius i agents socials que col·laboren en el procés educatiu, com també valorà la presència de l'educació en el lleure i del que suposa l'entorn dels centres, en sentit ampli. Tot i això, constatà la dificultat que podia produir un concepte de *comunitat educativa* tan obert en la concreció normativa, atesa la legislació bàsica que conté referències a la comunitat escolar, d'abast més limitat, a qui s'atorguen drets i deures explícits. De la mateixa manera, les referències en la Llei a les famílies havien de conjuminar-se amb les més concretes de pares, mares o tutors.

En matèria de professorat, es considerà que convenia precisar la participació d'aquest col·lectiu en el projecte de centre, però no en la definició del caràcter propi que correspon al seu titular, en el cas dels centres privats, així com l'oportunitat de regular-ne els límits de l'autonomia, en el marc de la legislació i el projecte de centre. Es trobà a faltar una referència als altres professionals educatius que intervenen en els centres i al personal que dóna suport a la tasca docent.

El servei públic d'educació, que l'Avantprojecte mantenia en el redactat, va ser objecte de discussió. El Consell considerà que calia definir explícitament el servei públic d'educació en els mateixos termes que es van consensuar al Pacte Nacional per a l'Educació, en el qual també s'entén com a equivalent al model educatiu d'interès públic que determina l'article 21 de l'Estatut, tot considerant que per fer efectiva la gratuïtat en l'educació bàsica convenia preveure l'analogia de recursos per als centres públics i els privats concertats.

El debat sobre el principi d'escolarització mixta es tornà a plantejar sense que s'arribés a cap acord entre dues posicions: la que reclamava la seva supressió per problemes d'inconstitucionalitat i la que en defensa la necessitat en creure que els infants tenen el dret a ser educats i créixer en contextos plurals.

L'admissió d'alumnes va ser objecte de discussió. Va haver-hi consens sobre la necessitat d'una distribució equilibrada dels alumnes amb necessitats educatives específiques, el paper que poden jugar les comissions d'escolarització i les oficines municipals per facilitar-la, tot respectant les normes bàsiques sobre l'admissió d'alumnes que no són llegides d'igual manera pels diferents representants de la comunitat educativa.

El Consell propugnà que la Llei concretés la responsabilitat del Departament per regular el marc general de la jornada i horari escolars, alhora que demanà una concreció clara dels conceptes *horari lectiu* i *horari escolar*.

L'Avantprojecte encara mantenia el caràcter obligatori del segon cicle de l'educació infantil, cosa que ja havia estat qüestionada en el Document de Bases. El Consell insistí en el seu Dictamen que no havia de tenir caràcter obligatori.

Quant als ensenyaments de formació professional, el Consell assenyalà alguna ambigüitat en el redactat i es pronuncià perquè la Llei en recollís una definició àmplia, encara que després limités el seu abast a la formació inicial i a la pròpia de la inserció i reinserció professionals. Propugnà, així mateix, que la Llei augmentés el relleu dels ensenyaments de règim especial i els d'adults, apuntant més cap a la formació al llarg de la vida, i fos aprofitada per regular els ensenyaments d'idiomes, esportius i artístics.

En matèria de professorat, el Consell considerà desequilibrat el text de l'Avantprojecte, que afectava col·lectius amb diferents règims jurídics, en la mesura que s'hi detallaven excessivament alguns aspectes incidents en les condicions laborals dels docents, objecte de negociació, mentre que altres no es concretaven prou. El Consell es mostrà partidari d'establir a la Llei només els principis i les condicions generals d'aplicació al personal funcionari i deixar que el futur Estatut Docent els desenvolupés o es redactés posteriorment una llei específica.

El Consell valorà la previsió d'un període de pràctiques en els centres docents com a part de la formació inicial, l'avaluació del professorat al primer any de l'exercici docent i l'avaluació de l'exercici de la docència periòdicament, prenent en consideració no només la tasca individual sinó també la que es fa en equip i la innovació educativa.

No es posà en qüestió la creació de cossos docents de la Generalitat, tot i que planà en el debat el canvi en el règim de classes passives i de l'atenció sanitària que es podria produir com a conseqüència, car el personal de la Generalitat no està acollit a la mutualitat de funcionaris de l'Administració de l'Estat. En els claustres de professors el neguit no era massa diferent.

Les organitzacions sindicals alertaren sobre l'eventual desregulació que es produiria en el sistema d'ocupació de llocs de treball del personal funcionari per l'extensió de la lliure designació per ocupar càrrecs de responsabilitat especial. El Consell optà més aviat, sense arribar a cap acord, perquè la norma establís límits clars i s'evités tota ombra d'arbitrarietat possible, en un procediment transparent, sense perdre flexibilitat.

El Consell considerarà que el personal docent dels centres de titularitat privada que integren el servei públic d'educació ha de percebre unes retribucions que, en el seu conjunt i amb caràcter general, siguin equivalents i homologables a les dels funcionaris docents.

Al llarg del debat, es definiren dues posicions, no nítidament exposades ni absolutament disjunctes: uns consellers eren més aviat partidaris de promoure la convergència entre centres públics i concertats en la mesura que formen part del mateix servei públic d'educació, i uns altres entenien que calia preservar les seves diferències i particularitats. En el debat sobre organització i direcció de centres, els primers suggeriren aprofitar la Llei per preveure més elements comuns i regular-los conjuntament.

Tal com s'explicità ja en el debat sobre el Document de Bases, el Consell es pronuncià per integrar la regulació de mesures correctores i sancions dels alumnes en el marc del dret a l'educació i la convivència escolar, i de manera molt sumària, deixant un àmbit d'àmplia autonomia als centres. Dedicar-hi tot un títol semblava excessiu.

Un altre front de debat amb dues posicions contraposades fou la condició d'Administració educativa dels ens locals. S'acceptà la coresponsabilització educativa de l'Administració local, amb un finançament adequat i suficient, sense que hagués d'adquirir la condició d'Administració educativa, alhora que es volia que quedés ben clar que la responsabilitat primera correspon a la Generalitat de Catalunya, per tal d'evitar la fragmentació del sistema en multiplicitat d'administracions, amb risc de generar desigualtats en l'exercici del dret a l'educació. En aquest sentit, hom considerarà que en els eventuais consorcis entre la Generalitat i ens locals per a la gestió de l'educació, aquella havia de tenir el paper majoritari en els òrgans de direcció.

Per contra, un grup de consellers considerarà positiu el reconeixement del paper de l'Administració local com a gestora de l'educació, en atenció als principis de proximitat, subsidiarietat i coresponsabilitat recollits en el PNE.

La zonificació territorial fou també matèria controvertida. Se'n suggerí una millor definició i concreció de funcions, tot especificant si eren un òrgan de planificació o de gestió, de coordinació i interrelació de centres, o de coordinació municipal, impròpiament. Es palesà la temença per afegir nivells d'administració i la dificultat d'ajustar-se a un territori tan divers, i se suggerí si no seria suficient ampliar el nombre de direccions territorials del Departament d'Educació per assolir els mateixos objectius i, fins i tot, si calia que les zones apareguessin en la Llei com eren, pel que semblava, estructures de l'Administració.

La incidència de la Llei en l'avaluació del sistema educatiu es valorà positivament. Quant a l'Agència d'Avaluació del Sistema Educatiu es demanà que se'n garantís l'autonomia i el caràcter independent respecte a l'Administració educativa, tot obrint la possibilitat que es vinculés al Parlament de Catalunya, que també podria nomenar la persona que n'ostentés la presidència.

La coordinació entre administracions i altres organismes va merèixer un posicionament favorable del Consell. Tot i això, es considerà que calia que la cooperació amb l'Administració de l'Estat no derivés en coordinació des d'aquesta lesionant l'àmbit competencial de la Generalitat de Catalunya.

Quant al finançament, el Consell va voler manifestar la necessitat que la Generalitat s'obligués a garantir la suficiència econòmica del sistema (s'insistí que, d'acord amb el Dictamen sobre el Document de Bases, el finançament públic hauria d'assolir el 6% del PIB de Catalunya), que la Llei explicités el principi de suficiència per al finançament del lloc escolar dels centres privats concertats de manera homòloga als centres públics, i la garantia de la gratuïtat de l'ensenyament obligatori, tot recomanant estudiar quin és el cost real de la plaça escolar i ajustar el finançament a la realitat.

Sobre els ensenyaments postobligatoris, el Consell considerà que calia parlar de finançament i no només de sistema de beques i programa d'ajuts, sense que s'arribés a cap acord sobre si el batxillerat i els cicles formatius en centres privats havien de ser finançats.

Es considerà oportú que la Llei preveïés el finançament més ampli possible de les activitats complementàries i extraescolars, del material escolar i del servei d'acollida.

Així mateix, es demanà que la Llei concretés el tipus de finançament extraordinari que rebran els centres que estableixin el contracte programa, que ha de quedar vinculat directament a l'escolarització de l'alumnat amb necessitats educatives específiques.

Vots particulars

En la sessió plenària d'aprovació del Dictamen del Consell Escolar de Catalunya, els sectors que no combregaven del tot amb el text del Dictamen no van poder introduir cap dels seus plantejaments, molts dels quals emparats de ple per la legislació bàsica de l'Estat, ni va ser possible debatre, com si hi hagués un acord implícit entre els qui acabarien votant favorablement el Dictamen per no introduir-hi modificacions. La lectura que els sectors proponents del vot particular varen fer d'aquest fet no va ajudar gens a la tramitació de la Llei.

El vot particular del representant de la USTEC-STEs

Onze membres del Consell presentaren vots particulars al Dictamen. El més complet per la radicalitat i quantitat d'aspectes de l'Avantprojecte qüestionats va ser el presentat pel senyor Francesc Saló,¹² en nom i representació de la USTEC-STEs. El vot qüestiona el Dictamen, i l'Avantprojecte, en aspectes substancials. Seguidament, se n'assenyalen alguns.

Es qüestiona el concepte de *servei públic d'educació*, en creure que no es pot equiparar i situar en pla d'igualtat l'ensenyament públic amb el privat concertat,

.....
12. El contingut del vot particular del senyor Saló, i els que formularen altres membres del Consell, es pot veure a les pàgines 201 i següents de: CONSELL ESCOLAR DE CATALUNYA (2008). *Educació i nous reptes socials. Aportacions a la Llei d'educació de Catalunya*. Barcelona: Generalitat de Catalunya-Consell Escolar de Catalunya. Desembre. 236 p.

que hauria de ser subsidiari del públic, atès que no tenen les mateixes finalitats ni deures. Al seu criteri, “tot sembla indicar que la llei fixa un compromís indissoluble amb les patronals de la privada concertada per incrementar el seu finançament...”.

El sindicat majoritari de l'escola pública no accepta que els ajuntaments actuïn com a Administració educativa ni el traspàs de la titularitat dels centres públics de la Generalitat als ajuntaments. Si de cas, tots els centres públics municipals han de poder ser transferits a la Generalitat, que ha de tenir la titularitat de tots els centres públics “com a garantia de prestació d'un servei de qualitat, com a element imprescindible que assegurí polítiques socials i educatives que contribueixin a evitar la discriminació social i territorial, com a eix vertebrador de la igualtat d'oportunitats i correctora de desigualtats socials i educatives”.

El sindicat considera que el model d'organització del treball escolar és jerarquitzat en excés i que es dota les direccions de més funcions, poder discrecional i responsabilitats sobre la gestió de personal, en els àmbits de definició i provisió de llocs de treball, retribucions i dels seus llocs de treball. La direcció ha de ser escollida i cessada “democràticament per la comunitat educativa, que impulsi l'aprovació i l'aplicació del projecte educatiu per consens o majories qualificades del claustre i del consell escolar, i que respecti i executi les decisions col·lectives i democràtiques dels diferents òrgans de govern i participació.”

No accepta que els centres puguin acceptar finançament de tercers pel que suposaria d'obrir la porta a possibles desigualtats entre centres, a condicionar la seva activitat docent o pel risc d'augmentar la incertesa del seu finançament pels poders públics. Tot plegat (el sindicat entén que el model d'escola que informa l'Avantprojecte és neoliberal), pas previ a la privatització de l'ensenyament públic.

El vot particular dels representants de l'ACM

Els representants de l'Associació Catalana de Municipis i Comarques van fer sengles vots particulars a l'apartat de fets, al de consideracions generals del Dictamen i alguns aspectes del paper dels ens locals a la Llei, per tal de deixar constància,

respectivament, del fet que la Llei s'havia de referenciar molt explícitament a l'Estatut i que havia de respectar els principis estatutaris i constitucionals.

La Llei havia de fixar indubtablement que la Generalitat estableix i dirigeix la política educativa a Catalunya en l'àmbit no universitari en totes les matèries, sens perjudici de les competències que l'Estatut d'Autonomia atribueix als governs locals, que havien d'actuar com administracions públiques amb competències educatives, amb respecte a llur autonomia i amb el finançament degut per exercir-les.

Altres vots particulars

Els representants de les associacions de pares i mares de les escoles concertades de Catalunya (CCAPAC i FAPEL), per una banda, i, conjuntament, el sector de titulars de centres privats (Serveis Educatius de Catalunya, Confederació de Centres Autònoms d'Ensenyament de Catalunya i Federació Catalana de Centres d'Ensenyament) i el sector d'organitzacions patronals (Foment del Treball i PIMEC-SEFES) per l'altra, varen presentar vots particulars en considerar que el Dictamen no recollia prou la conveniència que la Llei respectés els principis constitucionals, especialment els drets i llibertats reconeguts a l'article 27 de la CE, i els drets i principis rectoris recollits en el títol primer de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya.

Així mateix, reclamen que en la redacció de l'Avantprojecte s'hauria d'haver tingut molt present el Pacte Nacional per a l'Educació i que calia haver emprat aquells termes i idees que van ser fruit de l'acord assolit.

Els vots particulars presentats pels representants de l'ACM, els representants de l'escola concertada i les patronals estaven inspirats en, quan no reproduïen molt exactament, allò que la legislació bàsica establí expressament o el que s'hi podia llegir en el preàmbul.

CARTA ALS DOCENTS

A mitjan juliol, el conseller va adreçar als docents una carta, llegida en un vídeo penjat a la web del Departament, explicant les bondats de la Llei als docents, a qui va fer arribar documentació preparada per donar compte dels punts essencials de la Llei, en un format amable.

El 14 de juliol el conseller dictà una conferència a Tribuna Barcelona sota el títol “L'autogovern de l'educació: un nou model per a Catalunya”.

En els centres docents l'escàs interès per la Llei romanía inalterable, malgrat els esforços de la Conselleria.

ESTUDI ECONÒMIC DE L'AVANTPROJECTE DE LLEI

El Departament va fer públic, el juliol de 2008, l'estudi econòmic de l'Avantprojecte. En total, la Llei suposaria 1.038.456,2 milers d'euros als quatre anys d'aplicació i 1.501.805,9 als vuit anys. Com s'hi explica, “aprovat l'Avantprojecte de Llei, els imports dels anys intermedis, d'acord amb l'article 173, es concretaran pel Departament d'Educació per a l'aprovació del Govern, d'acord amb l'entorn econòmic i les possibilitats pressupostàries”.

Avui ja se sap que ni l'entorn econòmic, ni el finançament acordat amb l'Estat, ni les possibilitats pressupostàries del Departament semblen acompanyar les bones intencions en grau suficient. Caldrà veure si en els anys 2013 i següents seran millors. En tot cas, els pressupostos anuals de la Generalitat seran els que determinin els recursos disponibles per a l'aplicació de la Llei.

5 Projecte de Llei

El 29 de juliol de 2008, el Govern aprovà el Projecte de Llei d'Educació, que havia estat presentat a la sessió del Consell Tècnic de 20 de maig del mateix any. En la ressenya posterior, el Govern ressaltà els punts essencials del que s'aprovà. Es mantenen els objectius tradicionals d'equitat i excel·lència, s'anuncia com a compliment del PNE i manifesta explotar al màxim les competències de la Generalitat en matèria educativa.

La futura Llei d'Educació de Catalunya aposta, amb acord previ amb CiU, per un Servei d'Educació de Catalunya en què els centres públics i concertats participin amb coresponsabilitat garantint-los la suficiència econòmica per al seu funcionament, respectant el dret a la lliure elecció de centre dels ciutadans, i el dret a l'ideari propi de cada centre, independentment de la seva titularitat, alhora que potencia la figura del contracte programa per aquells centres que participin en la coresponsabilització educativa, que, aparentment, són tots els qui s'integren en el Servei d'Educació.

Els directors seran considerats autoritat pública, i es potenciarà l'autonomia dels centres. Es creen els cossos docents de la Generalitat, i els professors de l'escola concertada veuran les seves retribucions homologades a les del sector públic.

El Projecte de Llei confereix a les administracions locals que ho vulguin la categoria d'Administració educativa coresponsable amb el Govern de la Generalitat.

El text defineix el català com a llengua vehicular de l'ensenyament a Catalunya i dóna la possibilitat al Govern de la Generalitat de fixar el currículum de les hores lingüístiques.

Es recull el compromís que el Govern incrementarà progressivament els recursos econòmics destinats al sistema educatiu per tal d'assolir els objectius de la Llei i situarà progressivament durant els propers vuit anys la despesa educativa, com a mínim, en la mitjana dels països de la Unió Europea. La memòria educativa del Projecte de Llei preveu que en quatre anys els pressupostos educatius s'incrementaran en 1.000 milions d'euros respecte de l'actualitat, i en vuit anys en 1.500 milions d'euros.

El Projecte de Llei consta de: títol preliminar; objecte i principis; títol I. Dret a l'educació i sistema educatiu; títol II. Règim lingüístic del sistema educatiu català; títol III. La comunitat educativa; títol IV. Servei d'Educació de Catalunya; títol V. Ordenació dels ensenyaments; títol VI. Centres educatius; títol VII. L'autonomia dels centres educatius; títol VIII. Professorat i altres professionals dels centres; títol IX. Direcció i govern dels centres educatius; títol X. Administració de l'educació; títol XI. Avaluació de l'educació; títol XII. Finançament del sistema educatiu de Catalunya; i tretze disposicions addicionals, quatre disposicions transitòries, una derogatòria i quatre disposicions finals.

NEGOCIACIONS PRÈVIES A L'APROVACIÓ PEL GOVERN

L'aprovació del text pel Govern va anar precedida, altre cop, d'intenses negociacions a totes bandes, de caràcter bilateral. La Conselleria negocià amb els socis del tripartit, de vegades bilateralment, i amb CiU, sempre bilateralment i reservada, encara que coneguda.

El text resultant, seguint la lògica mantinguda des del principi, no va satisfer plenament ningú. No va ser el text del tripartit, car Iniciativa es desmarcà en el Consell de Govern de l'aprovació del Projecte de Llei, ni va comptar amb l'apro-

vació de CiU a la totalitat del text. La coalició manifestà la seva no conformitat en més d'un punt essencial: la municipalització i fragmentació de la prestació de l'ensenyament, la no garantia de gratuïtat dels ensenyaments bàsics i alguns aspectes de la regulació de la funció pública docent eren aspectes del text que no la satisfieien, i no eren els únics.

El debat parlamentari s'enfocà, per tant, sense tenir el Govern la garantia de l'aprovació de la Llei, però comptant que amb uns aliats o altres el Govern se'n sortiria, i més quan coneixia de primera mà la voluntat de CiU de donar-hi suport, sempre que el text pogués ser mantingut en un eventual canvi de majoria parlamentària i de govern de CiU. El PSC comptava que Iniciativa acabaria per aprovar la Llei i que el Govern tripartit no seria posat en risc.

ERC va aprofitar els darrers moments previs a l'aprovació del Govern per introduir una bona part del seu posicionament en matèria lingüística, que va suposar, al cap i a la fi, la seva acceptació de la Llei ja sense cap possibilitat de tornar endarrere.

POSICIONAMENTS AL VOLTANT DEL PROJECTE DE LLEI

El Projecte de Llei no va estar dictaminat pel Consell de Treball Econòmic i Social de Catalunya (CTESC), malgrat els requeriments fets pel propi CTESC i els agents socials que en formem part, com seria preceptiu si es considerés normativa de caire sociolaboral. Probablement, la pressa per aprovar la Llei va aconsellar d'evitar el tràmit.

El dia abans de l'aprovació per l'Executiu del Projecte de Llei, FAPAC, FAPAES, CCOO, UGT i les seves federacions d'ensenyament, FMRP i AJEC, coneixedors del text que s'havia d'aprovar, varen emetre un comunicat en què s'afirmava que, segons el seu parer, el projecte podia posar en qüestió els compromisos i el consens recollit en el PNE, alhora que es reafirmaven en la necessitat de desenvolupar el servei públic d'educació. També trobaren a faltar una aposta clara per l'educació infantil de zero a tres anys.

La Cambra de Comerç de Barcelona va fer un comunicat, el 27 d'agost de 2008, en què es manifestava en contra del Projecte de Llei perquè no respectava els principis de llibertat d'ensenyament, pluralisme educatiu i el dret a l'elecció de centre, alhora que demanava el consens dels sectors socials majoritaris i dels grups parlamentaris.

Amb aquests antecedents, el Projecte de Llei no podia tenir una gran acollida. Vegem-ne alguns exemples.

Els moviments de renovació pedagògica

Els MRP el trenta de juliol s'alegren que s'hagi fet un pas més i que en la Llei es recullin algunes de les seves propostes, i lamenten que el capítol dedicat al servei públic educatiu no reculli l'esperit i la lletra del PNE.

L'octubre de 2008 emeten un comunicat en el qual manifesten que la Llei obre oportunitats, alhora que reclamen un avenç global en una nova cultura professional i de centre, en un sistema educatiu vertebrat per l'escola pública dins un servei públic d'educació, la coordinació dels centres docents, administracions i agents educatius en el si de les zones educatives, en la comprensió de l'avaluació com una eina adreçada a la millora i un concepte ampli de *comunitat educativa*.

Reconeixen que alguns d'aquests aspectes no estan recollits en la Llei i que no fer possible les oportunitats anteriors seria un pas enrere respecte dels compromisos i consens assolit en el PNE.

Les organitzacions sindicals

USTEC-STEs, ASPEPC-SPS i CGT exigeixen la retirada de la Llei amb arguments ja emprats en altres moments de la tramitació, força semblants als ja explicitats més amunt en el vot particular d'USTEC-STEs a l'Avantprojecte.

CCOO creu que la Llei no soluciona la dualització i segmentació del sistema educatiu i no garanteix la qualitat i la universalitat de l'atenció a la infància fins a tres anys.

Tampoc no desenvolupa una concepció de l'educació al llarg de la vida ni garanteix les millores laborals i professionals dels treballadors de l'educació.

Creu que la Llei no és valenta en la definició, concreció i desenvolupament del Servei Públic d'Educació i que no garanteix la igualtat de drets i deures dels centres públics i concertats, ni la seva coresponsabilització en l'assumpció de l'alumnat amb necessitats específiques.

Finalment, no assegura la gratuïtat de l'escolarització, no regula la limitació dels preus públics de les activitats complementàries, ni la igualtat d'accés als centres públics i concertats.

UGT considera que el Projecte de Llei és una agressió al sistema educatiu de Catalunya i a les condicions laborals del professorat, i que no resol l'equitat, la cohesió social ni els problemes reals de l'educació.

CONTEXT DE TRAMITACIÓ DE LA LLEI

Procés de consulta d'UGT i CCOO. La vaga del 13 de novembre de 2008

De manera concordant amb llur posició, CCOO i UGT varen endegar un procés de consulta als docents per concretar quines havien de ser les accions a adoptar davant la Llei. Constataren que la Llei no donava resposta als problemes educatius, però consideraren que no era pertinent fer vaga el dia 13 de novembre, com sí proposaven altres sindicats, i que el que pertocava era fer accions reivindicatives d'altra índole.

Finalment, la vaga va ser convocada sense el suport de CCOO i UGT, però sí de la resta de les organitzacions sindicals, USTEC-STEs, CGT, ASPEPC i alguns sindicats

d'estudiants. El Departament va fer tot el que va poder per evitar-la i desplegà iniciatives a tort i a dret.

És bo de conèixer alguns dels motius que els convocants esgrimien en favor de la vaga. Vegem-ne uns quants: les retribucions dependran de l'avaluació segons resultats; el professorat interí i substitut passarà a ser laboral amb pèrdua de drets; la plaça en propietat serà en una zona i no en un centre, i es treballarà en més d'un institut; s'allargarà el calendari laboral del professorat i la jornada partida serà consagrada per llei; caldrà participar en totes les activitats fora del centre; l'adscripció serà a nous cossos docents amb pèrdua de MUFACE; les direccions controlaran les plantilles i l'amiguisme esdevindrà norma; es privatitzarà l'ensenyament nocturn, d'adults i d'infantil; es destinaran més recursos que mai a l'ensenyament concertat.

La vaga va ser seguida per col·lectius importants però no amb la intensitat que ho fou la del 14 de febrer.

Concentració davant del Parlament

FAPAC, FAPAES, CCOO, UGT, FMRP i AJEC, que no havien convocat la vaga de professors, varen fer una concentració davant el Parlament el dia 30 de novembre de 2008 i varen emetre un manifest en el qual manifestaven defensar “un servei públic educatiu laic, democràtic i participatiu i de qualitat, que garanteixi el caràcter públic i gratuït de l'educació, definit com un dret de ciutadania i on tots els centres que siguin finançats amb fons públics garanteixin condicions d'igualtat i equitat per atendre tot l'alumnat” i propugnaven que la Llei havia de servir per trencar la dualitat del sistema educatiu i evitar la segregació de l'alumnat.

En la concentració, entre 1.500 i 5.000 persones, segons les fonts, hi varen prendre part diputats d'ICV-EUiA i d'ERC. Planava sobre la concentració el convenciment que el PSC havia pactat ja la Llei amb CiU, cosa que no era certa, encara que ja hi havia els fonaments posats. En aquest context començava la tramitació parlamentària de la Llei.

Manifest “Convocatòria social per l’educació a Catalunya”

La societat civil catalana seguia compromesa amb l’educació. A ESADE es va presentar el manifest “Convocatòria social per l’educació a Catalunya”, impulsat per l’expresident del Parlament de Catalunya, Joan Rigol, i signat inicialment per trenta-sis entitats¹³ que es varen posar d’acord per impulsar i prestigiar l’educació catalana. Amb posterioritat s’hi adheriren altres institucions. L’acte, celebrat el 4 de desembre de 2008, va comptar amb la presència dels presidents de la Generalitat i del Parlament i del conseller d’Educació.

El manifest començà amb un plantejament generalment acceptat: “L’educació té una importància primordial en tota societat, i és decisiva en el procés de desenvolupament de la persona. Això la converteix en un factor clau per a l’esdevenidor de qualsevol país, i més encara d’un país com Catalunya. Estem parlant de l’element central per a la millora humana, econòmica i de la cohesió social de qualsevol país. Però actualment a Catalunya la situació del procés educatiu, tot i partir d’una bona base, no és satisfactòria, i cal millorar-la. No tenim la qualitat formativa que els nostres reptes de futur ens demanen”

El manifest segueix, en part, la lògica del Pacte Nacional per a l’Educació en el sentit de reclamar la coresponsabilitat de tots els actors: “I l’entorn social, els diferents estaments no directament implicats en la tasca educativa, constatem

.....

13. Entitats signants: Ajuntament de Barcelona; Associació Catalana de Municipis i Comarques; *Avui*; Cambra de Comerç de Barcelona; CCOO de Catalunya; CECOT; Cercle d’Economia; Col·legi d’Advocats de Barcelona; Col·legi d’Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Barcelona; Col·legi de Censors Jurats de Comptes de Catalunya; Col·legi d’Economistes de Catalunya; Col·legi de Metges de Barcelona; Col·legi d’Enginyers Industrials de Catalunya; Col·legi de Periodistes de Catalunya; Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya; Consell de l’Audiovisual de Catalunya; *El Periódico de Catalunya*; *El Punt*; ESADE; Federació de Municipis de Catalunya; FemCat, Foment del Treball Nacional; Fundació Catalana de l’Esplai; Fundació Jaume Bofill; Fundació Pere Tarrés; Gran Teatre del Liceu; l’Auditori; *La Vanguardia*; Museu Nacional d’Art de Catalunya; Palau de la Música Catalana; PIMEC, Real Automòbil Club de Catalunya; Teatre Lliure; Temporada Alta - Festival de Tardor de Catalunya i El Canal - Centre d’Arts Escèniques de Salt / Girona; UGT de Catalunya; Unió de Federacions Esportives de Catalunya.

en nosaltres mateixos un doble dèficit: ni hem sabut donar al procés educatiu la valoració col·lectiva que es mereix, situant-lo al cor de la nostra dinàmica social i veient-lo com la peça clau per al nostre futur com a país, ni sabem assumir les nostres responsabilitats en el procés educatiu, un procés en el qual tots podem tenir un paper rellevant. L'educació no és només la tasca de les famílies i les administracions públiques; és una tasca compartida per tothom, a la qual cada àmbit social té alguna cosa a aportar, alguna responsabilitat a assumir.”

És tota la tribu la que educa un infant, i per tant tothom ha d'assumir el seu compromís: “No pretenem reivindicar res, sinó fer un pas endavant plantejant-nos què ens podem exigir a nosaltres mateixos per contribuir a millorar la situació de l'educació a casa nostra (...) el que volem és definir allò que cada un dels nostres àmbits pot fer i hauria de fer, i ens volem comprometre a fer-ho.” El Manifest conté les referències als compromisos dels diferents sectors signants.

El manifest va comptar amb una anàlisi de la situació del sistema educatiu elaborada per Xavier Antich, Gregorio Luri i Joan Majó. En la presentació del manifest intervingueren, entre altres, Salvador Alemany, Victòria Camps, Mònica Terribas, Narcís Serra i Isidre Esteve, així com representants de les entitats municipalistes (ACM i FMC). Com el comentarista Alfred Reixac va dir l'endemà, només calia passar de les bones paraules als fets (*La Vanguardia*, 5/12/2008).

El 9 de desembre de 2008 un comentarista de luxe també es va fer ressò de l'estat de tramitació de la Llei. Miquel Roca i Junyent, president de la Societat Econòmica Barcelonesa d'Amics del País, on el conseller Maragall va fer alguna conferència entre abril i juny de 2008, hi va fer referència en el seu espai habitual a *La Vanguardia*: “La contestació al projecte ve, fonamentalment, de certs col·lectius de professors. La seva opinió ha de ser escoltada, i la seva experiència també, però convé recordar que no és ni l'única ni pot ser decisiva”.

El seu punt de vista es va fer evident en recordar l'acte d'ESADE: “Ara, amb un posicionament molt decidit a través de la declaració subscripta per una àmplia representació de la societat civil, no li faltarà al projecte Maragall el suport que precisava. I el Parlament català compta també amb una orientació molt clara

del que el país necessita. Només falta avançar decididament perquè el temps s'esgota. No es pot jugar per més temps amb el futur de la nostra joventut; cap legítim interès gremial pot oposar-se als pares i a la societat. Corre pressa." En Roca Junyent, un home molt ben informat, albirava quin acabaria essent el grau de consens que la Llei mereixeria en el Parlament.

En qualsevol cas, pocs cops una llei es podia impulsar en un context social tan favorable, si es deixen de banda alguns retrets al Projecte de Llei fets per sectors directament afectats.

L'acte del Cercle d'Economia

El 12 de febrer de 2009 es va celebrar al Cercle d'Economia un acte que va acabar essent decisiu per a l'aprovació de la Llei: el debat col·loqui entre el conseller Maragall i la diputada Rigau, responsable d'educació de CDC, davant una nodrida representació de persones del món econòmic i empresarial, del món de la política, representants i titulars de l'escola concertada, pedagogs, directores de centres públics, professors i persones del món de l'educació.

En acabar l'acte, els assistents van sortir amb el convenciment que el gran acord entre CiU i PSC era ben possible per necessari. Els dos ponents varen evitar aprofundir en els aspectes més punyents de la Llei i que més els separaven, i s'esforçaren a assenyalar la conveniència que una bona entesa i una bona Llei donessin estabilitat i confiança als centres docents. La sortida podia ser redactar una Llei ajustada a l'Estatut, articulada pels principis d'equitat, llibertat, catalanitat, amb diferents lectures possibles, i deixar als decrets la concreció de les polítiques.

Després dels compromisos, no pas formals, adquirits pel conseller i la diputada davant les persones assistents a l'acte, l'acord entre els dos grans partits majoritaris era ja inevitable. Aquell dia, la promulgació de la Llei va quedar garantida, o gairebé, malgrat que encara hi hagués força distància entre el text vigent i el que acabaria essent, en aspectes substancials.

L'onada social en favor de l'entesa en educació, que es va anar formant entre la publicació de PISA 2006, els informes de la Fundació Jaume Bofill i els actes d'ESADE i del Cercle d'Economia, va acabant essent insuperable. La Llei estava encarrilada i podria ser una llei de país.

La vaga del 19 de març de 2009

Vint-i-cinc representants dels cinc sindicats d'ensenyament, USTEC-STEs, CCOO, UGT, ASPEC-SPS i CGT es tancaren el 27 de gener de 2009 a la seu de la direcció territorial de Barcelona. En altres seus territorials es varen produir fets similars.

Els sindicats protestaren contra la política educativa del conseller Ernest Maragall, a qui acusen d'autoritari, de menysprear el professorat i d'incapacitat i de negligència a l'hora de resoldre els problemes reals dels centres educatius públics, com ara la massificació a les aules o el dèficit en les construccions escolars.

També criticaren que el conseller aplicava alguns preceptes de la Llei sense estar aprovada. Anunciaren concentracions per al 12 de febrer davant alguns ajuntaments i ja apuntaven a una nova vaga general de l'ensenyament públic, que se celebrà el 19 de març. La tercera en un any.

La tramitació de la Llei va coincidir amb un període de turbulències a educació, motivades, en bona part, pels canvis constants de plantejaments de la Conselleria (ampliacions horàries del professorat, reduccions horàries en l'exercici de responsabilitats...) ofegada financerament i amb impossibilitat de proveir amb facilitat els llocs de treball de totes les especialitats per l'increment de les plantilles i la sisena hora a l'educació primària.

En els centres, la Llei passà amb indiferència, fora dels períodes en què els docents varen ser cridats a la vaga i els dies previs, car els docents tenen, en general, la percepció que cap llei millorarà, per ella mateixa, de manera substancial i immediata la situació que viuen diàriament, encara que prou ho voldrien.

6 Tramitació del Projecte de Llei al Parlament

ESMENES A LA TOTALITAT

El 23 de setembre de 2008 s'obrí el termini per presentar esmenes a la totalitat. No va ser fins al 12 de novembre, pràcticament a l'any de la presentació de les Bases de la Llei, que es varen veure al Parlament de Catalunya les presentades pel Partit Popular i pel Grup Mixt.¹⁴

El conseller presentà la Llei, “una llei que, per si mateixa, conté, vol contenir l'estratègia de millora i d'excel·lència que sempre hem reclamat.”, estratègia que és concretada de la manera següent: el concepte d'*autonomia*, el reforçament de la direcció dels centres, l'avaluació com a retiment de comptes, la carrera docent, el concepte de *proximitat*, l'objectiu del plurilingüisme, la confiança entre els membres de la comunitat educativa, el principi de llibertat d'elecció de centre per part de les famílies, les regles per avançar en l'escolarització equitativa de l'alumnat, l'articulació entre etapes educatives i la definició del Servei d'Educació de Catalunya.

El conseller va cloure la seva intervenció amb les paraules següents: “Els anys a venir ens diran si el calat de la transformació que ens proposem és o no comparable al de les esperances que es varen desvetllar a Catalunya per l'educació en

14. El debat de totalitat del Projecte de Llei d'Educació (tramitació 200-00047/08) es pot trobar al *Diari de Sessions del Parlament de Catalunya* de 12 de novembre de 2008. És de lectura recomanable perquè expressa clarament l'estat del debat en aquell moment previ als treballs de la ponència.

temps de la República. És per això que voldria avui que tota l'educació catalana es pogués reconèixer en el conegut lema republicà: «Escola nova, poble lliure.»”

El Partit Popular fonamentà l'esmena en la manca d'anàlisi de la problemàtica educativa, la continuïtat “logsiana” del projecte, l'absència d'unitat en el posicionament del govern tripartit, l'absència de diàleg amb els professors, com palesen les vagues i mobilitzacions, la importància de les llibertats en l'educació (d'elecció de centre pels pares, de llengua d'aprenentatge i de creació de centres) no prou recollides en el projecte, a criteri seu.

El representant del grup mixt (Ciutadans) considerà que la Llei es preocupava més de dotar de competències exclusives la Generalitat que de donar solucions als problemes de l'educació, consagrava la immersió i legislava l'exclusió lingüística, i envaïa competències de l'Estat, motius pels quals presentà l'esmena a la totalitat.

El grup socialista es posicionà en contra d'acceptar les esmenes, com ho va fer el de CiU, després de repassar, tanmateix, alguns dels punts en què no hi havia coincidència amb el text presentat pel Govern i d'anunciar exigència en la tramitació per defensar les posicions pròpies: “Prenc la paraula en nom de Convergència i Unió per dir «sí» a la tramitació d'aquest projecte, però també per dir «no» al text actual. Els acords i els treballs que puguem fer en ponència seran la clau per saber si al final podem dir «sí».”

ERC rebutjà igualment les esmenes, tot recordant que la Llei neix del PNE, impulsat per ERC des de la Conselleria d'Educació, i reclamant el mateix consens que l'informà, tot anunciant que maldarà per fer-lo possible.

ICV s'alineà amb la resta de grups que donen suport al govern, explicitant, però, que dotze dels vint signants del pacte no estaven a favor de la llei en aquells aspectes que deriven de la concepció del servei públic educatiu, entès com a xarxa única de centres sostinguts amb fons públics amb els mateixos drets i deures. Amb tot, la portaveu, senyora Camats, va manifestar el seu convenciment que la Llei tindria el consens necessari, a construir al voltant del Pacte Nacional per a l'Educació.

Probablement, i això no ho assenyala ICV, els altres vuit signants també estaven en contra d'altres aspectes substancials del text. En qualsevol cas, amb setze vots a favor i cent divuit en contra es rebutjaren les esmenes a la totalitat.

S'albira que la Llei s'acabarà aprovant, altrament el fracàs seria gran i el Govern es quedaria sense resoldre la Llei, que sempre és més fàcil que resoldre l'educació.

TRÀMIT DE COMPAREIXENCES I PRESENTACIÓ D'ESMENES

El tripartit manifestà una certa pressa per tramitar la norma. No vol allargar terminis perquè creu que la tramitació el desgasta en coincidir amb el normal esdevenir del curs, que s'albira conflictiu i perquè vol arribar a temps per intentar que la tercera hora de català no s'apliqui formalment, que no a la pràctica, car són molts els centres que ja l'apliquen en ser norma bàsica i no impugnada.

La Mesa del Parlament, a proposta dels tres socis del Govern, acorda un termini de vuit dies per presentar esmenes a l'articulat, en lloc dels quinze habituals, un cop que hagin acabat la darrera de les compareixences de les seixanta-quatre personalitats i institucions que han de fer-ho davant la Comissió d'Educació i Universitats, de les cent noranta proposades, i tot fent coincidir, per primer cop, el període d'esmenes amb el de compareixences.

La relació de compareixents impressiona: representats d'organitzacions sindicals, empresarials, professionals i de l'àmbit municipal, d'associacions i federacions de mestres i dels seus moviments, de les associacions i federacions de mares i pares d'alumnes, de col·legis professionals, d'organitzacions estudiantils i de la joventut, d'escoles i llurs associacions, fundacions i organitzacions educatives, vinculades a les universitats i a les direccions de centres. Ningú, com qui diu, no en va quedar exclòs.

Entre les personalitats de reconegut prestigi, hom pot assenyalar: Miquel Martínez, exdirector de l'ICE de la UB; Ferran Ruíz, expert en les TIC; Jordi Sànchez,

director de la Fundació Jaume Bofill; Joan Manel del Pozo, exconseller d'Educació; Josep Maria Terricabras, filòsof; els experts Josep Maria Torres, Marina Tomàs i Alfons Formariz; Joaquim Prats, president del Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu; Màrius Martínez, ponent de l'Avantprojecte de Llei d'Educació en el Consell Escolar de Catalunya; Francesc Riu i Rovira de Villar; Ramon Simon, coordinador del Pacte Nacional per a l'Educació; Joaquim Arenas i Inger Enkvist, de la Universitat de Lund.

Altres personalitats, com el sociòleg Salvador Cardús, el professor d'ESADE Àngel Castañeira i el doctor en pedagogia Jaume Sarramona, Antoni Puigverd i Javier Elzo no van, tanmateix, ser acceptades a les compareixences. En el Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya número 378, de 22 de desembre de 2008, es poden trobar les sol·licituds de compareixença i les que varen ser acceptades i rebutjades.

No és possible, malauradament, recollir el contingut de les transcripcions dels compareixents, que dibuixen un panorama molt fidel de l'estat de l'educació a Catalunya i de les idees dominants. També ajuden a interpretar el desenvolupament de la tramitació de la Llei d'Educació des del Pacte del Tinell a la publicació de la Llei. En qualsevol cas, va quedar clar que la immersió lingüística, el model lingüístic català, en definitiva, és un patrimoni comú, i que la municipalització de l'ensenyament presentava molts dubtes per als docents. La professora Enkvist, amb una mirada des de fora, va apuntar que s'intentaven arreglar problemes del passat i que trobava a faltar passió per l'educació en el Projecte de Llei.

En el Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya número 395, de 4 de febrer de 2009, es pot trobar la relació de compareixents. Les intervencions poden ser llegides en el Diari de Sessions del Parlament de Catalunya –Compareixences, números 466, de 16 de gener; 467, de 19 de gener; 468, de 20 de gener; 479, de 29 de gener; 480, de 30 de gener, i 481, de 3 de febrer i al web de la Fundació Jaume Bofill.

Queda el dubte del grau d'influència d'aquestes intervencions en els grups parlamentaris, que de cap manera varen tenir temps d'analitzar a fons i completament

les transcripcions. Val a dir, però, que molts dels compareixents ja havien estat consultats pels grups parlamentaris i que en les esmenes dels diferents grups s'aprecien detalls que es contenen en les intervencions dels compareixents.

APORTACIONS AL PROJECTE DE LLEI

Diferents entitats i persones físiques i jurídiques presentaren aportacions per a la formulació d'esmenes als grups parlamentaris: centres d'ensenyament; la Fundació Escola Cristiana de Catalunya i la Pere Tarrés; associacions de mares i pares d'alumnes; organitzacions sindicals, associacions professionals; col·legis de doctors i llicenciats, de logopedes i de pedagogs; el Consell de la Formació Professional; associacions: d'estudiants, de llars d'infants, de catedràtics, de xarxes educatives, d'escoles de música, de celíacs, de famílies nombroses, de política familiar; el Consell Nacional de la Joventut de Catalunya; el Consell Educatiu de Ciutat de l'Hospitalet; el Casal dels Infants del Raval i persones a títol particular. Molts dels qui presentaren aportacions s'acabaren entrevistant amb representats dels grups parlamentaris.

Les patronals dels centres privats concertats varen elaborar un document conjunt, datat el 19 de gener de 2009, de setanta-set pàgines amb les esmenes que proposaven al Projecte de Llei d'Educació i la seva justificació a partir de la legalitat vigent i la interpretació feta pels tribunals de justícia.

Signaren el document *Propostes de modificacions del text del Projecte de Llei d'Educació de Catalunya* l'Agrupació Escolar Catalana, l'Associació Professional de Serveis Educatius de Catalunya, la Confederació de Centres Autònoms d'Ensenyament de Catalunya, la Federació Catalana de Centres d'Ensenyament i la Fundació Escola Cristiana de Catalunya. La unitat de l'escola concertada es mantenia plenament vigent.

El text va ser passat a la Conselleria d'Educació i als grups parlamentaris i es va convertir en un document de treball d'importància cabdal en la tramitació de la

Llei en el Parlament. Les tesis del document, fonamentades des de la legalitat, varen ser considerades en una bona part.

Cal assenyalar també l'aportació d'USTEC-STEs per l'abast de les esmenes presentades, la seva justificació i presentació, com també les formulades per la CGT, sense que això suposi disminuir la resta de les presentades, totes elles ben fonamentades, en general.

NOMENAMENT DE LA PONÈNCIA

En sessió de 3 de febrer de la Comissió d'Educació i Universitats, es va nomenar la ponència que havia d'elaborar l'Informe sobre el Projecte de Llei d'Educació, que va quedar integrada per Irene Rigau i Oliver, del Grup Parlamentari de Convergència i Unió; Daniel Font i Cardona, que en seria el relator, del Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi; Josep Maria Freixanet i Mayans, del Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya; Rafael López Rueda, del Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya; Dolors Camats i Luís del Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds – Esquerra Unida i Alternativa i Antonio Robles Almeida, del Grup Mixt.

La Ponència va comptar amb dos lletrats, els senyors Miquel Palomares i Antoni Bayona, quan normalment les ponències només disposen d'un lletrat. S'albirava que hi hauria molt feina a fer, com efectivament succeí.

INFORME DELS LLETRATS DEL PARLAMENT

El 23 de febrer de 2009, en un informe signat per Miquel Palomares i Antoni Bayona, els lletrats del Parlament varen donar una primera opinió sobre el text del Projecte de Llei, des d'una valoració tecnicojurídica. La valoració va incloure recomanacions, algunes de les quals es comenten seguidament.

En concret, proposaren d'incorporar al text “en el marc dels principis que inspiren el sistema educatiu a Catalunya: la tolerància, l'amistat entre les nacions i grups ètnics o religiosos; el foment de les activitats de les Nacions Unides pel manteniment de la pau.”

Suggeriren que es “fos més flexible en la línia d'establir, en coherència amb el que preveu l'article 11.1¹⁵ del mateix Projecte de Llei, que el català és la llengua que dins el projecte lingüístic ha de ser considerada “normalment” com a llengua vehicular i d'aprenentatge. Una altra opció seria precisar que l'abast de la norma es refereix essencialment als centres que integren el Servei d'Educació de Catalunya.”

“L'antiga Llei de Normalització Lingüística de 1983 i la vigent Llei de Política Lingüística de 1998 han tingut la virtut d'operar amb previsions relativament obertes i flexibles que han permès salvaguardar la seva constitucionalitat i estatutarietat i, al mateix temps, aplicar una política lingüística en l'ensenyament de la qual el català n'és l'eix central. El repàs de la jurisprudència constitucional sobre aquesta qüestió il·lustra de la importància que ha tingut aquest tipus de plantejament legislatiu.”

En matèria de centres docents privats, els lletrats recomanaren “...avaluar la conveniència de regular, en el Projecte de Llei d'Educació (articles 137, 138 i 139), els òrgans de govern i coordinació dels centres privats en la mesura en què es pot interpretar que això interfereix l'àmbit de l'autonomia organitzativa, el caràcter propi i el dret de direcció dels centres privats no concertats.”

En matèria de l'autonomia municipal, els lletrats consideraren “aconsellable reconsiderar l'estructura i contingut dels articles 143, 146, 148 i 149 del Projecte de Llei per tal de clarificar el règim de competències municipals en un doble sentit.

.....
15. Article 11. El català, llengua vehicular i d'aprenentatge del sistema educatiu. 1. El català, com a llengua pròpia de Catalunya, és la llengua normalment emprada com a llengua vehicular i d'aprenentatge del sistema educatiu.

En primer lloc, per ajustar-lo al que determina la lletra g/ de l'article 84.2 EAC;¹⁶ i en segon lloc, per delimitar clarament les competències que són pròpies dels municipis i que aquests han de poder exercir en règim d'autonomia, d'aquelles altres que se'ls poden transferir o delegar per l'Administració educativa, reservant els mecanismes de coresponsabilització per a aquest últim supòsit.

També caldria valorar en aquest context l'aplicació del principi estatutari de diferenciació, que podria servir com a criteri d'atribució de competències "variable" en funció de les característiques dels municipis i de la seva capacitat de gestió.

Quant al règim de concerts, "... es recomana avaluar les conseqüències del fet que els dos criteris, previstos en les lletres c) i d) de l'apartat 4 de l'article 187¹⁷ del Projecte de Llei d'Educació per tal que els centres puguin acollir-se al règim de concerts, no es troben regulats en la legislació bàsica. Des d'aquesta perspectiva es podrien plantejar dubtes d'interpretació sobre la competència de la Generalitat per tal d'incrementar aquests criteris, especialment en el cas de la lletra d) en tant que no té un vincle directe amb les funcions docents essencials."

En un informe complementari analitzaren l'ordenació de la funció pública docent en el Projecte de Llei i van proposar una modificació de la disposició addicional onzena¹⁸ del Projecte de Llei en el sentit que es transcriu:

.....
16. 84.2. g) La planificació, l'ordenació i la gestió de l'educació infantil i la participació en el procés de matriculació en els centres públics i concertats del terme municipal, el manteniment i l'aprofitament, fora de l'horari escolar, dels centres públics i el calendari escolar.

17. 187.4. c) major nombre d'alumnes escolaritzats en el centre que pertanyin a la zona escolar on s'ubica el centre; d) menor cost de les activitats extraescolars i complementàries i dels serveis escolars que ofereixi el centre.

18. Onzena. Concursos de trasllat d'àmbit estatal. Per donar virtualitat als principis d'igualtat i d'intercomunicabilitat entre els respectius sistemes educatius en el marc comú bàsic de la funció pública docent definit per la legislació educativa abans citada, l'Administració educativa contribueix a garantir la realització coordinada dels concursos de trasllat d'àmbit estatal corresponents que es convoquin periòdicament a l'efecte de procedir a la provisió de les places vacants que es determinin en els centres educatius dependents de la Generalitat de Catalunya, amb reconeixement del dret a participar-hi tots els funcionaris públics docents, qualsevol que sigui l'Administració educativa de dependència o per la qual hagin ingressat, sempre que reuneixin tots els requisits generals i específics que estableixin les convocatòries.

“1. La creació dels cossos docents de Catalunya previstos en aquesta Llei s’entén sens perjudici del marc comú de la funció pública docent establert per la legislació bàsica de l’Estat i del principi d’intercomunicabilitat entre els respectius sistemes educatius.

2. L’Administració educativa de la Generalitat garanteix la realització coordinada dels corresponents concursos de trasllat d’àmbit estatal que es convoquin periòdicament a l’efecte de procedir a la provisió de places vacants que es determinin en els centres educatius dependents de la Generalitat de Catalunya, amb reconeixement del dret a participar-hi de tots els funcionaris públics docents, qualsevol que sigui l’Administració educativa de dependència o per la qual hagin ingressat, sempre que reuneixin tots els requisits generals i específics que estableixin les convocatòries.

3. L’Administració educativa de la Generalitat també garanteix la concurrència dels seus funcionaris docents a les places dels concursos de trasllat convocades per altres administracions educatives.”

Segons els lletrats, “aquesta redacció permetria considerar l’existència d’un model “dual” de vinculació funcional (autonòmica i estatal), la qual cosa evitaria possibles dubtes sobre la possible afectació dels drets actualment reconeguts a aquests funcionaris en tant que funcionaris “estats”. Per aquest motiu ja no caldria mantenir l’apartat 2 de la disposició addicional segona o, en tot cas, seria convenient modificar el seu redactat per tal d’eliminar els dubtes que ara genera sobre el manteniment d’aquests drets. Una possible redacció seria:

2. D’acord amb el que preveu la disposició addicional onzena, el Govern ha de promoure, si escau, les modificacions normatives per tal de garantir el règim de classes passives dels funcionaris docents.”

I fa una darrera recomanació, la d’incloure a la disposició addicional vuitena una referència més àmplia als drets dels funcionaris que són respectats per raó de la integració en els cossos docents de Catalunya: “... es portarà a terme respectant

en tot cas els drets econòmics i d'altra naturalesa de què gaudeixin en el moment de la integració i ...”.

ANÀLISI DE LES ESMENES PRESENTADES PELS GRUPS

Poques lleis són objecte de tanta dedicació pels il·lustres diputats i diputades. El que xoca més és que els partits del Govern, junts, per parelles o individualment, van decidir presentar més de tres-centes esmenes (183 de PSC-CpC-ERC-ICV-EUIA; 104 d'ICV-EUIA; 16 d'ERC; 4 de PSC-CpC-ERC; 2 de PSC-CpC-ICV-EUIA). El grup mixt, 602; el PP, 534, i CiU, 412. Difícilment se'n pot fer una anàlisi exhaustiva quan s'està condicionat per la llargària d'un text. Tanmateix, es farà referència a les més significatives.¹⁹

Esmenes d'ICV-EUIA

En el preàmbul de la Llei proposen que s'expliciti l'excessiva dualitat del sistema educatiu català.

La laïcitat és subratllada en les esmenes d'ICV-EUIA, que la considera com a principi integrador i marc comú de convivència de totes les conviccions religioses i filosòfiques. L'ensenyament ha de ser laic en els centres públics i en els privats que així ho contemplin en el seu projecte educatiu.

Insisteix, en les esmenes, en el dret d'accedir en condicions d'igualtat al sistema educatiu i en el d'elecció de centre, en el marc de la planificació educativa. Tots dos drets “garantiran la cohesió social, l'equitat i la qualitat educatives”.

.....

19. Les esmenes a la Llei d'Educació de Catalunya presentades pels diferents grups poden trobar-se al *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya* número 422, d'11 de març de 2009, en l'apartat “Tramitacions en curs”. La seva lectura dóna compte molt clarament de la posició dels diferents grups parlamentaris i se'n recomana la lectura.

L'exercici efectiu del dret a l'educació queda garantit mitjançant una programació de l'ensenyament i la creació de centres públics, segons una altra de les esmenes.

Proposa que el transport i el menjador es prestin en forma gratuïta quan la distància de la residència de l'alumne a l'escola obligui a l'ús de transport, com reglamentàriament s'estableixi. S'ampliaria el dret que assisteix als qui s'han d'escolaritzar en un municipi diferent del de residència en els ensenyaments obligatoris.

El Servei d'Educació de Catalunya ha de passar a ser el servei públic d'educació de Catalunya, a criteri del grup parlamentari, que quedaria integrat pels centres públics i els concertats.

Explicita el principi de "responsabilitat de tots els centres en l'escolarització de l'alumnat, especialment el que presenta necessitats educatives específiques de suport educatiu".

El dret a l'elecció de centre queda matisat a exercir-se dins de l'oferta educativa disponible en cada zona i en cada moment. En el supòsit que en un centre determinat, la demanda superi l'oferta, les assignacions definitives de places es farien en el marc de les comissions d'escolarització o en l'oficina municipal d'escolarització.

Proposa regular les distintes ofertes que s'adrecen als infants de zero a tres anys que "tinguin per objectiu principal la seva guarda".

Proposa que el Departament faciliti itineraris adaptats als diferents ritmes d'aprenentatge, amb organitzacions flexibles de l'oferta i dels horaris.

Considera que els centres de la Generalitat han de ser denominats Escola de la Generalitat i Institut de la Generalitat.

Propugna que en tots els centres es promocióni el treball cooperatiu del professorat i es prioritzí la constitució de grups docents.

En els consorcis entre ens locals i Generalitat ha de quedar assegurada la seva naturalesa pública i la majoria decisòria de la Generalitat.

Propugna la creació de consells educatius territorials en el marc de les zones educatives que es constitueixin, amb participació de la comunitat educativa i la societat del territori per articular-hi l'educació.

L'Agència d'Avaluació de l'Educació ha de dependre del Parlament de Catalunya, segons una altra esmena de la coalició.

A criteri del grup parlamentari esmenant, els concerts es renoven “prèvia acreditació que compleixen els requisits legalment establerts i es mantenen les condicions que els hi van donar lloc”.

El Departament ha de garantir que en els ensenyaments reglats que gestionen els ajuntaments, les condicions laborals dels professionals que hi presten serveis han de ser homologables a les del personal del Departament.

En els centres concertats amb contracte programa, l'homologació de plantilla, jornada i horari dels docents amb els centres públics serà immediata.

Finalment, una darrera esmena proposa que en els propers sis anys la despesa pública educativa se situï almenys en el 6% del PIB.

Esmenes d'ERC

Propugna que el títol IV sigui el del servei públic educatiu i no el de Servei d'Educació de Catalunya.

Vincula el finançament extraordinari d'un centre concertat, que s'articula en un contracte programa, al fet que l'ensenyament en el període lectiu sigui gratuït.

El concert educatiu es vincula a la satisfacció de necessitats d'escolarització que per ser acreditades es requereix que els alumnes del centre ho siguin del municipi o zona escolar amb la proporció mínima que determini el Departament.

Estableix la ràtio en l'ensenyament obligatori en vint-i-cinc alumnes/unitat.

Planteja un torn específic per consolidar la situació dels inspectors i integra els docents que hagin ocupat places en règim de comissió de serveis en els equips de suport i assessorament en Llengua, Interculturalitat i Cohesió Social (LIC), en els serveis educatius de zona amb l'homologació retributiva i les condicions de treball dels professionals docents integrats en els serveis educatius.

Mentre el Govern no reguli el marc horari de l'ensenyament de les llengües a Catalunya, serà d'aplicació el que s'estableix als decrets d'ordenació dels ensenyaments publicats per la Generalitat (l'objectiu és no haver d'aplicar la tercera hora de català).

El finançament de l'educació s'ha de situar en el 6% del PIB.

Esmenes del PSC-CpC i ERC

Introdueixen la prestació de forma gratuïta del servei de transport i, si escau, de menjador, per a l'alumnat de l'ensenyament obligatori en les zones rurals i en els nuclis agregats i promouen mesures de caràcter compensatori quan resulti necessària una intervenció educativa diferenciada per a l'alumnat que es trobi en especial situació de desavantatge.

Restitueixen a les zones educatives la possibilitat d'exercir, reglamentàriament, funcions de coordinació i gestió de les actuacions en el sistema educatiu i dels recursos humans i econòmics que s'hi apliquen.

En l'exposició de motius de la Llei expliciten que el Servei d'Educació de Catalunya és el nom que adopta en la Llei el servei públic d'educació a què es refereix

la legislació orgànica, “tot ajustant les seves característiques a les previsions estatutàries i a les aspiracions de la comunitat educativa catalana expressades en el Pacte Nacional per a l'Educació de 2006”.

Esmenes del PSC-CpC i ICV-EUiA

Permeten al Departament d'articular finançament addicional per al sosteniment de centres integrats en el Servei d'Educació de Catalunya que desenvolupin estratègies orientades a assegurar l'equitat i facin possible la millora dels resultats educatius. En els centres en què s'apliqui, aquest finançament addicional ha de permetre la gratuïtat total de l'horari escolar.

Esmenes del PSC-CpC, ERC i ICV-EUiA

Un bon gruix de les esmenes presentades pels tres grups que sostenen el Govern tenen com a objectiu precisar el text, cosa força convenient.

A més, se'n presentaren d'altres de més substancials, entre les quals les següents:

Es precisa que els programes de qualificació professional inicial són gratuïts.

S'amplien els ajuts per a llibres de text a altre material escolar en l'ensenyament obligatori.

Es reforça la presència de l'occità, que queda equiparat al català, a la Vall d'Aran.

El Govern promou i dóna suport a centres educatius a l'exterior i contribueix a sostenir-los, especialment en els territoris amb vincles històrics, lingüístics i culturals.

Se substitueix famílies per pares, mares o tutors, com a subjectes de drets i deures.

L'Administració educativa ha d'establir territorialment la proporció màxima (s'afegeix) d'alumnes amb necessitats educatives específiques que poden ser escolaritzats en cada centre i en cada nivell educatiu (abans en els cursos inicials).

Els centres ordinaris podran impartir modalitats de formació semipresencial i no presencial.

Les funcions de l'Administració educativa que són específiques dels ensenyaments artístics superiors s'exerceixen a través de l'Institut Superior de les Arts, que crea la Llei.

Els alumnes amb necessitats educatives específiques s'escolaritzen en centres especialitzats quan, un cop avaluades les seves necessitats educatives i els suports disponibles, es consideri que aquesta és la resposta educativa més adequada.

Per a ser inspector, és un mèrit haver ocupat llocs de responsabilitat en l'Administració educativa de Catalunya. S'afegeixen mesures de protecció a dones víctimes de violència masclista: tindran dret a trasllat a una altra destinació en un lloc de la seva especialitat i cos docent, amb caràcter de trasllat forçós sense que calgui que la vacant que acabi ocupant sigui de cobertura necessària. Se suprimeix que per promoció interna s'accedeixi als cossos de catedràtics i d'inspecció.

Per accedir a la condició de sènior caldrà acreditar la competència lingüística en català. La valoració positiva de l'exercici de les funcions de direcció és també mèrit en l'adquisició de la categoria sènior i en l'accés als cossos de catedràtics i d'inspectors.

Els consorcis constituïts i configurats per l'Administració de la Generalitat amb ens locals, quan ho determinin els seus estatuts, tenen la condició d'Administració educativa.

L'Agència d'Avaluació de l'Educació és un ens de dret públic que en la seva activitat instrumental utilitza (abans *pot utilitzar*) el dret privat. L'Agència determina

d'acord amb la inspecció d'educació (no *col·labora amb*) els models i protocols pertinents per a l'avaluació de centres i la supervisió dels seus resultats i per a l'avaluació de la funció docent i de la funció directiva. A l'Agència, s'hi pot incorporar personal d'altres administracions públiques.

El Departament pot subvencionar l'escolarització en llars d'infants de titularitat privada que desenvolupen l'activitat sense ànim de lucre. L'escreix sobre la quantia del mòdul ordinari per pagar personal suplementari, en circumstàncies específiques a determinar per l'Administració educativa, s'assignarà prèvia subscripció d'un contracte programa que quedi integrat en el concert.

Es formulen garanties retributives per al personal docent que sigui remogut d'un lloc de treball de l'Administració educativa, només si la remoció s'ha produït a partir de l'1 de gener de 2005. Els efectes dels drets retributius corresponents es reconeixen a partir de la data d'entrada en vigor de la Llei 7/2007, de 12 d'abril, de l'Estatut bàsic de l'empleat públic.

Reglamentàriament s'establiran mesures de garantia dels drets dels infants i joves d'aquells pares, mares o tutors que optin excepcionalment per educar els seus fills i filles, en les etapes de l'educació bàsica, en l'àmbit familiar. En les mesures a establir reglamentàriament es preveurà el procediment d'acreditació pertinent per obtenir el títol de Graduat en Educació Secundària Obligatoria.

Esmenes de CiU

Les esmenes de CiU són objecte d'un estudi més ampli, pel fet de ser el primer grup parlamentari de la Cambra i perquè, en ser recollides en bona part, acabaren condicionant el redactat final de la Llei de manera decisiva, fins al punt de votar favorablement la seva totalitat.

CiU va demanar d'incloure el principi d'elecció de centre i d'especificar que la creació de centres contribueix al pluralisme. "La igualtat real i efectiva dels drets

i oportunitats entre dones i homes” ha de substituir el principi de “la coeducació i el foment de la igualtat real i efectiva entre dones i homes”, que figura en el projecte. Proposa d’introduir, com a principi, “el deure de neutralitat ideològica de l’Administració educativa, que prohibeix incórrer en qualsevol tipus de proelitisme o adoctrinament”. Suprimeix el principi de funcionament descentralitzat del sistema educatiu, i introdueix en la formació integral els aspectes ètics, morals i religiosos.

En matèria lingüística, CiU propugna que l’aranès tingui la mateixa consideració que les altres llengües oficials en el currículum educatiu del territori de l’Aran.

Suprimeix l’autorització del Departament perquè el projecte lingüístic permeti impartir ensenyaments en llengua estrangera. Proposa incorporar que “en l’exercici de la seva funció, el professorat normalment utilitzarà el català en les activitats d’ensenyament i aprenentatge i en l’àmbit general de l’escola”.

Introdueix el Marc Europeu Comú de Referència en Llengües Estrangeres, com a referent en el projecte lingüístic dels centres, i proposa d’assimilar el títol de Graduat en Educació Secundària (ESO) al certificat de nivell bàsic de suficiència de català (nivell B), previst en els processos de selecció de personal i de provisió de llocs de treball de l’Administració pública i fa equivalent el títol de batxillerat al certificat de nivell de suficiència de català (nivell C).

Assimila la comunitat educativa del centre a la comunitat escolar. Estableix, la *conferència educativa del centre* com a òrgan col·legiat de participació de la comunitat educativa general, amb funcions d’assessorament de l’activitat educativa formal i no formal.

Proposa que el títol IV de la Llei sigui el del Model d’interès públic i Servei d’Educació de Catalunya. El finançament amb recursos públics dels centres concertats es fonamenta en el model de concert educatiu que ha de garantir la gratuïtat efectiva de l’ensenyament que s’hi presta amb criteris de suficiència i tractament anàleg amb els centres de titularitat pública.

Prefereix el terme *programació* al de *planificació*. Introdueix la demanda de les famílies i l'oferta de centres públics i concertats com a criteris de programació, i incorpora expressament que l'elecció de centre es pot fer entre els públics i els no creats pels poders públics, quan es busca harmonitzar la satisfacció del dret a l'educació amb el d'elecció de centre.

La comissió d'escolarització prevista en el projecte, com a òrgan de supervisió i de gestió del procés d'admissió, ha de ser transformada en una comissió de garantia d'admissió, com a òrgan de supervisió (no de gestió) del procés d'admissió, seguint la LOE.

L'oficina municipal d'escolarització (OME) ha d'actuar com la suma de les comissions de garantia d'admissió, sense gestió de les sol·licituds d'admissió. Incorpora a la Llei els criteris d'admissió en els ensenyaments postobligatoris i suprimeix la impossibilitat que els centres puguin establir criteris d'admissió.

Proposa la supressió de l'article del projecte que disposa que es pot reduir el nombre de llocs escolars per grup fins a un màxim d'un 10% per atendre necessitats educatives específiques. Demana, però, que en els centres hi hagi els recursos necessaris i suficients per atendre-les.

Estableix com a obligació del Govern garantir la coordinació entre els diferents organismes de l'Administració que són competents en matèria de desenvolupament infantil i atenció precoç, amb la creació d'una comissió interdepartamental.

Els alumnes amb capacitats altes també són considerats alumnes amb necessitats específiques.

Introdueix l'autorització expressa del Departament perquè centres especialitzats (que atenen alumnes amb necessitats educatives especials que no poden ser escolaritzats en centres ordinaris) prestin serveis de suport a l'escolarització d'alumnat amb discapacitats en centres ordinaris.

Introdueix la tutoria personal d'aprenentatge amb la finalitat que cada alumne tingui assignat un professor tutor que l'acompanyi al llarg de tota l'etapa educativa supervisant i orientant el seu procés educatiu individual.

Proposa que es determini, per llei, que en l'organització dels ensenyaments s'establiran com a mínim cinc períodes lectius i cinc períodes de vacances i que es defineixi *horari lectiu*. Proposa que els centres d'educació secundària obligatòria puguin oferir complementàriament tres hores a la setmana d'activitats d'ensenyament, de reforç o complementàries.

Enforteix les competències de la Generalitat en el primer cicle de l'educació infantil i permet establir convenis amb les corporacions locals i les entitats d'iniciativa social per impartir i subvencionar aquest cicle.

Incorpora que el Departament determina el currículum dels ensenyaments postobligatoris que condueixen a l'obtenció dels títols o certificacions propis de la Generalitat de Catalunya.

L'Administració de la Generalitat ha de formular el Catàleg de Qualificacions Professionals de Catalunya i ha d'establir una programació conjunta entre cicles formatius de grau superior i ensenyaments universitaris per territoris i especialitats.

Proposa que els ensenyaments d'idiomes s'imparteixin, a més d'en les escoles oficials d'idiomes i centres públics delegats que en depenen, en els centres de titularitat privada que gaudeixin de la corresponent autorització administrativa.

Insereix l'educació de les persones adultes en el marc de la formació permanent al llarg de la vida i proposa que es reguli per una llei específica.

El Departament pot autoritzar, si s'accepta l'esmena de CiU, els centres privats a impartir educació no presencial dels mateixos ensenyaments que poden ser autoritzats als centres de titularitat pública, i no només en les etapes postobligatòries, com el Projecte de Llei establia.

Restringeix la possibilitat que la Generalitat modifiqui la composició i nombre de llocs escolars dels centres concertats als casos que es dedueixin de la resolució d'un expedient per incompliment de les condicions que conduïren a la seva autorització o en el supòsit d'acord entre el Departament i la titularitat en el marc de l'acolliment d'alumnat de nova incorporació al sistema educatiu.

Per als centres privats, i en el marc de la programació educativa, l'aprovació del projecte de centre suposarà el compromís de l'Administració de concertar les unitats autoritzades en referència als nivells bàsics o declarats gratuïts. El concert restarà confirmat si el centre assoleix la ràtio suficient, d'acord amb l'aplicació de la normativa general de concert.

Mitjançant convocatòries anuals, l'Administració educativa realitzarà acords amb les titularitats dels centres privats concertats per tal d'establir mesures fiscals i econòmiques avantatjoses que afavoreixin les inversions en manteniment, obres d'ampliació i reforma o noves construccions d'edificis destinats a ús escolar.

Crea els centres de referència pedagògica amb caràcter temporal i temàtic que el Departament d'Educació ha de posar a disposició de les universitats, per tal de col·laborar en el procés de la formació inicial pràctica dels nous docents. Aquests centres rebran de l'Administració i la universitat el suport necessari.

Proposa que l'estructura interna dels centres ha de preveure entorns d'aprenentatge que permetin el treball en xarxa i possibilitin noves formes de transmissió de coneixement als grups classe i activitats individuals d'estudi o projecte. Tots els centres educatius han de posar a disposició de l'alumnat, les famílies i el professorat serveis, aplicacions i recursos digitals necessaris i convenients per a les activitats d'ensenyament, aprenentatge, avaluació, gestió, seguiment i comunicació.

CiU vol enfortir el concepte de lideratge en la Llei, i proposa la creació de l'Institut de Lideratge Educatiu, amb l'objectiu que els centres disposin de professionals amb la preparació i la capacitat de conceptualitzar la innovació i de definir i gestionar els canvis necessaris per donar resposta a la societat del coneixement.

Incorpora el dret de llibertat de càtedra, alhora que proposa la supressió de l'apartat que disposa que el professorat gaudeix d'autonomia dintre dels límits que determina la legislació i en el marc del projecte educatiu. Proposa que es reguli la concessió de premis per contribucions destacades dels docents per a la millora de les pràctiques educatives. Incorpora un seguit d'articles per concretar el perfil i intitolacions d'altre personal que podria prestar serveis en centres docents: tècnics superiors en educació infantil i en integració social, auxiliars d'educació especial, psicopedagogs, orientadors i auxiliars d'educació especial, tècnics de laboratori i auxiliars de conversa.

Proposa l'elaboració per tots els col·legis professionals de l'àmbit de l'educació del codi deontològic de la professió docent.

Proposa que la formació inicial i permanent dels professors que exerceixen la funció inspectora i la funció directiva als centres públics s'encomani a l'Escola de Funció Pública de la Generalitat o a l'organisme que a tal efecte es creï, sens perjudici d'establir convenis amb les universitats.

Proposa que els cossos docents creats en la Llei siguin cossos de la Generalitat de Catalunya (no cossos de Catalunya) i proposa que la seva efectivitat es produeixi quan el Govern ho determini però un cop garantides les condicions que han de permetre el manteniment del règim de classes passives i de MUFACE.

El Govern establirà (no *podrà establir*, com en el Projecte de Llei es disposa) un règim jurídic específic del personal directiu docent.

CiU propugna en les seves esmenes que la implementació del projecte de direcció orienti i vinculi l'acció del conjunt d'òrgans de govern unipersonals i col·legiats del centre que, a la vegada, vetllaran pel seu compliment. Considera que el director dels centres públics ha de proposar les assignacions pressupostàries i la relació de llocs de treball del centre, supervisar el funcionament dels programes del centre, observar la pràctica docent a l'aula, iniciar el procediment sancionador del personal de centre i intervenir en l'avaluació.

Proposa que en el procediment de selecció de director o directora dels centres públics es porti a terme mitjançant procediments que garanteixin la publicitat i la concurrència es respectin els principis de mèrit, competència professional i capacitat de lideratge i que es valori objectivament el projecte de direcció que ha de presentar cada candidat, com a concreció temporal del projecte de centre. Introdueix la limitació que els membres de la comunitat escolar que participin en la selecció del director han de ser adults i suprimeix la prelación en favor de candidats del propi centre, com el projecte disposa. Fa extensiu als membres de l'equip de direcció el reconeixement que es deriva de l'avaluació positiva de l'exercici del càrrec durant un cert període temporal.

Proposa ajustar les competències del Consell Escolar dels centres concertats al que la legislació bàsica disposa.

No considera que hagin de tenir la consideració d'Administració educativa ni els ens locals ni els consorcis constituïts per aquests i la Generalitat.

CiU especifica les competències dels ajuntaments i matisa o no accepta, si més no parcialment, algunes de les que figuraven al Projecte de Llei, entre les quals: la gestió de l'admissió d'alumnes en les oficines municipals d'escolarització, l'establiment de les mesures que permetin als centres educatius portar a terme activitats extraescolars i la seva promoció i coordinació, l'aplicació dels programes d'avaluació i el coneixement dels seus resultats i la responsabilitat de tenir cura del compliment d'aquesta Llei i de la normativa que la desplega.

La coresponsabilització entre la Generalitat i les administracions locals es desenvolupa en l'àmbit del Consell de Governos Locals previst a l'article 85 de l'EAC". La coresponsabilitat de cada ajuntament i del Departament s'articula a través dels consells escolars municipals i els consells escolars de centre i mitjançant convenis de col·laboració i cooperació.

Resultat d'un pacte previ amb el grup dels socialistes, proposa que una entitat de dret públic actuï com a autoritat administrativa titular i gestora dels centres educatius públics adscrits al Departament.

El Consorci d'Educació de Barcelona gestiona les competències que li atorga la Carta Municipal de Barcelona, i cap altra, sense tenir el caràcter d'administració educativa que el Projecte de Llei li reconeix.

Els consells comarcals han de gestionar els serveis de transport escolar i menjador, i han de poder constituir consells escolars comarcals com a òrgans de consulta i de participació de la comunitat educativa.

Les esmenes relatives a les zones educatives s'adrecen a suprimir el seu caràcter d'àrees de gestió i de concurrència i col·laboració dels ens locals i l'Administració de la Generalitat.

Proposa que el títol XI es refereixi també a la prospectiva i no només a l'avaluació del sistema. Entre els principis de l'avaluació, incorpora el de l'ús reservat de la informació. CiU considera que hi ha d'haver una prova externa de caràcter general, a formular sobre la base de les competències bàsiques en acabar l'educació primària i la secundària, per determinar l'assoliment de l'etapa per part de l'alumne.

La prospectiva complementa el coneixement que proporciona l'avaluació i té com a finalitats, entre altres, analitzar les implicacions educatives dels canvis en la societat que afecten l'educació de les persones. L'Agència d'Avaluació prevista en el Projecte de Llei ha d'anomenar-se, per tant, Agència d'Avaluació i de Prospectiva de l'Educació, i considera que entre els membres de l'Agència hi ha d'haver representants de la inspecció d'educació i dels directors dels centres públics i concertats.

L'Agència ha de formular pautes i propostes per a la determinació del currículum. L'avaluació que ha de ser competència de l'Agència és només la que es refereix a les avaluacions generals del sistema educatiu i de la seva administració, dels rendiments educatius i les de diagnòstic de les competències bàsiques assolides per l'alumnat.

El model ordinari de finançament amb recursos públics dels centres privats que presten el Servei d'Educació de Catalunya és el concert educatiu, d'acord amb la definició establerta en la regulació orgànica.

La satisfacció de les necessitats d'escolarització està diferentment definida en el Projecte de Llei del Govern i en les esmenes de CiU. Per al Govern, un centre docent privat satisfà necessitats d'escolarització quan compleix les condicions següents: tenir una relació mitjana d'alumnes per unitat escolar no inferior a la que determini el Departament per a cada zona, i escolaritzar majoritàriament alumnat amb residència efectiva al municipi o a la zona escolar corresponent. A criteri de CiU, quan la relació mitjana d'alumnes per unitat s'adequa a la del seu entorn ja se satisfan necessitats d'escolarització.

Per als nous concerts, el Projecte de Llei contemplava entre els criteris de preferència major nombre d'alumnes escolaritzats en el centre que pertanyin a la zona escolar on s'ubica el centre i el menor cost de les activitats extraescolars i complementàries i dels serveis escolars que ofereixi el centre. Aquests dos criteris queden suprimits en les esmenes de CiU. Els concerts es renoven sempre que es mantinguin els requisits que determinaren la seva aprovació i no es donin causes de no renovació. Els concerts vigents dels centres privats concertats es mantindran indefinidament, sempre que continuïn complint amb els requisits que es van aplicar en el seu atorgament.

La quantia del mòdul econòmic del concert per unitat escolar en centres ordinaris assegurarà la suficiència econòmica dels ensenyaments concertats i podrà incorporar quantitats assignades al pagament del personal no docent de suport a la docència, a un increment de les despeses de funcionament, cosa, aquesta última, que no contemplava el Projecte de Llei, i una dotació addicional de personal docent en aquells centres que reuneixin els requisits que reglamentàriament es determinin, si escau.

Proposa que els mòduls econòmics ordinaris dels concerts corresponents a les despeses de funcionament es revaloritzin anualment, i com a mínim, d'acord amb

l'índex de preus al consum (IPC) existent a Catalunya, amb un creixement del 30% en els pressupostos de l'any 2010 per compensar la depreciació històrica del mòdul.

Igualment, proposà que, fins que el mòdul econòmic del concert educatiu no garanteixi la gratuïtat en condicions equivalents als centres de titularitat pública, els centres privats concertats puguin rebre aportacions de les famílies d'acord amb la normativa vigent, sense que puguin ser un factor de discriminació de l'alumne.

Per a CiU són d'interès públic els ensenyaments compresos entre l'educació infantil i els postobligatoris, ambdós inclosos, per la qual cosa poden ser subvencionats o declarats gratuïts.

El model d'interès públic s'estén també als ensenyaments de règim especial. Es proposa que els centres d'iniciativa social que imparteixen ensenyaments de règim especial puguin rebre subvencions i ajuts per al foment de la seva activitat docent.

CiU fa gratuïta l'oferta de programes de qualificació professional inicial i proposa que els ensenyaments postobligatoris de règim general esdevinguin gratuïts progressivament en un termini no superior a cinc anys a partir de l'entrada en vigor de la Llei.

Els recursos que els centres rebin en funció de les característiques socioeconòmiques de la zona, la tipologia de les famílies dels alumnes que atén el centre i els continguts de l'acord de coresponsabilitat que se signi, s'han d'articular, a criteri de CiU, mitjançant ampliació de concert i no mitjançant la fórmula dels contractes programa.

A banda de concretar que l'homologació de les condicions de treball i retributives del personal docent que presta serveis en els nivells o etapes concertades dels centres concertats amb les del professorat dels centres públic es faci totalment

efectiva en el 2014, en línia amb el que el Projecte de Llei establí, CiU introdueix la mateixa previsió per als professors que presten serveis en els trams postobligatoris.

CiU incorporà una esmena segons la qual el Govern de la Generalitat de Catalunya ha de promoure, en el termini de tres anys, una llei de formació professional i educació contínua al llarg de la vida, per tal de regular integradament la formació professional inicial, la formació professional per a l'ocupació i la formació de persones adultes, d'acord amb el sistema de qualificacions professionals de Catalunya. Així mateix, proposà la creació i regulació d'una estructura única per a la direcció, desenvolupament i la gestió de la formació professional i l'educació al llarg de la vida.

Esmenes del Partit Popular

Segueixen l'orientació de la intervenció del seu portaveu en la presentació de l'esmena a la totalitat. Ja en la seva primera esmena proposen que la Llei tingui com a finalitat l'exercici de les competències de la Generalitat en el marc de les bases establertes pel "sistema educatiu espanyol". Emmarca la Llei en els principis constitucionals i estatutaris i en la LOE.

Entre els principis que han d'informar el sistema educatiu el PP, incorpora l'educació i transmissió de valors tan importants com la igualtat, el respecte, la cultura de l'esforç, el treball, la responsabilitat personal o l'estudi.

Subratlla el valor del bilingüisme com a riquesa cultural de Catalunya i de la llibertat lingüística com a dret irrenunciable de les persones lliures. Els projectes lingüístics dels centres han de formar part dels criteris d'elecció de centre, sense que suposi "la separació d'alumnes per raó de llengua en aules o centres diferents." El català, el castellà i l'occità són llengües vehiculars d'aprenentatge i d'administració del sistema educatiu, tot proposant una esmena de supressió de l'article sobre immersió lingüística. El règim lingüístic del sistema educatiu també s'ha de regir "pels drets i llibertats lingüístiques consagrades en el dret

internacional, la legislació estatal i autonòmica en l'àmbit públic.” Propugna que “els alumnes tenen dret a rebre el primer ensenyament en la seva llengua materna, sigui la catalana, l'occitana o la castellana. A tal efecte, el Govern ha d'arbitrar les mesures adequades per fer efectiu aquest dret.”

Entre les finalitats principals del sistema educatiu a Catalunya, el Partit Popular incorpora el d'establir “un sistema d'escolarització que respecti al màxim el dret a la lliure elecció de centre en tots els nivells educatius i el respecte a les conviccions morals, ètiques i religioses de les famílies catalanes en un entorn de pluralitat moral i religiosa en el marc dels Drets Humans, la Constitució i l'Estatut”, i el d'aconseguir “el ple desenvolupament de la personalitat de l'alumnat mitjançant una formació humana integral i científica, la preparació per a l'exercici responsable de la llibertat i la responsabilitat en el respecte dels principis democràtics de convivència, dels Drets Humans i llibertats fonamentals, i la preparació de professionals responsables, amb iniciativa pròpia, capacitat emprenedora, curiositat científica i intel·lectual, i capacitat d'arriscar-se en la presa de decisions.”

Dins del sistema català de beques i ajuts, “en coordinació amb les administracions educatives de l'Estat”, garanteix la gratuïtat de llibres de text a l'educació bàsica, i ajuts en la resta d'etapes, transport gratuït en els ensenyaments de règim general pels qui hagin de desplaçar-se més de dos quilòmetres del seu nucli de població de residència, “sigui dins o fora del seu terme municipal, a causa de la falta d'oferta educativa en el seu nucli de població o a l'elecció de centre fora del nucli”. “Les prestacions per als serveis complementaris seran de caràcter universal per a les famílies que compleixin els requisits i en cap cas no estaran condicionades per les consignacions pressupostàries”.

De manera coherent amb el discurs de l'excel·lència, el Grup Popular proposa que la Generalitat posi en marxa “anualment una convocatòria de beques d'excel·lència per a aquells alumnes procedents de famílies amb recursos limitats que tinguin un talent especial en algunes de les àrees de coneixement o de pràctica. Les beques permetran que l'alumne es pugui escolaritzar en un centre d'excel·lència nacional o internacional que permetin optimitzar el talent de l'alumne”. Per

aconseguir aquests objectius, “la Generalitat haurà de destinar al sistema un mínim del 15% dels recursos destinats a polítiques educatives.

Els centres públics i els privats concertats constitueixen el Servei d'Educació de Catalunya, en els termes previstos en el Pacte Nacional per a l'Educació.

Propugna respectar al màxim la lliure elecció de centre, tot establint el dret de les famílies “a escollir model educatiu, i centre docent, tant si és públic com si és diferent dels creats pels poders públics, en el marc normatiu constitucional, i material de l'oferta educativa”. Catalunya esdevindria zona única a efectes d'elecció de centre.

Estableix com a objectiu el 6% del PIB català destinat a educació. Reclama la gratuïtat de la formació professional de grau superior i del batxillerat, i la dels llibres de text i material escolar en l'educació bàsica, i ajuts en els nivells no obligatoris.

Limita la comunitat educativa a l'escolar. Proposa la creació d'un registre central d'incidències per anotar totes les que es produeixen en els centres docents. Els professors i directors són considerats autoritat pública. El Departament assegura que tots els centres públics i concertats disposin dels recursos necessaris per garantir la plena gratuïtat de l'ensenyament.

El primer cicle de l'educació infantil serà subvencionat i les famílies disposaran d'un xec escolar per fer efectiu el dret a l'elecció dels pares, que no hauran de pagar més del 30% del cost de la plaça.

Obre la porta a la jornada continuada dins del marc de l'autonomia de centre, a criteri de la seva comunitat educativa.

Els principis generals i objectius de les diferents etapes educatives es desenvoluparan de conformitat amb el que sobre això es disposi en la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació.

Estableix una prova general que cal superar per passar de primària a secundària, i una altra en acabar secundària, ambdues de caràcter extern.

L'aprovació del projecte de centre privat comportarà la seva concertació, si s'assoleix la ràtio que correspongui. La concertació abastarà també les activitats complementàries que siguin gratuïtes en centres públics. Els mòduls del concert es revaloritzaran un 30%, i fins que el mòdul econòmic del concert educatiu no garanteixi la gratuïtat en condicions equivalents als centres de titularitat pública, els centres privats concertats podran rebre aportacions de les famílies d'acord amb la normativa vigent.

La Generalitat fomentarà la construcció de centres privats, que podrà finançar i concertar. Així mateix, mitjançant convocatòries anuals ajudarà a les inversions en manteniment, obres d'ampliació i reforma de centres concertats.

Els cossos docents són els de l'Estat, com també la normativa general d'aplicació. Propugna l'analogia dels docents de centres concertats amb els dels centres públics en règim laboral i retributiu.

L'Administració educativa és la Generalitat, que és també la titular dels centres públics. Tanmateix, podrà delegar competències de gestió de determinats serveis educatius o de suport a l'educació als municipis o agrupacions de municipis que es configuren a l'efecte, i podrà establir convenis de col·laboració amb les corporacions locals en matèria educativa. Suprimeix les zones educatives.

El sistema de finançament dels centres educatius de Catalunya es basarà en el mesurament objectiu de les necessitats, amb l'objectiu d'aconseguir una assignació equitativa de recursos entre les escoles.

De manera conseqüent, el PP presenta esmenes al preàmbul de la Llei perquè s'ajusti a les seves propostes.

Esmenes del grup mixt

Les esmenes del grup mixt, presentades en llengua castellana, van adreçades a permetre l'elecció de llengua vehicular d'ensenyament pels pares dels alumnes, a establir el castellà, en peu d'igualtat amb el català, com a llengua de l'ensenyament a Catalunya i a donar preeminència a la legislació de l'Estat.

LA CONSTRUCCIÓ DELS CONSENSOS PER A L'APROVACIÓ DE LA LEC

Des del moment en què la Ponència quedà configurada es posà en marxa un mètode de treball complex, detallista i que va requerir moltes hores de dedicació dels ponents i de les persones designades pels diferents actors per a conduir les negociacions i arribar a acords entre els grups parlamentaris amb expectatives d'aprovar la Llei.

Cada reunió de la Ponència suposà diverses reunions dels grups de treball que es constituïren per treballar el redactat de la Llei. La Conselleria va designar com a interlocutors Francesc Colomé, Francesc Vidal i Daniel Bullich; ERC, Josep Maria Freixanet i Carles Martínez; ICV-EUiA, Dolors Camats i Ramon Álvarez; CiU, Irene Rigau, Meritxell Ruiz i Rosa Martín; i el PSC-CpC, Daniel Font, que treballà sempre amb l'equip de la Conselleria. Els interlocutors havien de garantir l'aprovació de la Llei dins de termini. Altres persones treballaven a l'ombra. Els diferents equips incorporaven també les organitzacions sectorials dels partits corresponents. Tot va quedar ben tratat.

No s'escatimaren esforços ni hores de dedicació, com tampoc contactes amb els representants del món educatiu, molts dels quals havien presentat aportacions a la Llei, que es varen acabar entrevistant amb tots els grups de la cambra, pràcticament.

El mètode de treball va consistir a afrontar tots els punts, sovint amb la consideració de la legislació des de l'any 1970, i no deixar cap acord per prendre. Els

interlocutors no es reunien conjuntament. L'equip Conselleria-PSC-CpC s'anava reunint amb tots i cadascun dels altres grups. Conforme passaren els dies i es va veure clar que CiU, PSC-CpC i ERC acabarien aprovant la Llei conjuntament, aquests grups varen acabar constituint el nucli dur en el qual s'adoptaven acords. La feina del PSC era intentar que ICV-EUiA s'hi sumés. No sempre s'aconseguia tal pretensió.

La complicitat imprescindible per arribar als acords es va anar trenant a partir de la convivència en hores i dies intempestius. Més d'un festiu es treballà. També algunes complicitats venien de lluny. Els membres nomenats pels partits de govern ja duïen una llarga feina conjunta. La connexió Rigau-Colomé va néixer durant el procés d'elaboració de la LOE. Freixanet i Rigau es reconeixien com a docents de l'escola pública. Rigau i Vidal havien treballat en la Conselleria d'Ensenyament; el lligam Rigau-Ruiz de CiU, que comptava amb la confiança absoluta dels responsables del grup parlamentari, va assegurar en tot moment la cohesió dels dos partits de la coalició. I per sobre de tot, planava la relació Maragall-Rigau sempre discreta. Les complicitats s'han allargat més enllà del període de sessions amb alguna celebració estiuenca.

Durant el mes d'abril de 2009 començava a quallar la feina feta dins i fora del Parlament pels diferents grups negociadors de la Llei de CiU, PSC-CpC i ERC. A mitjan abril, ja en la segona quinzena, s'acabaren d'abordar els darrers apartats, els més vinculats a les escoles concertades, i finalment els negociadors es varen donar l'acord.

El 21 d'abril Artur Mas va anunciar que ja hi havia el preacord fet. PSC-CpC i ERC encara confiaven poder arrossegar ICV-EUiA a l'acord, a la vegada que aquesta formació reclamava dels seus socis no cedir a les pretensions de CiU. No va ser possible.

El text de la Ponència va recollir l'acord subscrit per les tres forces i només quedava l'aprovació pel Ple. Tanmateix, tothom sabia que el tràmit d'aprovació es faria esperar fins a disposar del Dictamen del Consell Consultiu de la Generalitat, que

podria servir per acabar d'afinar el text, que havia estat tancat a marxes forçades i amb molt d'esforç pels serveis del Parlament i pels equips negociadors.

La votació per separat dels títols de la Llei, que es configurava com la més important de la legislatura, semblava inevitable, perquè ICV-EUiA volia donar el suport a uns apartats de la Llei i no a altres, com així va acabar passant.

7 Dictamen del Consell Consultiu

PETICIÓ DE DICTAMEN

Tal com s'esperava, el 12 de maig de 2009 diputats i diputades integrants del Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya, d'acord amb el que preveu la Llei 2/2009, de 12 de febrer, del Consell de Garanties Estatutàries, sol·licitaren dictamen de l'alt òrgan consultiu de la Generalitat de Catalunya sobre l'adequació a la Constitució espanyola i a l'Estatut d'Autonomia, dels títols II: règim lingüístic del sistema educatiu català; V: ordenació dels ensenyaments; VIII: professorat i altres professionals dels centres; IX: direcció i govern dels centres educatius, en especial el seu capítol 3, referent als centres privats no concertats.

El Grup Popular cercava l'opinió del Consell sobre el respecte del text als articles 3 (en el seu apartat primer es disposa que el castellà és la llengua espanyola oficial de l'Estat així com el deure de conèixer-la i el dret d'usar-la que tots els espanyols tenen), 27 (que regula els drets i deures fonamentals en matèria educativa) i 149.1.30 (que estableix la competència exclusiva de l'Estat en la regulació de les condicions d'obtenció, expedició i homologació de títols acadèmics i professionals, i normes bàsiques per al desenvolupament de l'article 27 de la Constitució) de la Constitució espanyola.

Així mateix, si el text s'adequava als articles 6 (llengua pròpia i llengües oficials), 21 (drets i deures en l'àmbit de l'educació), 35 (drets lingüístics en l'àmbit de

l'ensenyament), i 131 (competències en educació) de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya.

Acceptada la petició pel president del Parlament, el text de la ponència es traslladà al Consultiu per a la seva anàlisi constitucional i estatutària.

CONTINGUT DEL DICTAMEN

El Consell Consultiu comença pràcticament el seu Dictamen recordant que el Projecte de Llei d'Educació s'elabora arran del Pacte Nacional per a l'Educació, de 20 de març de 2006. No és fins força més endavant que recorda que el “Projecte de Llei d'Educació és el desenvolupament d'un dels drets estatutaris, que ha incorporat la reforma estatutària de 2006. Concretament, desenvolupa l'article 21 EAC, dedicat precisament als drets i deures en l'àmbit de l'educació. A més, desplega fonamentalment les competències de la Generalitat de caràcter legislatiu en l'àmbit educatiu (art. 131 EAC), però també incideix per connexió en d'altres títols competencials de la Generalitat, com ara el de llengua pròpia (art. 143 EAC) i el de la funció pública (art. 136 EAC) en els aspectes docents”.

Tot seguit s'analitza l'opinió del Consell Consultiu sobre les matèries qüestionades en la petició de dictamen.

La llengua d'ensenyament

Com sia que és probable un posterior recurs davant del Tribunal Constitucional, es farà una atenció especial a la qüestió de la llengua d'ensenyament, ja que pot acabar essent matèria qüestionada.

El Consultiu avança que “la llengua vehicular no forma part del dret fonamental a l'educació, ni de cap dels apartats de l'article 27 CE”, com tampoc no hi té una relació directa la funció pública docent.

En canvi, l'ordenació dels ensenyaments i l'organització dels centres poden relacionar-se amb les limitacions que de caràcter bàsic es puguin establir en virtut de l'article 149.1.30 CE, en tant que estan vinculats amb l'article 27 CE, ja que, d'una banda, l'ordenació bàsica dels ensenyaments pot ser necessària per garantir la formació elemental, element nuclear del dret a l'educació i del desenvolupament de la personalitat; i, de l'altra, la regulació fonamental dels centres és necessària per prestar el servei educatiu, és a dir, el dret prestacional a l'educació, d'acord amb els apartats 1, 2 i 4 de l'article 27 CE.

L'article 10.2 del Projecte afirma que: “Els alumnes que s'incorporin al sistema educatiu sense conèixer una de les dues llengües oficials tenen dret a rebre un suport lingüístic específic. Els centres han de proporcionar als alumnes nous una acollida personalitzada i, en particular, una atenció lingüística que els permeti iniciar l'aprenentatge en català. Així mateix, els centres han de programar les activitats necessàries per garantir que tots els alumnes millorin progressivament el coneixement de les dues llengües oficials i que hi hagi concordança entre les accions acadèmiques de suport lingüístic i les pràctiques lingüístiques del professorat i altre personal del centre”.

El tribunal en fa una lectura explicativa interessant que mereix ser reproduïda: “Es tracta d'un article garantista, ja que reconeix un dret als alumnes que poden tenir dificultats en qualsevol de les dues llengües oficials i estableix un sistema, el de l'acollida personalitzada, per superar aquell dèficit que podria comprometre el seu aprenentatge. El fet que sigui individual reforça el coneixement de les llengües, molt més que no pas l'aprenentatge en grup, de forma que es tracta d'una mesura particular, que pretén garantir un grau òptim de comprensió i, a més, facilitar una integració més ràpida en el sistema educatiu català. A més, pretén assegurar que la seva integració en el sistema educatiu sigui ràpida, el qual té el català com a llengua vehicular, sense obviar l'article precedent que malda perquè al final de l'ensenyament obligatori tinguin el ple domini de les dues llengües oficials (art. 35.2 EAC), la qual cosa també es garanteix amb dues mesures: d'una banda, la previsió de les activitats necessàries que programin els centres, a fi que coadjuvin a millorar progressivament en el coneixement de

les dues llengües esmentades, i, de l'altra, amb la concordança entre les accions acadèmiques de suport lingüístic i les pràctiques lingüístiques del professorat i de l'altre personal del centre (a banda d'altres mesures addicionals que també es puguin adoptar mercès a l'art. 81.5 del Projecte).”

D'acord amb aquesta lectura, el Consultiu l'entén constitucional.

L'article 11.4 del Projecte permet que “en el curs escolar en què els alumnes iniciïn el primer ensenyament, les mares, els pares o els tutors dels alumnes la llengua habitual dels quals sigui el castellà poden instar, en el moment de la matrícula, i d'acord amb el procediment que estableixi el Departament, que llurs fills hi rebin atenció lingüística individualitzada en aquesta llengua”.

Com fa notar el Consell Consultiu, “l'Estatut, que ha incorporat moltes previsions de la legislació catalana, especialment en el camp de la normació lingüística, no recull expressament un dret dels infants a rebre el primer ensenyament en la seva llengua habitual, a diferència dels articles 21.2 LPL (Llei de Política Lingüística) i 14.2 LNL (Llei de Normalització Lingüística), els quals recollien aquest dret. En canvi, sí que ha introduït en l'article 35.1 EAC un dret a rebre l'ensenyament en català, “d'acord amb el que estableix aquest Estatut”(…)”

“D'aquesta manera, el Projecte sembla canviar la legislació lingüística anterior relativa a l'ús docent de les llengües en el segon cicle de l'ensenyament infantil”, segons el Consultiu.

Igualment, en el Projecte s'hi diu que la sol·licitud del suport individual en castellà es presentarà “[en] el curs escolar en què els alumnes iniciïn el primer ensenyament”, que pot ser en un dels tres cursos del segon cicle de l'educació infantil i demanar-lo per a un curs o abraçar-los tots tres, segons l'elecció dels pares. En tot cas no es determina de forma precisa al Projecte que només sigui un any, a diferència del text previ tramitat que no deixava dubtes, per la qual cosa es pot entendre que s'estén a tot el primer ensenyament com la legislació lingüística anterior.

El Consultiu fa aquí un salt interpretatiu, perquè no hi ha cap obligació de començar el primer ensenyament en l'educació infantil i no té per què ser-ne sinònim. El primer ensenyament pot ser l'educació primària. Sigui com sigui, acaba dictaminant la constitucionalitat de l'article.

Ordenació dels ensenyaments

L'article 51, que estableix l'estructura general dels ensenyaments que comprèn el sistema educatiu, tant els obligatoris com els no obligatoris conduents a l'obtenció d'un títol acadèmic o professional amb validesa a tot l'Estat, pot col·lidir amb la competència del legislador estatal de determinar la seva estructura general, la qual cosa fa en l'article 3.2 LOE. El Consultiu n'estableix la constitucionalitat perquè l'article 51 de la LEC "és respectuós amb el precepte orgànic citat i no el contradia".

El Consultiu va trobar inconstitucionals alguns aspectes de la regulació de la formació professional. Els apartats 3 i 9 de l'article 62²⁰ del Projecte de Llei "no permeten l'aplicació i l'operativitat dels articles 41 i 44 LOE, en la mesura que únicament remetent els títols de formació professional al Catàleg de qualificacions professionals de Catalunya i l'oferta formativa d'aquests ensenyaments al Sistema Integrat de Qualificacions i Formació Professional de Catalunya, respectivament. Per les raons exposades, els apartats 3 i 9 de l'article 62 del Projecte de Llei són inconstitucionals, per no respectar les bases estatals, en la mesura que s'apliquen a la formació professional inicial integrada en el sistema educatiu".

.....

20. Article 62.3. Per a facilitar la correspondència entre els diversos subsistemes de la formació professional, els títols de formació professional inicial han de tenir una estructura modular, integrada per unitats de competència i per mòduls professionals, constituïts com a unitats de formació derivades del Catàleg de qualificacions professionals de Catalunya, que formula l'Administració educativa.

9. El Departament, per a programar els ensenyaments de formació professional inicial, s'ha de coordinar especialment amb el departament competent en matèria de treball, a fi de garantir la integritat de l'oferta formativa, tenint en compte el Sistema Integrat de Qualificacions i Formació Professional de Catalunya.

I continua: "...cal fer algunes consideracions sobre l'apartat 7 de l'article 62 del Projecte de Llei que, referit a les titulacions en general, entenem que s'aplica tant a la formació professional reglada, conduent a un títol professional inicial, amb validesa a tot l'Estat, com a la formació professional no reglada, conduent a un títol professional inicial propi. Pel que fa a la primera i en la mesura que la regulació del Projecte de Llei dedicada a aquest ensenyament no ha desenvolupat per llei la legislació bàsica estatal, sinó que remet directament aquesta funció al Govern de la Generalitat, és contrari a la previsió de l'article 111 EAC segons el qual "el Parlament ha de desplegar i concretar per mitjà d'una llei les dites disposicions bàsiques", l'article 62.7²¹ no respecta l'Estatut.

A criteri del Consell Consultiu "hagués estat més oportú que el Projecte de Llei, a l'hora de regular els ensenyaments de formació professional, hagués diferenciat els dos models que ara integra, reglat i no reglat."

Similarment, i quant als ensenyaments esportius reglats, el Consultiu considera inconstitucional l'apartat 3 de l'article 68,²² per no respectar l'article 111 EAC. Així mateix, els apartats 2 i 5, en tant que haurien d'incloure els ensenyaments esportius reglats, són inconstitucionals per no respectar les bases establertes en els articles 64 i 65 LOE.

Professorat

Referint-se a les funcions que pertoca d'exercir al professorat, l'article 104.3 del Projecte de Llei afirma que: "...s'exerceixen en el marc dels drets i els deures

.....

21. Article 62.7. Pertoca al Govern establir el currículum corresponent a les diverses titulacions que integren l'oferta de formació professional inicial i determinar els mecanismes de col·laboració amb els agents educatius, econòmics i socials, amb les universitats i amb les empreses.

22. Article 68.2. Els ensenyaments esportius s'organitzen a partir de les diferents modalitats i especialitats esportives, d'acord amb el Catàleg de qualificacions professionals de Catalunya. 3. El Govern ha d'establir els currículums de les diverses modalitats i especialitats dels ensenyaments esportius, l'oferta formativa i les proves d'accés corresponents, i ha de determinar els mecanismes de col·laboració amb els sectors educatius i esportius afectats. 5. Els ensenyaments esportius estan referits al Catàleg de qualificacions professionals de Catalunya.

establerts per aquesta llei”. Entre aquestes funcions hi ha les assenyalades en l’article 104.2, les quals hem consignat que són funcions ben relacionades amb l’essència del dret fonamental a l’educació i que, per tant, la llei orgànica que el desenvolupa de forma directa pot aportar criteris a tenir en compte per la legislació autonòmica”. Com el Consultiu afirma, l’article 104.3 del Projecte no es pot referir exclusivament als “drets i els deures establerts per aquesta llei”, sinó que ha d’incloure també els drets i els deures connectats amb la legislació orgànica de desenvolupament directe del dret a l’educació i a la llibertat d’ensenyament. Per aquest motiu, l’article 104.3 és inconstitucional.

Per idèntics motius, és inconstitucional l’article 106.5 del Projecte, ja que diu: “El professorat exerceix la seva professió d’acord amb un conjunt de normes que reflecteixen els valors que li han de servir de guia des d’una perspectiva ètica. A aquest efecte, es pot dotar d’un codi deontològic, elaborat pels col·legis professionals respectius, que ha de tenir en compte els drets i els deures regulats per aquesta Llei.”

El Consultiu, de manera argumentada, no troba cap problema d’inconstitucionalitat en la creació de cossos propis de la Generalitat de Catalunya.

Centres docents

El Consell Consultiu salva la constitucionalitat de l’article 148.3 del Projecte de Llei, que dóna al Consell Escolar la competència per “g) Intervenir en el procediment d’admissió d’alumnes” per la via interpretativa en considerar que no col·lideix amb la legislació bàsica, article 127 LOE “e) *Decidir sobre la admisión de alumnos con sujeción a lo establecido en esta Ley y disposiciones que la desarrollen*”. En els termes del Dictamen “A primer cop d’ull, la paraula “intervenir” sembla una activitat menys resolutiva que el mot “decidir”, però res no impedeix interpretar el primer verb en el sentit del segon, ja que segons diverses accepcions, algunes d’elles en el camp del dret, “intervenir” significa prendre-hi part, de forma que la intervenció és un acte decisorí.

L'article 150.2.g del Projecte de Llei, que afirma que entre les funcions del director aquest té atribuïda la de: "g) Exercir d'òrgan competent per a la defensa de l'interès superior de l'infant", queda preservat d'inconstitucionalitat en entendre el Consultiu que "aquesta funció està limitada a les activitats que es desenvolupen al centre i a les que es fan fora, com a prolongació o instrument de les activitats educatives. Per tant, l'autoritat de les mares, pares i tutors roman preservada, fins i tot en les precitades activitats respecte de les quals han donat la seva autorització."

La lletra e de l'article 152.2 del Projecte, relatiu a les competències del Consell Escolar dels centres concertats, "Conèixer la resolució de conflictes escolars i vetllar perquè s'ajusti a la normativa vigent", en la mesura que contradiu les previsions de l'article 57.d LODE "d) *Conocer la resolución de conflictos disciplinarios y velar porque se atengan a la normativa vigente. Cuando las medidas disciplinarias adoptadas por el director correspondan a conductas del alumnado que perjudiquen gravemente la convivencia del centro, el Consejo Escolar, a instancia de padres o tutores, podrá revisar la decisión adoptada y proponer, en su caso, las medidas oportunas*", que "és norma bàsica d'acord amb l'article 149.1.30 CE i 131.3.h EAC, és inconstitucional i antiestatutària", segons el Consell Consultiu.

El Consultiu fa alguna consideració en relació amb la comissió de selecció prevista a l'article 143.3 del Projecte de Llei: "El Govern ha de regular per reglament el procés de selecció del director o directora, que ha de portar a terme una comissió integrada per representants del centre educatiu designats pel Consell Escolar i pel claustre del professorat, representants de l'Administració educativa i representants de l'ajuntament del municipi on és situat el centre. Aquesta comissió de selecció és presidida per un representant o una representant de l'Administració educativa."

En ésser norma bàsica, la regulació del Parlament de Catalunya ha de respectar l'article 135 de la LOE, que disposa en el seus apartats 2 i 3 que la selecció dels directors dels centres "*será realizada en el centro por una comisión constituida por representantes de la Administración educativa y del centro correspondiente*"

i que “corresponde a las administraciones educativas determinar el número total de vocales de las comisiones. Al menos un tercio de los miembros de la comisión será profesorado elegido por el Claustro y otro tercio será elegido por y entre los miembros del Consejo Escolar que no son profesores.”

En paraules del Consell Consultiu, és clar que “una comissió integrada per representants del centre educatiu designats pel Consell Escolar i pel claustre del professorat, representants de l'Administració educativa i representants de l'ajuntament del municipi on és situat el centre” (art. 143.3 del Projecte de Llei) inclou persones que no són representants de l'Administració educativa ni del centre corresponent, que exigeix l'article 135.2 LOE. Tanmateix, es pot entendre, sense alterar el sentit darrer de l'article de la Llei Orgànica, que les persones a les quals aquesta es refereix són les que forçosament hi han de ser i que, segons el Projecte, efectivament hi són, ja que hi ha representants del centre i de l'Administració educativa. Però, a més a més, hi figuren representants de l'ajuntament del municipi on se situa el centre, cosa que no és contradictòria amb l'article 135.3 LOE, ja que estableix la conformació dels dos terços de la comissió i, per tant, queden llocs per cobrir dins el terç restant en el qual hi ha d'haver també els representats de l'Administració educativa.”

“Igualment, cal tenir en compte, en relació amb la composició de la comissió de selecció, que el Consell Escolar està format de manera diversa segons es tracti d'un centre públic (art. 126 LOE) o privat concertat (art. 56.1 LODE), car en tots dos casos hi ha un regidor o representant de l'ajuntament dins del Consell Escolar, el qual pot ser elegit i computat en la comissió de selecció, a fi de respectar les proporcions legalment establertes.”

“El fet que no hi hagi contradiccions superables, amb una mínima activitat interpretadora, entre el Projecte i la LOE ens estalvia de fer una anàlisi competencial detallada en aquest punt, per la qual cosa considerem que els articles 143.3 i 144 del Projecte no ofereixen tassa d'inconstitucionalitat ni d'antiestatutarietat.” Altre cop se salva el text del Projecte per la via interpretadora.

Centres privats

El mateix s'ha de dir en relació amb les funcions assignades per l'article 154 del Projecte de Llei al director dels centres privats no concertats que plantegen alguns problemes de constitucionalitat, segons apunta el Consultiu, "en particular les relatives a la presidència dels actes acadèmics i a la direcció del personal del centre, expressió aquesta última que, sens dubte, es refereix al personal d'administració i de serveis (paràgrafs b, i c, de l'apartat 2) que, segons el nostre parer, podrien constituir una intromissió en l'autonomia organitzativa del centre no avalada per la normativa bàsica."

"No obstant això, la redacció del precepte, que defineix aquestes funcions com a específiques de les atribuïdes per les normes establertes pel mateix centre per al seu funcionament i organització, permet interpretar fàcilment el seu abast. En efecte, el director exercirà les dites funcions només en el supòsit que les normes de funcionament intern no hagin optat per fórmules diferents, com podria ser la designació d'un gerent per a la gestió dels aspectes econòmics i del personal no docent, o la possibilitat de la seva delegació genèrica o *ad casum*. Conseqüentment, els articles 153 a 155 del Projecte de Llei, examinats, no presenten tatxa d'inconstitucionalitat ni d'antiestatutarietat" d'acord amb el que el Consell Consultiu escriu en el seu Dictamen.

Concert educatiu

El Consell Consultiu va decidir d'estudiar un article que ningú no li va demanar que analitzés: "Finalment, tot i no estar expressament demanat en la sol·licitud de dictamen, el Consell entén que cal fer un estudi breu sobre alguna qüestió més, en concret sobre l'article 205²³ del Projecte de Llei", del qual cita especialment els cinc primers apartats.

.....
23. Article 205. Finançament dels sosteniment dels centres privats que presten el Servei d'Educació de Catalunya: 1. El model ordinari de finançament amb recursos públics dels centres privats que presten el Servei d'Educació de Catalunya és el concert educatiu, tal com el defineix la regulació

En paraules del Consell Consultiu “aquest precepte tracta del finançament dels centres privats que s’inclouen al Servei d’Educació de Catalunya, és a dir, dels privats sostinguts amb fons públics. En l’apartat primer de l’article 205 del Projecte de Llei es diu que el “model ordinari” de finançament amb recursos públics dels centres privats és el “concert educatiu”, cosa que no exclou l’existència d’altres models, com ara la subvenció de centres privats.”

El Consell Consultiu fa esment de la “Sentència del Tribunal Constitucional 86/1985, de 10 de juliol, en relació amb l’article 27.9 CE, que ha dit que aquest article “no encierra, sin embargo, un derecho subjetivo a la prestación pública” i ha exigint que “sólo en la ley se articulen sus condiciones y límites”, ja que “el derecho de subvención no nace para los Centros de la Constitución, sino de la Ley”. És més, “el derecho a la educación –a la educación gratuita en la enseñanza bàsica– no comprende el derecho a la gratuidad educativa en cualesquiera centros privados, porque los recursos públicos no han de acudir, incondicionadamente, allí donde vayan las preferencias individuales” (FJ 4).”

.....
 orgànica i aquesta Llei. 2. El Departament, d’acord amb la programació de l’oferta educativa i la disponibilitat pressupostària, ha d’establir concerts amb els centres de titularitat privada que imparteixen les etapes d’educació obligatòria o els altres ensenyaments declarats gratuïts i satisfan necessitats d’escolarització, amb les condicions bàsiques establertes per les lleis orgàniques i per aquesta Llei. El Govern ha de regular per reglament el procediment de concertació. 3. Als efectes del que disposa l’apartat 2, es considera que un centre docent privat satisfà necessitats d’escolarització si compleix les condicions següents: a) Té una relació mitjana d’alumnes per unitat escolar no inferior a la que determina el Departament per a cada zona. b) Escolaritza alumnes amb domicili habitual al municipi o a la zona educativa en la proporció que determina el Departament, atenent els criteris de programació de l’oferta educativa a què fa referència l’article 44. 4. En la concertació d’ensenyaments en centres que no els han tingut concertats amb anterioritat, tenen preferència els que atenen els criteris següents: a) Tenen una major proporció d’alumnes amb condicions econòmiques desfavorides. b) Porten a terme experiències d’interès per al sistema educatiu. c) Tenen un major nombre d’alumnes escolaritzats en el centre que pertanyen a la zona educativa on és el centre. 5. En tot cas, tenen preferència els centres que, a més de complir alguna de les condicions establertes per l’apartat 4, estan constituïts i funcionen en règim de cooperativa. 6. En subscriure el concert, el centre de titularitat privada s’incorpora a la prestació del Servei d’Educació de Catalunya, amb les obligacions i els drets que resulten de la regulació bàsica de la matèria, del que estableix aquesta Llei. (...)

En conseqüència, diu el Consultiu, “hem de veure si al Projecte de Llei, o a la LOE, hi ha algun altre criteri que s'hagi de tenir en compte cara a concertar centres.”

En aquest sentit, és obligat fixar-se en l'article 43 del Projecte de Llei (que precedeix i comparteix títol IV i capítol I amb el precitat art. 44) que estableix els principis ordenadors del Servei d'Educació de Catalunya, a complir pels centres públics i pels privats concertats. Aquest precepte, en el seu apartat primer, afirma que la prestació del Servei s'ordena d'acord amb: “a) Els principis establerts en el títol preliminar. [...] d) El principi de coeducació per mitjà de l'escolarització mixta, que ha d'ésser objecte d'atenció preferent.”

I més endavant “En conseqüència, entre els principis de finançament per sostenir centres privats, siguin de caràcter ordinari (centres concertats) o no (centres subvencionats), previstos a l'article 205 del Projecte, no es pot no tenir en compte l'article 43.1 del Projecte, la lletra d) del qual...”, per acabar amb la conclusió que “l'opció que pren el legislador en aquest Projecte és legítima, tot i que podia haver triat altres opcions més permeables al sentit de l'exposició de motius d'aquest Projecte de Llei. Per tant, l'article 205 del Projecte de Llei és constitucional i estatutari.”

Com a conclusió el Consell Consultiu opina

“Primer.- L'article 53.1 del Projecte de Llei d'Educació és constitucional i estatutari si s'interpreta en els termes exposats en el Fonament V, apartat 2, lletra C), d'aquest Dictamen.

Segon.- Els apartats 3 i 9 de l'article 62 del Projecte de Llei d'Educació són inconstitucionals, en la mesura que s'apliquen a la formació professional inicial conduent a l'obtenció d'un títol professional de validesa a tot l'Estat. Igualment, són inconstitucionals els apartats 2 i 5 de l'article 68 del Projecte, en la mesura que s'apliquen als ensenyaments esportius conduents a l'obtenció d'un títol professional de validesa a tot l'Estat.

Tercer.- L'apartat 7 de l'article 62 del Projecte de Llei d'Educació és inconstitucional per antiestatutari, en tant que s'aplica a la formació professional inicial conduent a l'obtenció d'un títol professional de validesa a tot l'Estat. Igualment, és inconstitucional l'apartat 3 de l'article 68 del Projecte, en la mesura que s'aplica als ensenyaments esportius conduents a l'obtenció d'un títol professional de validesa a tot l'Estat.

Quart.- L'apartat 3 de l'article 104 i l'apartat 4 de l'article 106 del Projecte de Llei, en l'expressió "per aquesta llei", són inconstitucionals.

Cinquè.- La lletra e de l'apartat 2 de l'article 152 del Projecte de Llei d'Educació és inconstitucional.

Sisè.- La resta dels preceptes dels títols II, V, VIII i IX s'adeqüen a l'ordre constitucional i estatutari."

Al Dictamen, el conseller senyor Joaquim Borrell i Mestre hi va presentar un vot particular que posa en dubte la constitucionalitat de la regulació de la funció pública que fa la Llei amb la creació de cossos propis de la Generalitat, entre altres aspectes.

NOU TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

El 16 de juny la Mesa del Parlament va obrir un termini de cinc dies perquè els grups parlamentaris poguessin presentar noves esmenes al Projecte de Llei d'Educació, congruents amb el Dictamen que el Consell Consultiu va emetre a petició del Grup Parlamentari del PPC.

Els grups popular i mixt varen tornar a presentar esmenes. CiU, PSC-CpC, ERC i ICV-EUIA havien formulat les imprescindibles per esborrar tota ombra d'inconstitucionalitat de la Llei, d'acord amb el Dictamen del Consultiu.

8 Aprovació de la Llei al Parlament

El matí del primer dia de juliol havia començat amb una trobada al Palau de la Generalitat entre el president José Montilla i el cap de l'oposició, i líder de CiU, Artur Mas que volia simbolitzar l'entesa entre els dos grans grups de la Cambra catalana i el compromís d'ambdós partits en l'aprovació de la Llei.

El dia 1 havia estat l'assenyalat per al debat i aprovació de la Llei d'Educació de Catalunya.²⁴ Prèviament, s'havien publicat en el Butlletí del Parlament les esmenes presentades pels grups, subsegüents al Dictamen del Consell Consultiu.

El dia abans un centenar de persones representants d'entitats socials, educatives i sindicats van reivindicar una llei diferent de la que s'aprovaria l'endemà en el Parlament, en un acte celebrat a l'auditori de la UPF a l'Estació de França, sota el lema "La LEC, una oportunitat perduda", i que va comptar amb el suport de CCOO, UGT, FAPAES, AJEC i de representants de MRP, entre altres, al costat de dirigents d'ICV-EUiA.

24. El debat parlamentari es pot trobar al *Diari de Sessions del Parlament de Catalunya* d'1 de juliol, sèrie P, número 87.

INTERVENCIÓ DEL CONSELLER

El ple de la Cambra s'inicià amb la intervenció del conseller Maragall, qui va presentar la iniciativa, amb “responsabilitat i emoció”. Per al conseller, la Llei és el final d'un llarg procés “però és també encara més la decisió que marca tots els inicis.” Amb un punt de transcendència, “Aquí, avui, doncs, per mitjà del vot d'aquesta cambra, el poble de Catalunya acordarà com defineix, d'una manera pròpia i diferenciada, com vol entendre què vol dir educació. Aquí, avui, decidirem quina és l'altíssima missió que li encomanem a l'educació, quin paper li reservem en la creació, l'enriquiment, la renovació contínua del nostre caràcter col·lectiu.” Cap menció a les dependències reals i formals de la legislació de l'estat, que fa impossible un model propi en tota l'extensió de la paraula.

El conseller va reconèixer la feina de moltes persones: de Daniel Font, relator ponent del conjunt de la Llei, de Josep Maria Freixanet i Irene Rigau, “ells sí que han fet possible aquest resultat, i ho han fet amb una intensitat i una dedicació personal indiscutible”; de Dolors Camats, “qui ha contribuït molt significativament al contingut d'aquesta Llei, i de Rafael López i d'Antonio Robles, “que, de més enllà, certament, han defensat amb plena dignitat les seves posicions.”. No s'oblidà “dels qui ens van ajudar a començar –l'Enric Argullol, el Joan Manuel del Pozo—, ni d'en Francesc Colomé “l'autèntic autor d'aquesta Llei”. No va ser citat pel conseller, però jo hi afegiria en Francesc Vidal i Pla, que va treballar-hi en circumstàncies molt difícils i amb encert.

El conseller va fer esment al primer Govern catalanista i d'esquerres, “un govern que ja va assolir una fita memorable, la signatura del Pacte Nacional per a l'Educació, que és precedent imprescindible i primer pas real del camí que ens duu fins avui.”

El conseller va defensar la coherència plena en el trajecte que porta des del Document de Bases presentat el novembre de 2007 fins a l'articulat final de la Llei, que “ha sigut capaç d'incorporar nous continguts, precisions i ampliacions, enriquiments, sense desvirtuar-lo ni fer-li perdre el nord.”

INTERVENCIÓ DEL SENYOR DANIEL FONT, RELATOR DE LA PONÈNCIA

L'il·lustre diputat va fer un primer recorregut per les competències de la Generalitat en matèria educativa fins arribar l'Estatut de l'any 2006: “Però no ha estat fins a l'Estatut de 2006, que, a diferència de les altres ocasions, determina la competència de la Generalitat en matèria d'educació d'una manera pràcticament integral. I és en aquest marc del darrer Estatut d'Autonomia que ha estat possible plantejar-se per primera vegada una Llei d'Educació també integral com la que estem tramitant avui”.

Constata que “l'Estatut d'Autonomia actual implica que la Generalitat pot desplegar un model educatiu propi i que aquest desplegament s'ha de fer a través d'una llei”. Considera que no és una reforma educativa en el sentit clàssic, “és a dir, una reforma de caràcter bàsicament curricular”, com ho han estat al seu entendre les lleis orgàniques espanyoles sobre educació. L'objectiu de la Llei és instrumental: “proporcionar nous instruments als centres educatius perquè puguin millorar sensiblement la seva feina i impulsar nous objectius.”

Al seu entendre el text que surt del Parlament és el text que el Govern va remetre l'agost de 2008 al Parlament, però reestructurat i millorat, després de ser admeses 664 esmenes de les 1.871 presentades.

INTERVENCIÓ D'IRENE RIGAU, DIPUTADA DE CIU

La il·lustre diputada va situar de bell antuvi la posició de CiU: “La societat catalana ens havia manifestat reiteradament el desig i la necessitat que totes les forces polítiques assolíssim un ampli acord nacional que garantís consens i estabilitat al sistema educatiu català. CiU, com a força política constructiva i responsable, i amb una llarga tradició de pacte a nivell d'Estat de totes les lleis d'educació progressistes, ha volgut primar els interessos de país per sobre d'altres de caràcter més partidista.”

En el seu parer CiU ha tingut “un paper actiu en desenvolupar i optimitzar les previsions estatutàries que ens han permès dotar-nos d'un model d'interès públic propi que, d'acord amb la nostra tradició, realitat i història, garanteixi als catalans i catalanes una educació de qualitat en condicions d'igualtat; una aposta per la coresponsabilitat social, una aposta per l'assoliment de la igualtat d'oportunitats en un marc de llibertat, una aposta pel país i per les seves famílies.”

També va fer referència a la legislació de l'estat que va imposar la tercera hora de castellà en els centres docents: “...davant de la nova situació incomprensible que, després de tants anys, el model d'escola catalana i la immersió lingüística patia l'atemptat, a través de noves normatives del Govern central, necessitàvem una resposta –i així ho vam dir dia rere dia en aquest hemicicle– a través d'una llei que, exercint la competència compartida, reconegués a la Generalitat la capacitat per determinar la distribució horària de les matèries i, d'una manera clara, la de les llengües”.

Irene Rigau va agrair, en primer lloc i molt especialment, la implicació de Meritxell Ruiz, diputada de CiU, de Rosa Martín i Irene Puig, de l'equip del grup parlamentari, dels lletrats del Parlament Àlex Bas, Miquel Palomares i Antoni Bayona, de Carme Alonso, i de Francesc Colomé, Francesc Vidal i Daniel Bullich, de la Conselleria d'Educació.

El discurs de la diputada de CiU va ser molt institucional, com si fos un discurs des del Govern, obviant tota referència a la divisió del tripartit. Va ser el discurs ben construït de qui creu en la Llei i se'n fa coresponsable. Finalment, anuncià el seguiment detallat del desplegament de la Llei.

INTERVENCIÓ DEL SENYOR DANIEL FONT, DIPUTAT DEL PSC-CPC

En intervenir ja no com a relator de la ponència, sinó com a portaveu del grup socialista, va voler emfasitzar que havia estat sota un president de la Generalitat socialista que s'havia fet la Llei d'Educació.

El Grup Socialista va valorar “molt positivament el debat generat que s’ha produït entorn de la tramitació de la Llei –al Parlament i fora del Parlament”. Fins i tot les mobilitzacions són ben valorades com a expressions “que mostren un signe, un senyal de gran implicació, de gran vitalitat”.

Emmarca la Llei en un final d’etapa que va de la transició democràtica fins avui. “Han passat tres dècades, han passat trenta anys i els objectius dels inicis de llavors –vàlids per a la reconstrucció d’una escola de base democràtica i catalana, a partir de l’escola llavors heretada– estan avui aconseguits”. Al seu entendre, s’ha d’encetar una nova etapa. Cal un nou impuls. La LEC serveix a aquesta finalitat: “suposarà un impuls significatiu i visible, i constitueix una eina de gran transcendència com mai havíem tingut la possibilitat de tenir, que permetrà un camí de millora educativa de gran abast –com mai havíem imaginat– des de cada projecte educatiu, des de cada escola, des de cada institut, des de cada centre escolar.”

Després de valorar les esmenes encara vives presentades pel Partit Popular i Grup Mixt, s’adreçà a la portaveu d’ICV-EUiA, amb aquests termes: “...no veiem raó per a les esmenes que ha presentat, principalment perquè ja estan resoltes. Com és lògic, les hem analitzat una per una, les trenta-set esmenes, amb atenció, i li hem de dir, per sorpresa nostra, que totes han estat ja resoltes positivament i que no hi ha raó per reiterar-les. Amb vostès, com sap, hem realitzat més de trenta reunions de treball –que es diu aviat, això. Moltes reunions de dia sencer. I hem fet tres lectures senceres, de dalt a baix, de la Llei, amb vostès, en les quals vostès han plantejat les seves posicions i han esmenat a bastament, a tort i a dret, no?”

I continuà més endavant: “L’interrogant és com justifiquen vostès donar suport als supòsits de la LOE i no donar-lo als de la LEC, en els aspectes en què aquesta va més enllà que la mateixa LOE. Com s’explica, aquesta qüestió, no?”

INTERVENCIÓ DE JOSEP MARIA FREIXANET, D'ERC

El portaveu d'ERC va començar fent referència al Pacte Nacional per a l'Educació: “Esquerra ja va establir en el seu programa electoral de 2003 l'educació com a màxima prioritat de govern i la necessitat d'un canvi de rumb de la política educativa duta a terme al llarg de més de vint-i-tres anys de governs. (...) En aquest sentit, cal destacar la nostra aposta per superar l'enfrontament històric entre les dues xarxes escolars sostingudes amb fons públics; un debat no resolt, aparentment irreconciliables, i que mai fins aleshores cap partit polític no s'havia atrevit a plantejar obertament amb la claredat i la fermesa amb què ho vam fer. Així, si em permeteu, podem qualificar el Pacte Nacional per a l'Educació, impulsat per qui era en aquell moment la consellera Marta Cid, present en aquesta sala, i començat pel conseller Josep Bargalló, com el primer pas de la Llei, signat el març de 2006 per l'anterior Govern catalanista i d'esquerres amb el conjunt dels agents socials i educatius.”

Equipara el Servei d'Educació de Catalunya amb el servei públic d'educació “que esdevé el marc de concurrència entre l'escola pública i l'escola privada per a la consecució de l'equitat educativa i la integració de tot l'alumnat.”

Com el PSC, tampoc no va deixar de referir-se a ICV-EUiA, de qui creu que utilitza “el debat educatiu per compensar debilitats de determinades forces polítiques en altres àmbits. Resulta poc responsable. Per a alguns la LEC és una oportunitat perduda, jo penso, en canvi, que alguns han perdut una meravellosa oportunitat. És una oportunitat perduda una llei que construeix un model educatiu propi i protegeix la llengua com a vehicle del seu sistema educatiu? Hi ha qui diu que la LEC pretén enfonsar l'escola pública. No hi ha cap motivació racional en el text que permeti argumentar aquestes afirmacions.”

L'il·lustre diputat acabà el discurs amb aquestes paraules: “Esquerra Republicana, amb el seu programa el 2003, amb la seva gestió al capdavant del Departament d'Educació va ser, va obrir la llauna perquè avui tinguem la possibilitat de tenir aquesta Llei d'Educació. Esquerra va portar el timó per assolir l'acord del Pacte

Nacional, Esquerra ha treballat activament per aconseguir el màxim consens polític i social per fer possible l'aprovació d'aquesta Llei, i ara Esquerra vol ser garant de la seva correcta aplicació i desplegament i buscar sempre l'acord amb la comunitat educativa. Amb aquesta Llei, senyors i senyores diputats, construïm estat, construïm Estat català.”

INTERVENCIÓ DEL REPRESENTANT DEL PARTIT POPULAR, SENYOR RAFAEL LÓPEZ

En els inicis de la seva intervenció, va fer referència a ERC, “si aquesta Llei el que crea és l'Estat català, nosaltres no hi podem votar a favor”, a la vegada que furgava en el trencament del tripartit, primer efecte de la Llei.

Per al PP, “...el més important i el que ens preocupa més és que aquesta Llei no té el consens social del carrer, perquè aquesta Llei... és una llei d'escó.”

El PNE va seguir present a l'hemicicle: “I després, alguns diuen, aquesta Llei resol el Pacte Nacional per a l'Educació. Però, què té a veure aquesta Llei amb el Pacte Nacional per a l'Educació? El Pacte Nacional per a l'Educació, li ho reconec –i nosaltres no hi estàvem a favor–, però, va comportar una il·lusió, una certa esperança, una certa unitat de les entitats –alguns sindicats representatius van dir que no–, una certa unitat dels sindicats amb el Govern per portar a terme el Pacte. El que ha portat la Llei és tot el contrari. És a dir, vostès venien d'un pacte, d'un pacte de país, això sí, i han comportat una llei, que en diuen de país, però que el que ha fet, com ja he dit, era trencar el tripartit i provocar un gran dissens social, i el que ha comportat és un pacte al contrari, en contra del Govern.”

Es va fer ressò de la manca de recolzament del professorat, sí més no dels seus representants: “Com podem parlar d'un recolzament al professorat en el moment en què estem reduint plantilles als col·legis? (...) Com podem parlar de dignificar el professorat quan el Departament es nega a cobrir les baixes i els substituïts?”

La part final del seu discurs es va centrar en la llibertat i en la seva defensa: “Això és llibertat, que (els pares) puguin portar els fills a l’escola que vulguin i posar-los en el model educatiu que vulguin. (...) Llibertat educativa vol dir, per a nosaltres, que es pugui decidir l’escolarització del seu fill, i que també els motius lingüístics siguin uns motius per escolaritzar el seu fill. Perquè nosaltres apostem per un bilingüisme a les escoles i no passa res, i això vol dir també potenciar el català, clar que sí! Però això vol dir que l’autonomia de centre també ha d’arribar a les escoles en l’àmbit lingüístic. Això vol dir llibertat.”

INTERVENCIÓ DE LA SENYORA CAMATS, EN NOM D’ICV-EUIA

Inicià la intervenció reconeixent la bondat d’alguns punts de la Llei “...que s’aposti per l’autonomia (...) que es reconegui el valor educatiu del lleure, que amplii el concepte de comunitat escolar a comunitat educativa, (...) que la Llei faci l’encàrrec d’una nova llei d’adults (...) que avanci en la inclusió (...). És bo que el nostre sistema educatiu tingui una agència d’avaluació (...). I és molt bo que la Llei blindi el model d’escola catalana en llengua i continguts, que la Llei no permeti separar els nens per la seva llengua habitual (...)”, malgrat rebutjar-ne la columna vertebral. Per a la diputada és una oportunitat perduda després de tanta feina.

El seguiren el reconeixement de la feina feta de molta gent: membres de la ponència, lletrats, etc. Va recordar Laia Ortiz, Ramon Plandiura, Xavier Riu i Anna Sanz, i molt especialment Ramon Álvarez.

En un discurs ben estructurat, va anar directe cap al moll de l’os del discurs dominant: “Vostès han muntat el seu acord en aquesta Llei en base al consens, que és una llei de país i una llei que garantirà l’estabilitat, però ens semblen tres afirmacions falses.”

La foto Mas-Montilla, a parer de la diputada, simbolitza el trencament del Pacte Nacional per a l’Educació. “Aquest Parlament tenia la millor de les oportunitats per fer una llei que aglutinés tots els sectors educatius (...). S’han equivocat

d'estratègia pensant que la Llei era la segona volta del pacte, on es podia desfer allò que s'ha acordat." Trencat el Pacte, trencat el consens.

Quant a l'estabilitat, "...la LEC ha acabat sent un xec en blanc que permet desplegar polítiques educatives diferents i fins i tot oposades. La Llei permet canviar trets essencials del sistema a base de decrets i reglaments; han traslladat la inestabilitat de les lleis d'educació als seus decrets..."

El caràcter de llei de país mereix aquest posicionament de la diputada: "Finalment, la Llei l'anomenen «una llei de país» (...). Alguns sembla que han confós aquesta expressió amb una llei amb Convergència i Unió. No és el vot de l'oposició el que la converteix en millor o més representativa (...)"

Per a ICV-EUiA la LEC és, sobretot, una llei ideològica, no pedagògica: "Ha estat un camp de batalla per la confrontació d'idees i d'interessos, una batalla en què ha acabat imposant-se la llibertat d'escollir per sobre de la cohesió social, la quota de mercat per sobre de les obligacions de servei públic, o, finalment, el finançament públic de l'oferta privada per sobre de la inversió en qualitat."

La retallada que ha partit la Llei des del punt de vista de les capacitats dels ajuntaments i les zones educatives", també justifica la negativa d'Iniciativa, com la possibilitat que l'escola pública passi a ser subsidiària de l'escola concertada.

L'escolarització separada per raó del sexe de l'alumne també mereix el retret de Camats: "...la Llei catalana tindrà el dubtós honor de ser la primera llei de l'Estat a establir que la separació de nens i nenes és una opció amb dret a concert." Iniciativa propugnava l'escolarització mixta necessàriament, que no té una empara legal expressa i explícita en el marc normatiu espanyol de caràcter bàsic.

La portaveu deixa clar que el finançament del sis per cent del PIB a la Llei és molt positiu, "però volem que sigui despesa pública".

Es defensà de l'acusació de votar la LOE i no votar la LEC. “Avui encararem el debat final de la Llei, els puc garantir que la postura del nostre grup parlamentari ha estat coherent a recolzar la LOE i a dir «no», avui, a la Llei d'Educació...”.

INTERVENCIÓ DEL DIPUTAT DEL GRUP MIXT, SENYOR ROBLES

L'arrencada del discurs ja va ser directa: “...avui s'aprovarà una llei per garantir privilegis d'uns catalans i prendre els drets d'uns altres. No serà una llei d'educació ni de Catalunya, només serà una llei d'adoctrinament per formar l'esperit nacionalista a les generacions a venir. Aquesta Llei és la culminació d'una història infame d'exclusió lingüística, és la culminació de trenta anys de dissimulacions i de mentides per evitar la contestació social de milers de ciutadans exclosos dels seus drets culturals i lingüístics a l'escola.”²⁵

S'hi afegeix que “Varen vendre una Llei d'Educació per acabar amb el fracàs escolar i una llei de país, és a dir, consensuada entre tots. I l'únic que queda clar (...) és que no és d'educació, no és de consens, no és de país”, la intervenció del senyor Robles queda així resumida.

RESULTAT DE LA VOTACIÓ I APROVACIÓ DE LA LLEI

Acabada la intervenció del senyor Robles, començaren les votacions. Es rebutjaren les esmenes que encara quedaven vives i s'inicià una votació separada dels diferents títols de la Llei. ICV-EUiA va fer llegir les dues esmenes que mantenia vives relatives a la laïcitat i a l'escola diferenciada, cosa que incomodà els seus socis.

Es transcriu la darrera votació: “Votem el preàmbul de la Llei. Comença la votació. Que ha estat aprovat per 103 vots a favor, 14 vots en contra i 12 abstencions.

.....
25. Tota la intervenció va ser feta en castellà. Aquí se n'ha fet una traducció al català.

Amb totes aquestes votacions, ha quedat aprovada la primera Llei d'Educació de Catalunya.” Un aplaudiment fort i perllongat va celebrar la votació.

La Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'Educació, publicada en el DOGC de 16 de juliol, conté dos-cents cinc articles, estructurats en dotze títols, vint-i-vuit disposicions addicionals, onze disposicions transitòries, una disposició derogatòria (la llei d'adults roman vigent) i quatre disposicions finals.

El títol preliminar conté l'objecte de la Llei, que és regular el sistema educatiu de Catalunya i els principis rectors; el títol I, sobre el dret a l'educació i el sistema educatiu; el títol II desenvolupa el règim lingüístic del sistema educatiu; el títol III es refereix a la comunitat educativa; el títol IV, al Servei d'Educació de Catalunya que, conformat pels centres públics i pels centres privats sostinguts amb fons públics, estableix un model educatiu d'interès públic; el títol V, sobre ordenació dels ensenyaments; els títols VI i VII es refereixen als centres educatius: el primer n'estableix les normes generals, la seva classificació i els criteris d'organització pedagògica, i el segon, l'autonomia dels centres; el títol VIII regula el professorat i altres professionals dels centres; el títol IX, la direcció i el govern dels centres educatius; el títol X ordena les competències de l'Administració de la Generalitat i dels ens locals en matèria educativa; el títol XI, de l'avaluació interna i externa i de la prospectiva del sistema educatiu; el títol XII, el darrer, regula el finançament del sistema educatiu.

9 El dia després en els mitjans escrits de difusió nacional

Com corresponia per la importància de la norma, la durada de la seva tramitació i els incidents que l'acompanyaren, el suport de CiU a la Llei, la disconformitat parcial d'ICV-EUiA, el valor que li donà el Govern i la predisposició dels mitjans, l'aprovació de la Llei d'Educació va ser saludada pels diaris, i també per la resta de mitjans informatius, amb un relleu important en el cos dels diaris i, prou sovint, en els seus editorials.

Seguidament, es recull l'impacte de la notícia en els principals diaris de difusió nacional.

LA VANGUARDIA

La Vanguardia va saludar l'aprovació de la LEC amb un gran titular “Catalunya blinda amb un ampli suport la llei educativa”. Assenyala que la Llei té el suport del 75% dels diputats, alhora que il·lustra la notícia amb l'encaixada de mans del president Montilla i Artur Mas, cap de l'oposició i líder de CiU, que, segons el diari, expressa la voluntat que la LEC perduri en el temps.

En pàgines interiors, Jordi Barbeta, responsable de l'àrea política del diari, en un article sota el títol “L'educació venç el partidisme” qualifica la Llei, àmpliament

consensuada, de transcendental i dirigida a aixecar la qualitat de l'educació. Considera que suposa, a més, una inflexió en la política catalana, en deixar de banda, els tres partits més importants del Parlament que l'aprovaren, la tàctica i el partidisme per centrar-se en l'interès general. A parer seu, la trobada de Montilla i Mas solemnitza l'acord polític més important de la legislatura.

El discurs sobre la Llei s'ajusta al que es pot considerar canònic que s'inspira en el discurs oficial de la Conselleria, presidida per Ernest Margall, "l'artífex de la Llei", abans esmentat. "La cultura de l'esforç, el principi d'autoritat i el compliment del deure han inspirat els objectius de la Llei, amb què el Departament d'Educació intentarà millorar el rendiment del sistema educatiu" que els estudis PISA i altres posen en qüestió.

L'articulista considera que el tripartit va rebre un cop dur, en no haver-se pogut mantenir unit en "la llei més important de la legislatura", en referència a la negativa d'Iniciativa-Esquerra Unida i Alternativa, de donar suport a aspectes essencials de la Llei. "El més coherent, segons els seus aliats, hagués estat que Iniciativa hagués renunciat, ahir mateix, a seguir al Govern", com Barbeta apunta en la crònica. També posa en boca del líder d'ERC l'afirmació que la posició d'ICV-EUiA és "un greu precedent".

El dia abans, el director del diari, José Antich, publicà en la segona del diari un article sota el títol "La millor llei possible". Antich alaba la cintura política de CiU ("el seu gest garantint l'estabilitat en alguna cosa tan important com l'educació té encara més valor") i PSC, a la qual se suma "intel·ligentment" ERC, i desqualifica la resta de partits situats als extrems de l'arc parlamentari. Per al director, la Llei suposa un salt qualitatiu respecte de la legislació anterior en millorar l'autonomia dels centres, la capacitat de les direccions, preservar l'especificitat de l'escola catalana i la "complexa relació" pública-privada, i buscar una certa avaluació del sistema educatiu. La posició d'ICV, conclou, "sembla donar la raó als qui sostenen que la seva sortida del govern es produirà, de manera pactada, en els propers mesos".

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA

El Periódico va fer de l'aprovació de la Llei el tema del dia. La portada, a cinc columnes: "Aprovada una històrica Llei d'Educació. Catalunya inicia la gran reforma de l'escola". Ja en la portada explica que "Iniciativa va votar en contra d'alguns aspectes del text i va trencar la unitat del tripartit" i que la Llei neix amb vocació de perdurar "en ser recolzada per socialistes i convergents".

En pàgines interiors, de la 2 a la 5, es fa un desplegament força complet de la notícia, que és il·lustrada amb una fotografia de mitja pàgina i cinc columnes de Montilla i Mas al Palau de la Generalitat i un titular "CiU, PSC i ERC ratifiquen una llei d'educació immune al vaivé polític". Assenyala que "la federació nacionalista renuncia en el ple a furgar en una divisió del tripartit sense precedents" i que "el nou marc legal permetrà adaptar la política educativa de Catalunya segons el color del Govern".

Segons el diari, per primer cop a Espanya una llei d'educació neix amb l'acord dels principals partits del govern i de l'oposició, a diferència del que succeeix en el Congrés dels Diputats en aprovar les successives lleis educatives de l'Estat.

El diari dóna compte de les posicions dels partits i també de sis personalitats a qui se'ls demanà el parer. El president d'Axia, Carles Mata, creu que "es pot passar d'un model de gestió assembleari a un altre de professional". Gregori Luri, pedagog i filòsof, considera la LEC "innecessària" i que per a dur-la a bon port són necessaris no només el consens polític sinó també el professional. La senyora Lola Abelló, expresidenta de CEAPA, considera que algunes idees recollides a la Llei poden donar resposta a algunes necessitats plantejades. Isidre Rabadà, dirigent de CCOO, confessa que la Llei li produeix una enorme decepció i considera que el desplegament de la Llei serà motiu d'enfrontament amb el professorat. Francisco Longo, d'ESADE, considera que la llei va en la bona direcció. Finalment, l'exconsellera d'Ensenyament Carme Laura Gil considera que no és pròpiament una llei catalana en estar supeditada a les lleis orgàniques estatals, alhora que opina que el que s'hi disposa podia quedar

regulat per normes amb rang de decret. Per a l'exconsellera, la Llei neix coixa en no tenir el suport dels ensenyants.

En l'editorial, *El Periódico* deixa constància que Catalunya té una llei que ha de ser “durant quinze o vint anys el full de ruta d'un dels pilars de la societat: l'ensenyament”. Deixa constància del suport de CiU i la no conformitat d'ICV, sense que se n'hagi de veure afectada l'estabilitat del Govern. Creu que ICV no li dóna suport perquè la llei permet el finançament públic de les escoles que separen nens i nenes i que el PP s'hi oposa perquè blinda la normalització lingüística. Apunta que els sindicats de mestres temen que la norma debiliti l'ensenyament públic i les seves condicions laborals. Acaba reclamant més implicació de les famílies, cosa que veu amb un cert escepticisme.

EL PAÍS

El País, en la seva edició per a Catalunya, dóna compte, a una columna de l'aprovació de la Llei pel “80% dels vots en tots els articles i el 90% en la major part del text”. Assenyala que compta amb el suport de CiU i la no conformitat d'ICV en allò que impedeix la no concertació dels centres que separen els alumnes per sexes, i en no acotar els deures dels centres concertats. Considera que el desenvolupament de la Llei serà decisiu, perquè “deixa sense concretar bastants temes perquè pugui desplegar-se a esquerra i dreta”.

El diari demanà l'opinió de representants de les famílies, sindicats i patronals. Pere Farriol, de FAPAES, que veu riscos que algunes escoles no puguin tenir capacitat per ser autònomes; Jordi Sànchez, de la Fundació Jaume Bofill, que coordinà, segons el diari, el Pacte Nacional per a l'Educació, considera que no s'aprofita la Llei per crear una xarxa única de centres públics i concertats; Enric Puig, de la Fundació escoles Cristianes, creu bo el consens assolit i el reconeixement dels centres concertats i públics; Rosa Cañadell, d'USTEC, que es manifesta en contra perquè no resol la massificació, la manca de docents i l'atenció a la diversitat; Walter Garcia, de la FAPAC, a qui agrada l'autonomia però no la separació en els

centres per sexes o que els centres concertats pugin seguir cobrant; Montserrat Ros, de CCOO, a qui no agrada la Llei perquè no s'aborden els problemes reals; Roser Font de la UGT, qui veu bé la distribució dels immigrants i la igualació de salaris dels docents, però a qui no convenç la separació de centres públics i concertats.

El País publica un article de la periodista Esther Vera. Elogia la Llei com un èxit de la negociació, la tenacitat i la responsabilitat. Reconeix al conseller Maragall el mèrit de tirar endavant la Llei amb consens, malgrat no “pertànyer precisament al cos diplomàtic”. Reconeix a Artur Mas haver sabut pactar una llei fonamental des de l'oposició i l'habilitat de fer la fotografia amb Montilla, deixant ERC fora del joc mediàtic.

Avui

L'*Avui* situa en portada la foto Mas-Montilla i titula: “La Llei d'Educació aprovada amb els vots de CiU, PSC i ERC”. Assenyala que socialistes i la federació nacionalista estan disposats a explorar nous pactes i dóna compte de l'avís de Puigcercós que espera que no s'obri la veda de la divisió al tripartit.

El dia 1 de juliol, en la seva editorial sota el títol “Consens de país per una nova educació”, es fa ressò de la trobada de Mas i Montilla, del no suport a la Llei d'ICV-EUiA, pel tractament de l'educació concertada. Atribueix al PSC, representats per les persones de Montilla i Maragall, un paper clau en l'aprovació de la Llei, compartit amb ERC, i reconeix la importància del paper de CiU: “Que una formació que és alternativa al govern pacti amb l'executiu una llei de tanta transcendència és un gest de responsabilitat amb pocs precedents. Altres Parlaments, com l'espanyol, no han brillat precisament en la consecució d'acords d'aquesta envergadura”. Aprofita l'avinentsa per reclamar que “l'entesa de país que avui oficialitzaran Montilla i Mas es pogués traslladar a molts altres àmbits claus bloquejats o empantanegats pel partidisme de curta volada. La societat demana consensos, i l'entesa de país Montilla-Mas sobre l'educació assenyala el camí correcte”.

L'*Avui* destaca una frase de cada diputat que intervén en el Ple. Maragall: “Aquesta Llei dóna tot el sentit a l'Estatut, és la seva prolongació natural i posa en evidència la seva potència”; Rigau: “És la primera llei a tot l'Estat que pacta una força que és alternativa amb un govern”; Freixanet: “ERC amb el seu programa el 2003 va obrir la llauna. Amb aquesta Llei construïm estat, construïm Estat català”; Camats: “La seva foto d'aquest matí (Mas-Montilla) té el preu de trencar la del Pacte Nacional del 2006”; López: “El primer que va produir aquesta Llei és el trencament del tripartit. Va canviar ICV per CiU”; Robles. “Un s'imagina els comissaris lingüístics a les escoles amb la LEC a la mà com els talibans amb el fuet.”

El periodista Lluís Bou publica una crònica de la jornada del dia 1, sota el títol “Maragall altre cop”. La Llei és, al seu entendre, un pacte de fons entre Ernest Maragall i Irene Rigau, de CiU. Recorda que Ernest Maragall, a qui qualifica com a “amic de CiU”, ja va desencallar l'Estatut sopant una truita amb el diputat convergent Francesc Homs.

El fet que ICV no votés la totalitat de la Llei i que en rebutgés parts essencials, sense plantejar-se abandonar el govern, dóna, a criteri del periodista, un doble missatge: “per als grans pactes el PSC sempre acaba buscant CiU. I, segon, a partir d'ara cada partit del govern pot anar per lliure sense que comporti la sortida de l'executiu”.

També es fa ressò del malestar d'ERC per la foto Mas-Montilla i es refereix a l'advertiment de Dolors Camats, la diputada d'ICV, a Puigcercós: “si no vigiles, Joan, la foto d'aquest matí la faran més sovint”.

El fet que el tripartit celebrés diferentment l'aprovació de la Llei és una mostra més del trencament, tal vegada irreversible, entre els socis del tripartit, i en Bou hi fa esment. Maragall és victorejat per una trentena de càrrecs del Departament d'Educació convidats al Parlament per celebrar-ho. S'hi suma Rigau i és igualment aclamada. Mentrestant, els diputats Camats i Bosch, del grup d'ICV-EUiA, es retraten amb els contraris a la LEC, sense cap eufòria.

La distància entre Maragall i Camats es palesa l'endemà en ser entrevistat Ernest Maragall a *El Món a RAC1*. El conseller explica com li diu a l'ecosocialista en acabar la seva intervenció de quina llei havia parlat, que no era la mateixa que aquell dia s'estava votant. També diu que tot el Govern assumirà la Llei i l'aplicarà amb tots els ets i uts. Ja es veurà.

10 La posició del Departament d'Educació

El Departament d'Educació, un cop la Llei va ser aprovada, va publicar en la seva pàgina web el que considerava els aspectes rellevants de la norma: desenvolupa al màxim les competències de l'estatut en matèria educativa i compleix el mandat del Pacte Nacional per a l'Educació; defineix el Servei d'Educació de Catalunya; aposta per l'autonomia dels centres, reforça el paper de les direccions dels centres públics i crea l'Agència d'Avaluació de Catalunya; dóna la possibilitat de crear els cossos docents propis de Catalunya; aprofundeix els mecanismes de coresponsabilització amb les administracions locals i preveu unitats de planificació com la zona educativa; la carta de compromís de les famílies amb l'escola; el blindatge del model lingüístic català i l'aposta pel trilingüisme; la previsió d'increment pressupostari de 1.500 milions d'euros, en vuit anys, fins arribar al 6% del PIB.

El conseller Maragall escriu una carta als docents de Catalunya. En paraules del conseller, “és la primera llei d'educació del nostre país i desenvolupa totes les potencialitats de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya; ens dota dels instruments per construir i consolidar el nostre model educatiu, i té per objectiu donar resposta a les necessitats de formació, humana i instrumental, de la nostra ciutadania”, fet que “ens ha d'omplir d'orgull”.

Assenyala que la Llei té un ampli suport que garanteix l'estabilitat de la legislació. I el repte que suposa la seva implementació. “Als i a les professionals, perquè la normativa us aportarà confiança i autonomia plenes.”

Al seu entendre, la Llei marca un camí cap a la modernització de l'educació, que “exigeix la creació d'un autèntic Servei d'Educació de Catalunya”.

Es posa abans la bena que la ferida, en demanar-se: “Tornarem a viure una allau de decrets i normes que ens encotillaran novament sota la promesa d'una autonomia en realitat inexistent? De cap manera”. Prou sap per on plora la criatura, prou sap que aquesta és exactament la percepció de les direccions dels centres i dels qui segueixen l'educació a Catalunya.

Com per reafirmar-ho, anuncia “que per al proper curs, que començarà el 14 de setembre, hi ha dos grans objectius respecte a la normativa: Un decret d'abast molt ampli sobre l'autonomia de tots els centres, que desplegui les possibilitats que preveu la Llei d'Educació”, i més endavant, “L'altra gran norma farà referència a la direcció dels centres públics.” Uns paràgrafs després, noves normes treuen el cap en el discurs: “S'hauran d'abordar, també, temes tan crucials com l'accés i la provisió de llocs de treball en els centres públics, la carrera i la promoció docent, l'avaluació del professorat, etc.”

La carta s'adreça també a les associacions de mares i pares de Catalunya, amb la intenció que la facin arribar a totes les famílies amb filles i fills escolaritzats, reclamant la implicació activa de les famílies, per modernitzar “la nostra educació a partir de la Llei d'Educació de Catalunya.”

En paraules del conseller, “En resum, hem d'abandonar la concepció assistencial de l'escola per enfocar l'educació d'una manera més global.”

A les acaballes de la carta, el conseller rebla el clau: “Acabo i vull fer-ho esmentant la paraula que —al meu entendre— defineix el procés que s'obre ara, i que tots i totes hem de ser capaços de fer aparèixer i de conservar: confiança. Confiança com l'element definidor en totes les relacions que defineixen el procés educatiu. Confiança entre mestres i alumnes, entre escola i família, entre Administració i professorat, entre governants i ciutadania. La confiança és del tot imprescindible

per a la modernització de l'educació: confiança per guiar-la, confiança per executar-la i confiança per impulsar-la. Confiança, en definitiva, per educar.”

L'equitat i la qualitat que informaven el discurs sobre la Llei han donat pas a la modernització. La persistent desconfiança entre els representats dels professors i l'Administració i entre els governants i la ciutadania ha de ser transmutada en confiança. Dit sigui de pas, entre mestres i alumnes, i escola i família, la desconfiança no és pas un problema arrelat ni generalitzat.

11 La posició dels partits polítics

CiU

Qualificà el dia 1 de juliol de transcendent ja que “s’ha aconseguit que a Catalunya hi hagi una llei del sistema educatiu de gran consens, amb voluntat d’estabilitat i de permanència, governi qui governi, que ha de servir per millorar l’educació al nostre país.”

Considerà que aquest era un desig i una demanda de la societat catalana, alhora que posà de manifest que és el primer cop a nivell estatal que una força que és alternativa pacta una llei educativa amb el Govern, cosa que demostra, al seu entendre, que Convergència i Unió ha prioritzat els interessos de país als interessos partidistes.

Assenyalà que amb la seva actuació responsable, davant d’un tripartit desunit, ha possibilitat l’aprovació d’una llei de país i no només del Govern, i reclamà la continuïtat del consens en el desplegament de la norma.

Per a CiU les principals avenços de la Llei són:

“1. Desenvolupament d’un model educatiu d’interès públic propi que garanteix als catalans una educació de qualitat en condicions d’igualtat; una aposta per la coresponsabilitat social; una aposta per l’assoliment de la igualtat d’oportunitats en un marc de llibertat; una aposta pel país i per les seves famílies.

2. Garantia d'una escola catalana en llengua i contingut. Es reconeix a la Generalitat la capacitat per determinar la distribució horària de les matèries i, d'una manera clara, la de les llengües. Es blinden el català com a llengua vehicular i la immersió lingüística.
3. El plurilingüisme de l'alumnat que la Llei postula i el fet de determinar quin és el nivell de llengües estrangeres que ha d'assolir tot alumne i quin és el nivell no només de llengua estrangera sinó també de llengua catalana que necessita dominar un professor.
4. L'aposta que la Llei fa pels centres, pels seus projectes, perquè les famílies puguin escollir la millor formació per als seus fills i perquè s'impliquin en la seva educació.
5. La formació dels docents i el seu reconeixement que la Llei propugna.
6. L'aposta per l'avaluació i el retiment de comptes, perquè el sistema educatiu ha de garantir al màxim la seva eficàcia.
7. L'avenç cap a la gratuïtat real de les etapes educatives declarades gratuïtes, i a la qual les famílies tenen dret, i també la gratuïtat progressiva de l'educació postobligatòria per a tothom.
8. El fet que la Llei prevegi terminis clars per a l'homologació de tot el professorat, per avançar cap a la igualtat de condicions laborals de tot el professorat.
9. La lluita contra la desvalorització dels continguts i de l'autoritat. Es defineix el director com a autoritat pública.
10. L'aposta per la innovació pedagògica, pel lideratge, pels serveis digitals, pels nous entorns d'aprenentatge, tot allò que adequa l'educació a les exigències de la societat del segle XXI.”

PSC

Abans de l'aprovació de la LEC el PSC, en un document titulat "L'educació que sap on va", explica el seu posicionament. Valora el consens assolit perquè creu que és el que demana la societat catalana i la condició imprescindible per assegurar una llei duradora en el temps, que permetrà desenvolupar en el futur el model educatiu que defensa. Considera que els principis del socialisme (els ideals del progrés, la igualtat i la justícia social) són els principis rectors de la LEC.

Tot el text de la LEC està, al seu entendre, orientat a fer possibles, coordinadament, dos objectius cabdals: l'equitat i l'excel·lència i, amb governs socialistes (res es diu de governs d'entesa o tripartits), el seu desenvolupament permetrà, entre altres objectius, fer competitiu el model de producció català, tot preservant els drets laborals i les garanties de l'estat del benestar; avançar cap a la millora dels resultats educatius de l'alumnat i garantir la cohesió social; reforçar la importància del català i potenciar el plurilingüisme; definir un model educatiu descentralitzat, on les administracions locals tinguin un pes determinant; corregir el caràcter uniformitzador del sistema educatiu i donar resposta diversificada a la pluralitat de l'alumnat i de la societat; garantir la gratuïtat efectiva dels ensenyaments declarats gratuïts; posar en valor la titularitat pública dels centres (públics) i donar contingut a la carrera professional docent; reconèixer l'esforç de l'escola privada, especialment en aquells centres més compromesos amb treballar al servei de la cohesió social al territori; fer més equilibrada l'escolarització de l'alumnat amb necessitats educatives específiques; aprofundir en la cultura i la pràctica de l'avaluació, adreçada a la millora dels resultats.

ERC

La mateixa setmana de l'aprovació de la Llei al Parlament, el dilluns 29 de juny, el secretari general d'ERC, Joan Ridaó, lamentava, en referència ICV, que partits que van donar suport a la LOE, que "està molt per sota quant a exigència dels concerts educatius", no votin la LEC. Per a Ridaó, la LEC és una llei "estable i estructural que

va més enllà de la conjuntura” i garantirà “l’existència d’un servei públic educatiu, que acabarà amb la dualitat de drets i deures dels centres, independentment de si són privats o públics”. A més, “la Llei faculta a poder condicionar els concerts” i plasma la plena competència estatutària de la Generalitat en matèria d’ordenació de llengües, de matèries i de marc horari.

ERC posava en relleu que la Llei fixa un “increment progressiu quant a la despesa educativa de fins al 6% del PIB en vuit anys i també dota de plena autonomia els centres i els equips directius” i “garanteix que el català sigui llengua vehicular, blinda la immersió lingüística i no aplica la tercera hora de castellà”.

L’exconsellera Marta Cid, que va impulsar el PNE, en una entrevista amb l’Agència Catalana de Notícies explicava el dia abans de l’aprovació de la Llei, que “aquesta no és la llei d’ERC, si ho fos hagués entrat molt més a fons en els temes de gratuïtat”, que “no és una llei de dretes”, que “deixa clar que l’eix vertebrador del sistema educatiu és l’escola pública i que la seva titularitat recau únicament en l’Administració”.

Considera que no traeix el Pacte Nacional per a l’Educació” i que és “cabdal per al país que la Llei duri molts anys, que hi hagi pau educativa”; creu que “la posada en escena de les Bases de la LEC no va ser encertada”, en trencar les bases del consens que hi havia en el PNE i que “la Llei que s’aprovarà no té res a veure amb les Bases”.

En preguntar-li per les vagues, respon que “si les coses s’haguessin portat d’una altra manera, i les hagués portat el mateix equip que va fer possible el PNE, aquest país s’hagués estalviat unes quantes d’aquestes quatre aturades. És cert que els sindicats no poden marcar el ritme de la redacció de la Llei, però és impossible fer les coses bé en l’àmbit educatiu sense els professionals, i els sindicats els representen”.

ICV-EUiA

El dilluns anterior a l'aprovació de la Llei, la portaveu del grup parlamentari d'ICV-EUiA es va referir al Projecte de Llei d'Educació (LEC), per assenyalar que la LEC “no compleix el Pacte d'Entesa” i per demanar a PSC i ERC que “reflexionin i reconsiderin” la postura respecte a les subvencions a les escoles concertades que segreguen nois i noies a les aules. Segons Camats, “la majoria social que ha fet possible el Govern d'esquerres no entén aquesta Llei ni el preu que s'ha pagat”, que considera massa alt en haver pactat amb CiU.

Per a Camats, la LEC és “una oportunitat perduda” i va considerar coherent la postura d'ICV-EUiA, en defensar ara els mateixos valors que defensaren abans de formar el Govern d'esquerres. Creu la portaveu que en tot el debat de la LEC hi ha hagut una gran part de la comunitat educativa que els ha fet costat.

Iniciativa va elaborar un argumentari sobre la LEC amb el títol “Per equitat i per qualitat, escoles i instituts, tots de primera!” que duu data de juny de 2009.

El text comença amb la constatació que ICV-EUiA va donar ple suport al Pacte Nacional per a l'Educació, signat per la immensa majoria de la comunitat educativa catalana el 20 de març de 2006.

Tal com ja recollia el document “Les esmenes clau d'ICV-EUiA per a una llei hereva del Pacte Nacional per a l'Educació i capaç de generar l'acord de la comunitat educativa”, de 28 de febrer de 2009, les esmenes presentades per ICV al projecte de LEC anaven adreçades a acabar amb la doble xarxa de centres educatius a Catalunya i disposar d'un únic sistema amb dos tipus de titularitat (pública i privada) amb igualtat de drets i obligacions, a fer palès que el Govern de Catalunya té tota la responsabilitat en la garantia dels drets educatius i a fer possible una educació adaptada a un país plural que doni als centres més capacitat de relació i adequació amb el seu entorn, que faciliti a tot l'alumnat l'accés a totes les oportunitats educatives més enllà de l'horari lectiu i que faci possible un millor ajustament entre la formació i el treball al llarg de la vida.

L'exclusió de la definició continguda en el PNE del Servei Públic d'Educació (SPE) que explicitava la igualtat de drets i de deures de tots els centres sostinguts amb fons públics explica la disconformitat de fons d'ICV de fons a la LEC, Llei que, a criteri d'Iniciativa, no fa de l'escola pública l'eix vertebrador del sistema educatiu.

Per a ICV-EUiA, el model educatiu que es deriva de la LEC equipara les escoles públiques i les concertades en drets (especialment pel que fa al finançament), però no en obligacions. La LEC consolida una doble xarxa educativa finançada amb diners públics, i l'escola pública es manté com a subsidiària de l'escola concertada, a la qual van a parar la major part de les partides pressupostàries previstes.

Iniciativa considera que “és el model educatiu que Catalunya ha conegut en els vint-i-tres anys de govern de CiU, i al qual, contra el que es preveia en el Pacte Nacional per a l'Educació, PSC i ERC han volgut donar legitimitat i carta de naturalesa amb l'actual text de la LEC”.

A banda del que ja ha estat assenyalat, els punts centrals de discrepància amb la LEC són formulats per ICV de la manera següent: La LEC permet millores del finançament dels centres concertats, sense les contraprestacions que es definien explícitament al PNE; no tanca les portes a la selecció d'alumnat pels centres; no estableix com a obligació de la Generalitat la creació d'escoles públiques allà on hi hagi demanda de noves places escolars; no reconeix als ajuntaments les competències per intervenir de manera més eficaç en l'equitat educativa i l'èxit escolar per a tothom; no assegura el finançament públic suficient per a la mitjana de la despesa educativa de la Unió Europea.

ICV considera que la LEC no és hereva del PNE, ni en la lletra ni en l'esperit. És una llei condicionada per la voluntat d'arribar a acords a curt termini amb CiU, i que “en les seves intencions fa un plantejament a favor de la qualitat i de l'equitat per a tothom, però que en moltes de les seves determinacions només mostra un evident interès per mantenir l'*status quo* d'uns quants”.

El 6 de juliol el secretari general d'ICV, Joan Herrera, plantejà de fer un referèndum per tal que els catalans opinin sobre la segregació de sexes en les escoles, tan bon punt s'aprovi la futura Llei de Consultes Populars. Al seu parer, hi ha una gran distància entre el que el Parlament ha aprovat i el que vol la gent.

PARTIT POPULAR

El mateix dia que s'aprovava la Llei, el portaveu d'educació i diputat del PPC al Parlament de Catalunya, Rafel López, va considerar que la Llei d'Educació no té el consens social, que és una llei d'escó i no d'aula, i que no té tampoc consens polític, "ja que només la recolzen tres dels sis grups parlamentaris representats a la cambra".

El PP considera que a la major part de la comunitat educativa no els agrada la Llei i que no poden votar una llei que s'ha fet amb presses i sense diàleg, i que no arreglarà els problemes que té l'educació a Catalunya. Per altra banda, el PP creu que la Llei no parla de l'educació, que només parla de gestió i administració, i que està pensada per anar en contra del professorat, sense que tampoc no augmenti els recursos econòmics destinats a l'educació.

El 3 de juliol el PP va demanar la compareixença urgent del ministre d'Educació en el Congrés per explicar què pensa fer el Govern de l'Estat davant de l'aprovació de la LEC.

El PP català, segons informen els mitjans, ha demanat al seu president no presentar recurs d'inconstitucionalitat fins que el Tribunal Constitucional no hagi resolt el presentat per l'Estatut, atès que consideren que les posicions defensades en la LEC sobre el català se sostenen en el que l'Estatut disposa. Tanmateix, no es pot descartar que el recurs s'acabi presentant dins el termini de tres mesos des de la publicació de la LEC en el DOGC.

El 6 de juliol l'expresident del Govern espanyol, José Maria Aznar, va fer unes declaracions qualificant la LEC d'error, de filla del fanatisme i el sectarisme, i de norma que conculca drets i llibertats dels ciutadans. Per a Aznar, la LEC suposa eradicar l'ensenyament de l'espanyol de l'escola. Al seu entendre, no s'està davant d'un problema lingüístic sinó de violació de drets de les persones.

12 La posició d'organitzacions sindicals i representants de la comunitat educativa

USTEC-STEs

Per al sindicat, el Parlament de Catalunya ha aprovat la LEC en contra del professorat i la comunitat educativa, que d'una manera reiterada ha expressat el seu rebuig en les diferents vagues i mobilitzacions alhora que lamenta “profundament que un govern, pretesament d'esquerres, aprovi una llei que va en contra de l'educació pública i a favor de la seva privatització”, tal com s'expressa en el comunicat d'1 de juliol.

Tanmateix, les vagues no han estat en va perquè han servit per frenar i ajornar el procés de privatització, retirar la proposta d'un estatut docent que no respectava les peculiaritats de la funció pública i abocava a la laboralització del professorat, i aconseguir que la Generalitat sigui l'única administració educativa, frenant el desmembrament del sistema.

El sindicat rebutja la Llei pels motius següents: no aporta cap millora al sistema educatiu, col·loca a la xarxa pública en condicions de subsidiarietat i empitjora les condicions de treball del professorat; consolida i augmenta el poder de les patronals religioses en l'àmbit educatiu, destina més diners als centres privats sense cap obligació ni cap mecanisme per evitar la distribució desequilibrada de l'alumnat; permet la segregació per sexes; amplia els concerts a noves etapes

educatives; permet destinar diner públic per a la nova construcció de centres privats concertats; consolida el camí obert cap a la privatització de l'ensenyament; estableix un model d'autonomia basat en la diferenciació dels centres segons els resultats escolars; afavoreix l'autofinançament dels centres públics; proposa un model de gestió empresarial que dificulta el treball en equip; defineix els directors dels centres públics com a “personal directiu”, amb règim jurídic específic i els possibilita seleccionar, avaluar i nomenar al professorat; desregularitza les relacions laborals i introdueix formes de provisió subjectives i discrecionals; proposa un nou sistema retributiu jerarquitzat basat en un model d'avaluació punitiva i increments retributius per resultats obtinguts; obre la via a la laboralització del personal substituït amb el consegüent empitjorament de les seves condicions de treball i redueix el salari del professorat durant els tres primers anys; no hi ha un compromís clar d'inversió pública, ni tampoc cap compromís de dedicar més recursos als centres públics, que són els que tenen més mancances.

LA POSICIÓ D'AJEC, FAPAC, FAPAES, MRP, CCOO I UGT

L'Associació de Joves Estudiants de Catalunya (AJEC), la Federació d'Associacions de Mares i Pares d'Alumnes de Catalunya (FAPAC), la Federació d'Associacions de Pares d'Educació Secundària (FAPAES), la Federació de Moviments de Renovació Pedagògica de Catalunya (MRP), Comissions Obreres (CCOO) i la Unió General de Treballadors (UGT), organitzacions que varen plantejar conjuntament esmenes a la LEC, pocs dies abans de la seva aprovació varen anunciar la voluntat de fer un seguiment de les seves demandes durant el desplegament de la Llei, a la qual no s'incorporaren algunes de les esmenes més importants que suggeriren.

En les esmenes, les organitzacions esmentades consideraven el “servei públic d'educació en referència al caràcter públic i gratuït de l'educació, definit com un dret de ciutadania i on tots els centres finançats amb fons públics han de garantir condicions d'igualtat i equitat per atendre tot l'alumnat”.

Al seu entendre, la LEC “trenca amb el model de servei públic del Pacte Nacional per a l'Educació, on es promou el caràcter públic del servei educatiu com a supe-

ració de la segmentació de l'alumnat d'acord amb els seu nivell socioeconòmic” i no estableix l'obligació en relació a la gratuïtat, l'accés en condicions d'igualtat, l'escolarització mixta o la responsabilització en l'escolarització equilibrada dels alumnes que presenten necessitats específiques de suport educatiu.

Tampoc no es contempla que els processos d'escolarització estiguin gestionats i supervisats per les oficines municipals d'escolarització, ja que únicament es preveu que s'encarreguin de la distribució de l'alumnat quan hi hagi vacants i/o la matriculació fora de termini.

La Llei no garanteix, a criteri d'aquestes organitzacions, que les necessitats d'escolarització siguin satisfetes amb una oferta pública suficient, deixant la porta oberta a subvencions a iniciatives privades en etapes no obligatòries.

Per les facilitats que es donen a l'escola privada concertada, constaten “que l'escola pública deixa de ser referent de qualitat del servei públic d'educació”. Al seu entendre, la norma deixa la porta oberta a la possibilitat que es puguin incrementar places en el sector privat concertat en detriment del sector públic, i no estableix el “compromís del Govern de la Generalitat de garantir places públiques suficients que assegurin l'escolarització de qualitat en tots els nivells educatius”.

Malgrat que la norma incorpora la proposta de les citades organitzacions de destinar el 6% del PIB a despesa educativa, fan notar que no es detalla que la totalitat del percentatge correspongui íntegrament i exclusiva a finançament públic.

LA POSICIÓ DE LES ESCOLES CONCERTADES

En un article de 20 de juliol a la revista *Foc Nou*,²⁶ el secretari general de l'Escola Cristiana de Catalunya escrivia: “Han passat quatre anys i després d'un llarg procés iniciat fa un any i mig amb la presentació d'un Document de Bases, i que té

.....
26. PUIG, E. (2009). “La nova Llei d'Educació, una bona oportunitat”. *Foc Nou*, 423, agost-setembre.

com antecedent el Pacte Nacional per a l'Educació de 2006, tenim a les mans la Llei d'Educació de Catalunya (LEC), aprovada amb els vots dels grups parlamentaris de CiU, PSC i ERC, el primer dia del mes de juliol d'enguany. El text final ha millorat molt si es compara amb l'Avantprojecte inicial, poc respectuós amb la realitat històrica de l'educació en el nostre país, la que ha anat configurant, amb l'aportació de l'Administració i de la iniciativa social, un sistema educatiu plural integrat per l'escola pública i l'escola privada concertada.”

De la Llei en destaca la possibilitat d'estabilitat i els aspectes següents: “el respecte al pluralisme i a l'autonomia dels centres; avança en la professionalització de la funció directiva dels centres; l'avaluació periòdica del sistema des d'un organisme extern a l'escola; la continuïtat del model lingüístic actual que tant ha contribuït a la cohesió social, evitant la fractura per aquest tema; la definició, d'acord amb l'Estatut d'Autonomia, del model educatiu de Catalunya com un model d'interès públic que reconeix l'existència de dues xarxes educatives, pública i privada, que es complementen i integren el Servei Educatiu de Catalunya. És també molt important el compromís per incrementar, fins al 6% del PIB, la inversió en educació.”

Quant als centres concertats “convé destacar, també, que reconeix la llibertat d'ensenyament i el caràcter propi dels centres privats; no imposa noves condicions per al concert educatiu als centres que ja el tenen; no nega la possibilitat d'establir criteris complementaris en la regulació de l'admissió d'alumnes; estén la gratuïtat als programes de qualificació professional inicial i als cicles formatius de grau mitjà; possibilita l'ajuda econòmica per a l'educació infantil de zero a tres anys i les escoles de música i obre perspectives per a la concertació de l'educació postobligatòria (batxillerat i formació professional); es compromet a l'homologació de les condicions econòmiques i laborals del professorat.”

Malgrat que segueix apreciant alguns punts preocupants com ara el desenvolupament de les zones educatives, que pot dur a intervencionisme i disparitat de criteris, o el fet que la Llei no contempla mecanismes que garanteixin la gratuïtat real dels ensenyaments, el secretari general de la Fundació Escola Cristiana de

Catalunya (FECC) considera que la LEC, “la millor LEC possible en el nostre context social i polític i d'aritmètica parlamentària” pot ser “acollida amb una moderada esperança”. Gairebé per cloure l'article, escriu: “Estem, però, davant una bona oportunitat: acomodar el sistema educatiu català, escola pública i escola privada concertada, cada una des de la seva realitat i missió, a les disposicions de la Llei i a l'esperit que ha animat el seu procés de consens i aprovació.”

El 2 de juliol la Federació d'Associacions de Mares i Pares de les Escoles Lliures de Catalunya (FAPEL), mitjançant una nota de premsa, va manifestar “la seva satisfacció, no solament per l'ampli consens del ple del Parlament amb què s'ha aprovat la Llei d'Educació de Catalunya, sinó per la participació, col·laboració i diàleg entre tots els agents polítics, socials i educatius, que durant mesos hi han treballat, colze amb colze, per assolir aquest consens”. Per a la FAPEL, les seves reivindicacions han estat acceptades.

En una carta, de data 1 de setembre, adreçada “A les mares i pares que van signar les al·legacions a l'Avantprojecte de la Llei d'Educació de Catalunya (LEC)... i a tots els membres de les comunitats educatives de les escoles concertades de Catalunya” la Confederació Cristiana d'Associacions de Pares i Mares d'Alumnes de Catalunya, la Federació d'Associacions de Mares i Pares de les Escoles Lliures, Agrupació Escolar Catalana, Associació Professional Serveis Educatius de Catalunya - Fundació Escola Cristiana de Catalunya, la Confederació de Centres Autònoms d'Ensenyament de Catalunya i la Federació Catalana de Centres d'Ensenyament, deixen constància que el “text final ha millorat molt respecte aquell Avantprojecte. Com s'ha anat posant en evidència, la vostra resposta a aquella iniciativa conjunta de la CCAPAC i de la FAPEL va capgirar el procés. El volum d'al·legacions van fer adonar al Govern que calia cercar el consens”.

13 La reacció en els centres docents

La Llei s'aprovà el primer de juliol. A les escoles hi quedava ben poca gent: els equips directius i algun que altre professor que acabava la feina. Com és natural, la sessió parlamentària va passar força inadvertida, com ho ha estat en bona part la tramitació de la Llei, excepció feta dels períodes immediatament anteriors i posteriors a les vagues i concentracions convocades per les organitzacions sindicals.

La separació entre el Document de Bases, l'Avantprojecte, el Projecte i la Llei aprovada pel Parlament és gran. Només els molt interessats coneixen el que finalment ha estat aprovat, i no cal ja dir les subtileeses del text.²⁷

La seva aprovació va coincidir amb les tasques de preparació i l'elaboració de les plantilles dels centres públics per al curs 2009-2010, en un context de forta restricció econòmica que suposa reducció de plantilles, disminució d'inversió en centres, augment de construccions prefabricades, i una creixent percepció de dificultats de tot tipus en els centres docents.

Per tot plegat, la percepció de distància entre el que es predica en la Llei, i en el discurs que l'acompanya, i les realitats educatives apreciades en els centres pels

.....

27. Hi ha un parell de blogs de persones que han intervingut en la redacció de la Llei que segueixen comentant-ne el contingut i eventual desplegament: Delalleialsreglaments.blogspot.com, d'en Francesc Vidal, i albertodelpozo.blogspot.com, d'Alberto del Pozo. Recomanables.

seus professors es fa evident. Pensi's només en la promesa, reflectida en la Llei, de fer créixer la despesa pública en educació i els ajustos de plantilla en molts centres, per justificats que puguin estar.

La Llei genera escassa complicitat en els centres docents de titularitat pública, i no massa interès, tot i la dificultat i el risc de fer una aital manifestació a partir de l'observació de pocs casos. Les successives missives del conseller no han produït cap efecte visible i sostingut, com no el produiran, probablement, els eventuals programes d'informació sobre el seu contingut que es desenvolupin, per benvinguts que siguin.

Les lleis queden lluny de la feina diària del professorat, un cop els aspectes més relacionats amb les condicions laborals o retributives, de dependència d'una o altra administració o de protecció social queden esmorteïts. Cal creure que la situació en els centres concertats no és gaire diferent de la dels centres públics, una vegada s'han esvaït els punts de la Llei que podien posar en dubte l'*status quo* i generar neguit entre el professorat, i atès l'horitzó d'equiparació que s'obre en la norma. Els debats de política educativa no acaben de quallar en els centres docents.

La possibilitat que la Llei suposi cap canvi efectiu en la pràctica educativa dels centres es veu remota, encara que desitjable. No es percep que cap de les preocupacions habituals dels centres docents puguin quedar definitivament resoltes gràcies a la Llei, malgrat els camins que es puguin obrir. La proliferació de normes acaba actuant com a vacuna. La LEC no serà tampoc llegida al detall i encara menys plenament assumida pel professorat, com altres lleis tampoc no ho han estat, llevat d'excepcions.

L'escriptora i professora Imma Monsó publica una columna en l'apartat d'opinió de *La Vanguardia* tres dies després de l'aprovació de la Llei. L'article, de gairebé cinc-cents paraules mal comptades, és un catàleg de greuges percebuts pels docents, si més no d'educació secundària de l'escola pública. Ni una sola referència es fa a la Llei. Com si no hi fos. Massa res no n'espera.

14 Epíleg

A una crònica poques conclusions se li han de fer. Justament, el que hom ha volgut és deixar constància del llarg procés encetat al desembre de 2003 amb el Pacte del Tinell, passant per la LOE i l'Estatut d'Autonomia, i tancat, quant a la Llei, el juliol de 2009, de manera que els qui segueixen la totalitat del camí recorregut puguin extreure'n les conseqüències oportunes i confegir les seves pròpies conclusions.

En part, perquè per poder escriure les conclusions convindria fer una anàlisi detallada de la Llei per acabar de veure què ha estat recollit i què no de les pretensions dels diferents actors que han formulat al·legacions a la Llei, tot distingint les incorporades perquè corresponia fer-ho per tal de donar compliment a la legislació bàsica, d'aquelles altres que eren potestatives dels legisladors.

Es pot, tanmateix, avançar algunes conclusions sobre el procés seguit i les seves circumstàncies.

La Llei va començar com la llei del Govern tripartit, o d'entesa en la segona legislatura, d'acord amb les previsions del Pacte del Tinell, l'aplicació del qual havia de suposar un canvi d'orientació respecte de la política de CiU. La LOE i l'Estatut d'Autonomia de Catalunya han influït decisivament en el seu contingut, que ha acabat força més com la Llei del Parlament de Catalunya i dels seus grups majoritaris, fonamentada en l'Estatut, que no pas del tripartit, i no només perquè ICV-EUiA

se'n despenjà en aspectes nuclears. La contribució de CiU ha estat àmpliament reconeguda. La Llei s'ha reelaborat a fons durant el tràmit en la Cambra catalana, conservant, com és natural, part de l'empremta inicial.

Com a conseqüència del suport obtingut, la Llei obliga els grups polítics a centrarse en la millora de l'educació i a deixar de banda discursos ideològics enfrontats en aquells aspectes que la Llei ja ha deixat resolts i que havien pogut ser motiu de discrepàncies. Segurament, la societat ho agrairà.

El conseller Maragall ha aconseguit el suport de l'opinió publicada i d'una part substancial de l'opinió pública. El discurs de millora de l'educació que presumiblement la Llei ha de comportar i la percepció social que tal millora és imprescindible ho feia fàcil, relativament. Algunes manifestacions de líders sindicals, singularment els més contraris a la Llei, hi han ajudat. I, per sobre de tot, n'és responsable la tossuderia del conseller, que ha comptat amb el suport de moltes personalitats rellevants a Catalunya, com ja ha estat assenyalat.

Tanmateix, al final del procés no ha aconseguit la complicitat decidida de sectors amplis del món de l'ensenyament. Les organitzacions sindicals majoritàries a l'escola pública no en són massa partidàries, de la Llei. Un dels socis del govern no està d'acord amb la seva columna vertebral. Els centres docents i els professors de l'escola pública no la coneixen i no la valoren.

El Pacte Nacional per a l'Educació ha travessat de cap a peus tot el tràmit de la norma. El PNE ha actuat com a criteri validador de la bondat de la Llei. Els qui la consideren bona, afirmen que s'hi ajusta. Els qui no, que se n'allunya. El PNE és un document llarg, prolix i poc concret, a voltes. Sempre s'hi podran trobar apartats que la Llei ha recollit i d'altres que ha violentat amb més o menys intensitat. També depèn molt de quina lectura se n'hagi fet, a partir de quins principis o cercant quines solucions o alternatives a la realitat educativa, no prou plaent.

L'elaboració de la Llei d'Educació ha centrat l'actuació de la Conselleria o, com a mínim, l'ha condicionat. Molts dels esforços dels seus òrgans superiors han estat adreçats a fer-la possible, a fer-la volguda per sectors amplis de la població i a dur-la al Parlament per a la seva aprovació. La seva tramitació ha estat acompanyada d'un període de conflictivitat entre les organitzacions sindicals i el Departament com feia temps que no es recordava.

La Llei ha patit canvis substancials, la qual cosa ha suposat que alguns que n'eren molt partidaris han refredat el seu suport, mentre que altres que manifestaven discrepàncies en algun punt l'han acabat acceptant, amb més o menys entusiasme. L'extensió de la Llei i la multiplicitat de matèries que regula permet una acceptació parcial per a gairebé tothom. Hom pot creure que ha acabat succeint com amb el PNE: a mesura que uns sectors s'acostaven a la Llei, altres poc o molt se n'allunyaven.

La Llei vol ser estable i de país, però aquesta estabilitat no dependrà tant del que els partits catalans vulguin com del que succeeixi fora de Catalunya.

Per una banda, un canvi en la legislació bàsica de l'Estat pot afectar en el futur aspectes essencials de la LEC. Per l'altra, el resultat de la sentència del Tribunal Constitucional (TC) sobre l'Estatut pot condicionar el grau d'estabilitat de la norma catalana. El ministre d'Educació, Ángel Gabilondo, va recordar el dimarts 8 de setembre en una entrevista a Telecinco que “la Llei d'Educació de Catalunya (LEC) penja directament de l'Estatut, i que per tant s'haurà d'aplicar, o modificar, tenint en compte la sentència del TC sobre el text”.²⁸

A més a més, sempre queda la possibilitat que el Tribunal Constitucional es pronunciï sobre la Llei si s'hi presenta recurs d'inconstitucionalitat. No està encara descartat que el Partit Popular el presenti.

.....
28. Segons ACN // 08.09.2009 10.18 h Ref. 505977.

En tot cas, i és essencial, el que és clar és que els dos grans grups polítics, CiU i PSC-PSOE, estan compromesos amb la Llei i la seva estabilitat, la qual cosa fa pensar que serà efectivament possible no haver d'endegar nous, llargs i costosos processos de revisió de la legislació educativa a Catalunya. Les divergències, si n'hi ha, es referiran només al desenvolupament normatiu.

Aprovada la Llei és ara l'hora de l'educació i de recuperar els consensos existents, en el grau que sigui possible, per encetar la feina més difícil que és millorar efectivament l'ensenyament, i avançar en equitat i en qualitat, les dues paraules més pronunciades quan la Llei va començar a fer els seus primers passos.

Els esforços posats a tenir la Llei s'han d'abocar ara a canviar el que pugui tenir d'insatisfactori l'educació catalana i a reforçar el que té de bo, que no és pas poc ni irrellevant.

INFORMES BREUS

- 1 Les desigualtats educatives a Catalunya: PISA 2003**
Ferran Ferrer (dir.), Gerard Ferrer i José Luis Castel
- 2 El paper crucial del professorat. Atraure, preparar i mantenir professors de qualitat**
OCDE. Polítiques d'Educació i de Formació
- 3 El procés de normalització d'estrangers 2005. Balanç i perspectives**
Maria Helena Bedoya Muriel i Eduard Solé Alamarja
- 4 Itineraris de formació i inserció laboral dels joves a Catalunya**
Rafael Merino i Maribel García
- 5 Els imams de Catalunya: rols, expectatives i propostes de formació**
Jordi Moreras
- 6 Sisena hora: una oportunitat o una dificultat per avançar?**
Joaquín Garín, Isabel Sánchez i Jesús Viñas
- 7 Joves i política**
Núria Valls i Andrea Borison
- 8 Els sistemes educatius als països d'origen de l'alumnat immigrant. Una aproximació**
Miquel Àngel Alegre, Ricard Benito i Sheila González
- 9 Els plans educatius d'entorn: debats, balanç i reptes**
Miquel Àngel Alegre i Jordi Collet
- 10 Formació i professionalització del professorat de secundària a Catalunya**
Gemma Tribó
- 11 La desafecció política a Catalunya. Una mirada qualitativa**
Ismael Blanco i Pau Mas
- 12 Històries d'immigració: la comprensió dels patrons de rendiment escolar dels joves immigrants nous**
Carola Suárez-Orozco i Marcelo Suárez-Orozco
- 13 L'educació catalana a la premsa**
Jaume Carbonell i Sebarroja i Antoni Tort i Bardolet
- 14 Simbologies en l'espai públic. Els debats sobre l'ús del *hijab* a Europa**
Jordi Moreras
- 15 Actituds, comportament polític i xarxes organitzatives dels immigrants a la ciutat de Barcelona**
Laura Morales i Eva Anduiza (directores), Laia Jorba, Josep San Martín i Amparo González
- 16 Les responsabilitats legals en les activitats educatives realitzades més enllà del temps lectiu**
Neus Soriano, Ramon Plandiura i Eva Izquierdo
- 17 El salari de reserva de les dones desocupades a Catalunya**
Dídac Queralt Jiménez
- 18 Models educatius familiars a Catalunya**
Javier Elzo Imaz (coordinador), María Teresa Laespada Martínez i Ana Martínez Pampliega
- 19 L'escola del segle XXI. Una mirada des de la societat civil**
Mireia Cívís i Zaragoza, Jordi Riera i Romaní, Annabel Fontanet i Caparrós i Elena S. Ojando i Pons
- 20 Les persones en situació de sense llar de Barcelona: perfils, estat de salut i atenció sanitària**
Joan Uribe i Sara Alonso
- 21 Crònica de la Llei d'Educació de Catalunya**
Ramon Farré Roure

Crònica de la tramitació de la Llei d'Educació de Catalunya (LEC), des dels seus orígens en el Pacte del Tinell a la seva publicació, passant pel Document de Bases, l'Avantprojecte i el Projecte de Llei.